

**EIROPAS SAVIENĪBAS ATVESEĻOŠANAS UN
NOTURĪBAS MEHĀNISMA PLĀNS
LATVIJA**

STRATĒĢISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

VIDES PĀRSKATS

Latvijas Republikas Finanšu ministrija

Rīga, 2021.gada oktobris

SATURS

Izmantotie saīsinājumi.....	3
Ievads.....	4
1. Plānošanas dokumenta kopsavilkums un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	5
1.1. Plāna mērķis un struktūra.....	5
1.2. Principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” piemērošana.....	7
1.3. Plāna saistība ar starptautiskajiem, ES un nacionālajiem plānošanas dokumentiem, klimata un vides aizsardzības mērķiem.....	8
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra, iesaistītās institūcijas un sabiedrība.....	16
2.1. Vides pārskata izstrādes principi, etapi un metodika.....	16
2.2. Sabiedrības līdzdalība.....	20
3. Esošās situācijas raksturojums.....	21
3.1. Dabas resursi un dabas vērtības.....	21
3.1.1. Dabas resursi.....	21
3.1.2. Bioloģiskā daudzveidība, dabas vērtības un ainavas.....	22
3.2. Vides kvalitāte.....	23
3.2.1. SEG emisijas.....	23
3.2.2. Gaisa kvalitāte.....	25
3.2.3. Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	29
3.2.4. Atkritumu apsaimniekošana.....	30
3.2.5. Īpaši apdraudētās teritorijas.....	31
3.2.6. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.....	35
4. Plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējums.....	36
4.1. Ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti.....	36
4.2. Ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums.....	36
4.3. Ietekmju mijiedarbības, kumulatīvās ietekmes.....	41
4.4. Pārrobežu ietekme.....	44
4.5. Alternatīvas, to vērtējums.....	44
5. Iespējamie kompensēšanas pasākumi.....	45
6. Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un samazināšanai.....	46
7. Vides monitorings un pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai.....	49
Pielikumi.....	50
1. pielikums Plāna vides mērķi un rādītāji.....	50
2. pielikums Starptautiskie un nacionālie klimata un vides aizsardzības mērķi.....	53
3. pielikums Plānā ietvertu investīciju apraksts un ietekmes uz vidi.....	55
4. pielikums Pārskats par saņemtajiem priekšlikumiem.....	99
5. pielikums Publikāciju paziņojumi laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.....	131

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AER – atjaunojamie energoresursi

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

CH₄ – metāns

CO₂ – oglekļa dioksīds

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

EK – Eiropas Komisija

ES – Eiropas Savienība

HFC – fluorogļūdeņraži

IVN – Ietekmes uz vidi novērtējums

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

kt – kilotonnas

NMGOS – nemetāna gaistošie organiskie savienojumi

NVO – nevalstiskās organizācijas

NO_x – slāpekļa oksīdi

N₂O – vienvērtīgā slāpekļa oksīds

NH₃ – amonjaks

OMA – oglekļa mazietilpīga attīstība

P&A – pētniecība un attīstība

PFC – perfluorogļūdeņraži

Plāns – Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns

PM_{2,5} – daļiņas ar diametru <2,5 μm

PM₁₀ – daļiņas ar diametru <10 μm

TEN-T – Eiropas transporta tīkls (*Trans-European Transport Network*)

SEG – siltumnīcefekta gāzes

SF₆ – sēra heksafluorīds

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

SO₂ – sēra dioksīds

Vides pārskats – ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros sagatavots dokuments, kurā aprakstīta, novērtēta plānošanas dokumenta, tā iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekme uz vidi un aprakstīti pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai un monitoringam

VPVB vai Birojs – Vides pārraudzības valsts birojs

VUGD – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

VVD – Valsts vides dienests

ZIZIMM – zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība

IEVADS

Lai novērstu COVID-19 pandēmijas radīto kaitējumu ekonomikai un sociālajai jomai, stimulētu Eiropas atgūšanos, kā arī aizsargātu un radītu darbavietas, EK 2020.gada pavasarī nāca klajā ar vērienīgu Eiropas atveseļošanas plānu¹, no kura Latvijai indikatīvais piešķirums ir aptuveni 1,82 miljardi *euro* finansējums dotāciju /grantu veidā.

Latvijas plāns ir sagatavots balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241 (2021.gada 12.februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu² un “Stratēģiju Latvijai COVID-19 krīzes radīto seku mazināšanai”³ (izskatīta Ministru kabineta sēdē 2020.gada 26.maijā), kas nosaka stratēģisku ietvaru ar kompleksu pasākumu kopumu, lai pārvarētu COVID-19 un tā ietekmes ierobežošanas pasākumu izraisīto ekonomikas krīzi, fokusējoties ne tikai uz tautsaimniecības stabilizāciju, bet arī tautsaimniecības pārorientāciju un uz krīzes radīto izaugsmes iespēju izmantošanu.

Saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem plāns ir plānošanas dokuments, kam ir nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

SIVN mērķis ir apzināt plāna un tā pasākumu īstenošanas rezultātā radīto ietekmi uz vidi, veicināt sabiedrības līdzdalību vides pārskata sagatavošanā, iesaistīt sabiedrību vides pārskata apspriešanā un konsultācijās, kā arī ņemt vērā Vides pārskata un tā apspriešanas rezultātus plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantot lēmumu pieņemšanā.

SIVN ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kura saturu nosaka Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. SIVN procesā un Vides pārskata izstrādē ir ņemti valsts vides institūciju: VPVB, DAP un VVD ieteikumi attiecībā uz Vides pārskata detalizācijas pakāpi un saturu.

Plāna SIVN Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana ir notikusi no 2021.gada 1.marta līdz 31.martam. Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksme ir notikusi neklātienas formā (attālināti) laika posmā no 2021.gada 22.martam līdz 2021.gada 28.martam, tiešsaistes videokonference – 2021.gada 26.martā plkst. 10.00.

Plānošanas dokumentu “Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns” ir izstrādājusi LR Finanšu ministrija. Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu un tā ietvaros Vides pārskatu ir izstrādājusi LR Finanšu ministrija.

¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_lv

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ:L:2021:057:FULL&from=EN>

³ <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40487682&mode=mk&date=2020-05-26>

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA KOPSAVILKUMS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1. Plāna mērķis un struktūra

Plāns ir nacionāla līmeņa plānošanas dokuments, kas apkopo Latvijas ekonomikas transformācijas un izaugsmes iespējas COVID-19 pārvarēšanas stratēģijas mērķu sasniegšanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2021/241 (2021.gada 12.februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, noteikto. Kā galvenie rīcības virzieni Latvijas valdības stratēģijā ir noteikti cilvēkkapitāls, inovācija, biznesa vide un eksportspēja, finanšu pieejamība un infrastruktūra. Plāns sniegs tiešu ieguldījumu visu minēto stratēģijas mērķu sasniegšanā, nodrošinot investīciju atbalstu un ieviešot būtiskas strukturālās reformas, lai sakārtotu politikas ietvaru konkrētās jomās.

Visas plānā iekļautās reformas un ieguldījumi ir mērķēti, lai mazinātu pastāvošās sociālās, ekonomiskās un teritoriālās atšķirības. Šajā kontekstā Latvija ir uzsākusi īstenot vērīgas reformas vēl pirms plāna izstrādes izveides, tai skaitā administratīvi teritoriālā reforma, izmaiņas nodokļu un pabalstu sistēmās ar mērķi mazināt nabadzības risku un uzlabot sociālo un veselības pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem. Vienlaikus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu iedzīvotāju labklājības paaugstināšanu, nepieciešams panākt būtisku progresu Latvijas tautsaimniecības produktivitātē ar mērķi uzlabot dažādu pakalpojumu efektivitāti, mazinot izdevumus par enerģiju, veicot ieguldījumus pētniecībā, inovācijās un prasmēs, kā arī uzlabojot tiesisko vidi ekonomiskās darbības veikšanai.

Latvijas plāns ir sagatavots balstoties uz “Stratēģija Latvijai COVID-19 krīzes radīto seku mazināšanai”⁴ (izskatīts Ministru kabineta sēdē 2020.gada 26.maijā), kas nosaka stratēģisku ietvaru ar kompleksu pasākumu kopumu, lai pārvarētu COVID-19 un tā ietekmes ierobežošanas pasākumu izraisīto ekonomikas krīzi, fokusējoties ne tikai uz tautsaimniecības stabilizāciju, bet arī tautsaimniecības pārorientāciju un uz krīzes radīto izaugsmes iespēju izmantošanu.

Vienlaikus, izstrādājot plānu un izdarot izvēles par konkrētiem ieguldījumiem, ir ņemtas vērā nozaru attīstības stratēģijas, ES kopējās prioritātes, Latvijas uzņemtās starptautiskās saistības, kā arī citi ilgtermiņa izaicinājumi, kuri ir kavējuši sasniegt augstāku sociālo un ekonomisko konvergenci.

Plānā ir identificēti šādi izaicinājumi:

1. Liels SEG emisiju līmenis un mazs AER īpatsvars transporta sektorā, kā arī zema tautsaimniecības energoefektivitāte.
2. Zema uzņēmumu digitalizācijas pakāpe un digitālo prasmju līmenis pret ES vidējo.
3. Nepārejoši augsts nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars un salīdzinoši augsta ienākumu nevienlīdzība.
4. Ievērojamas sociālekonomiskās atšķirības un liela ekonomiskās attīstības līmeņa atšķirības starp Rīgu un pārējiem Latvijas reģioniem.
5. Ierobežota veselības pakalpojumu pieejamība un nepietiekams finansējums veselības aprūpes sistēmā.
6. Produktivitāte, kas ir tikai 50% pret ES vidējo, zemi ieguldījumi P&A.
7. Augsts ēnu ekonomikas īpatsvars un zema kapacitāte nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā.
8. Nepietiekama publiskās pārvaldes iestāžu kapacitāte ātru un veiksmīgu reformu ieviešanā, nepietiekamas zināšanas publiskā iepirkuma un valsts atbalsta

⁴ <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40487682&mode=mk&date=2020-05-26>

noteikumu piemērošanā, vēl aizvien liels administratīvais slogs un zems sabiedrības uzticības līmenis valsts pārvaldei.

Iepriekš minēto izaicinājumu risināšanai, Latvija plāna īstenošanai ir izvēlējusies 6 komponentes:

1. Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja (37% no kopējā pieejamā finansējuma).
2. Digitālā transformācija (20% no kopējā pieejamā finansējuma).
3. Nevienlīdzības mazināšana (20% no kopējā pieejamā finansējuma).
4. Veselība (10% no kopējā pieejamā finansējuma).
5. Ekonomikas transformācija un produktivitātes reforma (11% no kopējā pieejamā finansējuma).
6. Likuma vara (2% no kopējā pieejamā finansējuma).

Klimata pārmaiņu un vides ilgtspējas komponentes ietvaros paredzēts īstenot ieguldījumus šādās jomās: (1) Emisiju samazināšana transporta sektorā, ietverot Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšanas pasākumus; (2) Energoefektivitātes uzlabošana, t.sk. daudzdzīvokļu mājās, valsts un vēsturiskās ēkās, uzņēmējdarbībā, pašvaldību ēkās, kā arī elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācijā; (3) Pielāgošanās klimata pārmaiņām, ietverot katastrofu pārvaldības sistēmas adaptāciju klimata pārmaiņām, kā arī glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu koordinācijas stiprināšanu.

Salīdzinot ar sākotnējo plāna projektu, precizētajā plānā piedāvāts iekļaut pasākumus AER integrācijai elektroenerģijas pārvades un sadales sistēmā. Papildus finansējumu piedāvāts novirzīt arī uzņēmējdarbības, klimata inovāciju un mājokļu energoefektivitātei.

Atbalsts netiks sniegts biometāna ražošanas un izmantošanas sistēmai, un meža ekosistēmu noturības un vērtības celšanai, ņemot vērā sabiedriskās apspriedes laikā saņemtos iebildumus no vides aizsardzības organizācijām par ierobežoto biometāna atbalsta pasākumu ietekmi uz klimata mērķu sasniegšanu un potenciālajiem riskiem bioloģiskajai daudzveidībai meža zemēs, kā arī EK norādījumus, ka atbilstoši plāna regulas 6.pielikumā minētajai Klimatīcības izsekojamības metodikai minētie atbalsta pasākumi neatbilst 100% koeficientam klimata pārmaiņu mērķu ieguldījumu uzskaitē.

Digitālās transformācijas komponentes ietvaros paredzētas investīcijas šādās jomās: (1) Valsts pārvaldes digitālā transformācija, ietverot pakalpojumu digitalizāciju un valsts IKT resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšanu, kā arī tautsaimniecības datu un digitālo pakalpojumu ekonomikas attīstīšanu; (2) Uzņēmumu digitalizācija un inovācijas, t.sk. jaunu produktu un pakalpojumu ieviešana; (3) Digitālās prasmes, t.sk. sabiedrības, valsts pārvaldes un uzņēmumu digitālās prasmes, un digitālās plaisas novēršana; (4) Digitālās infrastruktūras transformācija, ietverot 5G infrastruktūras izbūvi *Via Baltica* koridorā, kā arī platjoslas pieslēgumi “pēdējās jūdzes” infrastruktūras attīstībā.

Atbalsts tiek samazināts valsts pārvaldes digitālajai transformācijai, bet palielināts digitālo prasmju atbalstam, stiprinot pilnvērtīgu un integrētu prasmju stratēģijas ieviešanu, kā arī tiek ieviesta jauna atbalstāmā investīcija – digitālās plaisas novēršana (t.sk. skolēnu attālināta apmācību procesa nodrošināšanai).

Latvijā ir noteiktas augstas prioritātes investīciju vajadzības, kas mazinātu sociāli ekonomiskās atšķirības un risinātu demogrāfiskās problēmas. Šis apstāklis ir norādīts ES Padomes rekomendācijās, ka vēršot uzmanību, ka Latvijā joprojām ievērojami trūkst ieguldījumu, lai novērstu reģionālās atšķirības. Nevienlīdzības mazināšanas komponentes ietvaros paredzēts īstenot šādas investīcijas: (1) Reģionālā politika, ietverot pasākumus administratīvi teritoriālās reformas stiprināšanai, t.sk. valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla sakārtošanu, pašvaldību kapacitātes stiprināšanu, investīcijas uzņēmējdarbības veicināšanai industriālajos parkos, mājokļu pieejamības uzlabošanu (īres mājokļi) un

izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveidi, kā arī (2) sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamības veicināšanas pasākumus, investīcijas pieejamības veicināšanas pasākumiem cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošana, sociālās apdrošināšanas sistēmas prognozēšanas rīka izstrādei, kā arī nodarbinātības veicināšanas pasākumu īstenošanai.

Plānots atbalsta palielinājums sociālajiem un nodarbinātības pakalpojumiem, palielinot finansējumu deinstitucionalizācijas pasākumiem, kā arī mājokļu pielāgošanas pasākumiem cilvēkiem ar invaliditāti.

Attiecībā uz EK semestra ziņojumā izteikto rekomendāciju stiprināt veselības sistēmas noturību un pieejamību, tostarp nodrošinot papildu cilvēkresursus un finanšu resursus – plāna ietvaros paredzētas reformas, kas papildina no ES fondiem un valsts budžeta īstenojamus pasākumus. Veselības komponentē paredzēts īstenot šādas reformas un investīcijas: (1) uz cilvēku centrētas, visaptverošas, integrētas veselības aprūpes sistēmas ilgtspējai un noturībai; (2) Cilvēkresursu nodrošinājumam un prasmju pilnveidei; (3) veselības aprūpes ilgtspējai, pārvaldības stiprināšanai, efektīvai veselības aprūpes resursu izlietošanai.

Ekonomikas transformācijas un produktivitātes komponentē paredzēts īstenot šādas investīcijas: (1) Produktivitātes paaugstināšana caur investīciju apjoma palielināšanu pētniecībai un attīstībai, ietverot inovāciju pārvaldības sistēmas stiprināšanu; (2) Augstskolu pārvaldības modeļa maiņas nodrošināšana, īstenojot augstskolu pārvaldības sistēmas reformu, kā arī investējot pētniecības un attīstības sistēmas konsolidācijā. Plānots papildu finansējums Latvijas uzņēmumu iesaistei ES līmeņa industriālajās aliansēs un līdzfinansējums dalībai starptautiskos P&A projektos.

Likuma varas komponentes ietvaros ir paredzētas investīcijas šādās jomās: (1) Ēnu ekonomikas mazināšana godīgas uzņēmējdarbības veicināšanai, paredzot investīcijas jau iesākto, uz analītiskās kapacitātes stiprināšanu un pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu vērsto reformu pabeigšanai; (2) Ekonomisko noziegumu izmeklēšana, tiesvedības procesu modernizācija un preventīvo darbību īstenošana, ietverot cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas pasākumus, nelikumīgi iegūtu līdzekļu identificēšanas inovāciju centra izveidi; (3) vienotas sistēmas izveidi sabiedriskā labuma organizāciju finanšu caurskatāmībai; (4) Vieda, laba un inovatīva pārvaldība, ietverot publiskās pārvaldes nodarbināto, amatpersonu un politiķu kapacitātes pilnveidi, kā arī publiskās pārvaldes reformu veicināšanu un profesionalizāciju. Plānots finansējuma palielinājums ēnu ekonomikas mazināšanai paredzot investīcijas analītiskās kapacitātes stiprināšanai.

Plānā prognozēto ar vidi saistītu mērķu un rādītāju apkopojums ir atrodams 1.pielikumā.

Plāns ir apstiprināts ar Ministru kabineta 2021.gada 28.aprīļa rīkojumu Nr.292 “Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu”⁵ un iesniegts EK 2021.gada 30.aprīlī.

Plāns ir pieejams FM tīmekļvietnē <https://www.esfondi.lv>.

1.2. Princīpa “nenodarīt būtisku kaitējumu” piemērošana

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) 2021/241 (2021.gada 12.februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu regulā noteikto katram atbalstāmajam pasākumam – reformai un ieguldījumam – nepieciešams veikt novērtējumu atbilstoši “nenodarīt būtisku kaitējumu”⁶ principiem.

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/322858-par-latvijas-atveselosanas-un-noturibas-mehanismu-planu>

⁶ Angļu valodā – do not significantly harm

ES tiesību akti⁷ nosaka, ka sešiem definētajiem vides mērķiem būtisks kaitējums var tikt uzskatīts gadījumos, kad:

1. Darbība nodara būtisku kaitējumu klimata pārmaiņu samazināšanai, ja tā rada ievērojamas SEG emisijas.
2. Darbība nodara būtisku kaitējumu pielāgošanai klimata pārmaiņām, ja tā rada lielāku nelabvēlīgo ietekmi uz pašreizējo klimatu un gaidāmo nākotni, ieskaitot pašas darbības vai arī to ietekmi uz cilvēkiem, dabu vai īpašumiem.
3. Darbība nodara būtisku kaitējumu ūdens un jūras resursu ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai, ja tā kaitē ūdensobjektu labam ekoloģiskajam stāvoklim, tostarp virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu ekoloģiskajam potenciālam, vai labam jūras ūdeņu vides stāvoklim.
4. Darbība nodara būtisku kaitējumu aprites ekonomikai, tostarp atkritumu rašanās novēršanai un otrreizējai pārstrādei, ja tā izraisa materiālu vai dabas resursu izmantošanas efektivitātes samazināšanu, vai ja tas būtiski palielina atkritumu rašanos, sadedzināšanu vai apglabāšanu, vai arī ilgtermiņā atkritumu apglabāšana var radīt būtisku un ilgstošu kaitējumu videi.
5. Darbība nodara būtisku kaitējumu piesārņojuma novēršanai un kontrolei, ja tā izraisa ievērojamu piesārņojošo vielu emisiju pieaugumu gaisā, ūdenī vai augsnē.
6. Darbība nodara būtisku kaitējumu bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzībai un atjaunošanai, ja tā būtiski kaitē labam stāvoklim un ekosistēmu noturību vai kaitējumu biotopu aizsardzības statusam un sugām.

Plāna 1.pielikumā⁸ ir pievienots visu reformu un investīciju novērtējums attiecībā uz visiem “nenodarīt būtisku kaitējumu” principiem – (1) Klimata pārmaiņu mazināšana; (2) Pielāgošanas klimata pārmaiņām; (3) Ūdens un jūras resursu ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība; (4) Aprites ekonomika, tostarp atkritumu rašanās novēršana un pārstrāde; (5) Piesārņojuma novēršana un to kontrole gaisā, ūdenī vai zemē; (6) Bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana atbilstoši EK tehniskajām vadlīnijām⁹.

1.3. Plāna saistība ar starptautiskajiem, ES un nacionālajiem plānošanas dokumentiem, klimata un vides aizsardzības mērķiem

Plāns ir sagatavots atbilstoši Stratēģijai Latvijai COVID-19 krīzes radīto seku mazināšanai, Nacionālā attīstības plāna 2021. – 2027.gadam mērķiem un EK ieteikumiem, ņemot vērā ES Padomes 2019. un 2020.gadā noteiktās specifiskās rekomendācijas dalībvalstīm.

Šajā nodaļā ir uzskaitīti galvenie dokumenti, kas ņemti vērā SIVN procesā un ir nozīmīgi plāna kontekstā, kā arī, kas palīdz noteikt galvenās vides prioritātes un mērķus un ir būtiski turpmākā plāna SIVN procesā. Kvantitatīvie starptautiskie, ES un nacionālie klimata un vides aizsardzības mērķi ir apkopoti 2.pielikumā.

Starptautiskie klimata un vides aizsardzības dokumenti un mērķi

- ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām¹⁰ un Parīzes nolīgums¹¹

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>

⁸ https://www.esfondi.lv/upload/anm/02_anm_plana_pielikums_nr.1_dnsh_18052021.pdf

⁹ https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-technical-guidance-application-do-no-significant-harm_en

¹⁰ <https://likumi.lv/ta/id/34198-par-apvienoto-naciju-organizacijas-visparejo-konvenciju-par-klimata-parmainam>

¹¹; <https://likumi.lv/ta/id/288575-par-apvienoto-naciju-organizacijas-visparejas-konvencijas-par-klimata-parmainam-parizes-noligumu>

Konvencijas (pieņemta 1992.gadā) un uz tās pamata pieņemtā Kioto protokola (1997.gads) mērķis ir stabilizēt SEG koncentrāciju atmosfērā, nosakot gan vispārīgus pamatprincipus (konvencija), gan saistošos SEG emisiju samazināšanas apjomus (protokols). Kioto protokols nosaka, ka dalībvalstīm jāievieš nacionālās programmas, kas ietver pasākumus klimata pārmaiņu ierobežošanai un klimata pārmaiņām piemērotas pielāgošanās atvieglošanai.

- Konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos un tās protokoli¹²
Konvencija ir pieņemta 1979.gadā ar galveno mērķi ierobežot, samazināt un novērst robežšķērsojošo gaisa piesārņojumu. Pēc konvencijas stāšanās spēkā pieņemti 8 protokoli, kuru prasību ievērošanai jānodrošina gaisa piesārņojuma monitorings, emisiju aprēķini, piesārņojuma novēršanas pasākumi u.c.

- Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija (Helsinku konvencija)¹³
Helsinku konvencijas jaunā, papildinātā versija pieņemta 1992.gadā ar mērķi samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu un sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanu. Konvencija attiecas uz Baltijas jūras reģiona piesārņošanas novēršanu gan no kuģiem, gan no sauszemes avotiem. Latvijas Republika abas konvencijas parakstīja 1992. gadā, apņēmoties sekmēt videi labvēlīgāko pieeju un labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī principa „piesārņotājs maksā” piemērošanu.

- Bernes konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu (Bernes konvencija)¹⁴

Bernes konvencija ir pieņemta 1979.gadā ar mērķi aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Saskaņā ar konvencijas prasībām dalībvalstīm jāuzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu. Īpaši aizsardzības pasākumi ir piemērojami attiecībā uz konvencijas pielikumos uzskaitītajām sugām.

- Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencija)¹⁵
Riodežaneiro konvencijas, kas pieņemta 1992.gadā, uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

ES klimata un vides aizsardzības dokumenti

- ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija¹⁶

Atjaunota ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir pieņemta 2006.gadā ar vispārējo mērķi noteikt un izstrādāt darbības, kas palīdz ES sasniegt pastāvīgu dzīves kvalitātes uzlabojumu gan pašreizējām, gan nākamām paaudzēm, radot ilgtspējīgas kopienas, kas ir spējīgas pārvaldīt un izmantot resursus efektīvi un pilnībā izmantot ekoloģisko un sociālo jauninājumu potenciālo tautsaimniecībā, nodrošinot labklājību, vides aizsardzību un sociālo kohēziju.

¹² http://publications.europa.eu/resource/ellar/5ab9bbd2-018b-43c1-99d3-3ac8f3b1c00b.0004.03/DOC_1

¹³ <https://m.likumi.lv/doc.php?id=236338>

¹⁴ <https://likumi.lv/ta/id/41733-par-1979gada-bernes-konvenciju-par-eiropas-dzivas-dabas-un-dabisko-dzivotnu-aizsardzibu>

¹⁵ <https://likumi.lv/ta/id/36679-par-1992-gada-5-junija-riodezaneiro-konvenciju-par-biologisko-daudzveidibu>

¹⁶ https://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/strategy/index_en.htm

- Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai: „Eiropas Zaļais kurss”¹⁷

Ar šo 2019.gada decembra paziņojumu ir pieņemta jauna izaugsmes stratēģija, kas tiecas ES pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā SEG neto emisijas 2050.gadā samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa. Tās mērķis ir arī aizsargāt, saglabāt un stiprināt ES dabas kapitālu un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labsajūtu no vides apdraudējumiem un ietekmes.

Eiropas Zaļais kurss ietvarā ir pieņemtas vairākas būtiskas stratēģijas un iniciatīvas:

Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: ES Biodaudzveidības stratēģija 2030.gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu¹⁸. Jaunā Biodaudzveidības stratēģija vēršas pret tādiem svarīgiem bioloģiskās daudzveidības izzušanas faktoriem kā ilgtneapējīga zemes un jūras resursu izmantošana, dabas resursu pārmērīga ekspluatācija, piesārņojums un invazīvas sugas.

Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā¹⁹. Stratēģijas mērķis ir panākt, ka pārtikas ražošanas sistēmas kļūst globālu standartu attiecībā uz konkurētspējīgu ilgtspēju, cilvēka un planētas veselības aizsardzību, kā arī visu pārtikas ķēdes dalībnieku iztiku.

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: “Eiropas Renovācijas vilnis – par zaļākām ēkām, jaunām darbvietām un labāku dzīvi”²⁰. EK mērķis nākamajos desmit gados ir vismaz divkārtot renovācijas apjomu un sekot, lai renovācijas rezultātā tiktu panākta lielāka energoefektivitāte un resursefektivitāte. Līdz 2030.gadam ES varētu tikt renovētas 35 miljoni ēku un radītas līdz 160 000 jaunu zaļo darbvietu būvniecības nozarē. Ēku patērētā enerģija veido aptuveni 40% no enerģijas patēriņa ES, un ēkas rada 36% no SEG emisijas, kas izriet no enerģijas patēriņa.

Tāpat EK 2020.gadā ir publicējusi Ceļvedi Nulles piesārņojuma rīcības plānam²¹.

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: „Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns „Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu””²². Ar šo 2020.gada 11.marta paziņojumu ir pieņemta rīcības plānā izklāstīta tālejoša programma, kā kopā ar ekonomikas dalībniekiem, patērētājiem, iedzīvotājiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām celt tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu. Tā mērķis ir, balstoties uz aprites ekonomikas pasākumiem, kas īstenoti jau kopš 2015.gada, paātrināt pārmaiņas, ko prasa Eiropas Zaļais kurss. Plāns nodrošinās, ka tiek optimizēts tiesiskais regulējums, ka tas tiek pielāgots ilgtspējīgas nākotnes prasībām un maksimāli tiek izmantotas pārkārtošanās pavērtās jaunās iespējas, vienlaicīgi samazinot apgrūtinājumus cilvēkiem un komersantiem. Plānā ir izklāstītas vairākas savstarpēji saistītas iniciatīvas, kas palīdzēs attīstīt ilgtspējīgus produktus, pakalpojumus un uzņēmējdarbības modeļus.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv

¹⁸ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF

¹⁹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:ea0f9f73-9ab2-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0017.02/DOC_1&format=PDF

²⁰ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0638aa1d-0f02-11eb-bc07-01aa75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF

²¹ <https://ec.europa.eu/environment/system/files/2020-10/zero-pollution-action-plan-roadmap.pdf>

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>

- Komisijas paziņojums Eiropas parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomiskās un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Jauna Eiropas industriālā stratēģija“ COM/2020/102 final²³

Ar šo 2020.gada 10.marta paziņojumu ir pieņemta jaunā industriālā stratēģija, kuras mērķis ir veicināt Eiropas konkurētspēju un stratēģisko neatkarību laikā, kad notiek lielas ģeopolitiskas pārmaiņas un pieaug globālā konkurence. Tajā ir izklāstīta jauna pieeja Eiropas industriālajai politikai, kuras pamatā ir Eiropas vērtības un sociālā tirgus tradīcijas. Tajā noteikts, kā rīkoties lai atbalstītu Eiropas rūpniecības dalībniekus, tai skaitā lielus un mazus uzņēmumus, kā arī inovatīvus jaunuzņēmumus, pētniecības centrus, pakalpojumu sniedzējus, piegādātājus un sociālos partnerus. Maziem un vidējiem uzņēmumiem paredzētās stratēģija mērķis ir samazināt birokrātiju un palīdzēt daudziem uzņēmumiem veikt uzņēmējdarbību visā vienotajā tirgū un ārpus tā, piekļūt finansējumam un uzņemties vadību digitālajā un zaļajā pārkārtošanā. Šajās iniciatīvās ietverti arī konkrēti pasākumi, ar kuriem novērst šķēršļus vienotajā tirgū.

- Stratēģija „Eiropa 2020“²⁴

„Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” ir apstiprināta 2010.gada 17.jūnijā ar mērķi veicināt ES izaugsmi gan ES kopumā, gan tās dalībvalstīs, sasniedzot konkrētus mērķus nodarbinātībā, inovācijās, izglītībā, sociālajā integrācijā un enerģētikā (ieskaitot klimata pārmaiņu samazināšanu). Stratēģijā ir ietverti pieci mērķi, kuri jāsasniedz līdz 2020.gadam. Klimata/enerģētikas pamatmērķis paredz SEG emisiju samazinājumu par 20% salīdzinājumā ar 1990.gadu, 20% enerģijas iegūšanu no AER, kā arī energoefektivitātes paaugstināšanu par 20%.

- ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam²⁵

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam, kas pieņemta 2009.gadā, ir pirmā ES iekšējā stratēģija Eiropas makroreģionam, kuras pamatā ir inovatīva un integrēta ilgtermiņa pieeja ES politiku īstenošanai Baltijas jūras reģionā. 2021.gada 17.februārī EK ir izplatījusi stratēģijas rīcības plāna aktualizēto redakciju²⁶, kas atjauno atbildes uz globālām izmaiņām – klimata pārmaiņām, pandēmiju, demogrāfiskām pārmaiņās, migrāciju, kā arī ES daudzgadu finanšu shēmu 2021. – 2027.gadam. Stratēģijas mērķi ir palikuši nemainīgi – “Glābt jūru”, “Apvienot reģionu” un “Celt labklājību”.

- Vispārēja Savienības vides rīcības programma²⁷

Šobrīd spēkā ir 7.vides rīcības programma, kas izstrādāta laikam līdz 2020.gadam – „Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem” (pieņemta 2013.gadā). Ar 7.vides rīcības programmu ES ir vienojusies pastiprināt tās centienus aizsargāt dabas kapitālu, veicināt resursu izmantošanas ziņā efektīvu izaugsmi un inovācijas ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labklājību, vienlaikus ņemot vērā, ka Zemes resursi ir ierobežoti.

Nacionālie vides aizsardzības dokumenti un mērķi

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija 2030)²⁸

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1593086905382&uri=CELEX%3A52020DC0102>

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A52010DC2020>

²⁵ https://ec.europa.eu/regional_policy/lv/information/publications/factsheets/2018/factsheet-eu-strategy-for-the-baltic-sea-region

²⁶ <https://www.balticsea-region-strategy.eu/attachments/article/590824/Action%20Plan%202021.PDF>

²⁷ <https://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

²⁸ <https://www.pkc.gov.lv/lv/valsts-attistibas-planosana/latvijas-ilgtspējīgas-attistibas-strategija>

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam ir pieņemta 2010.gadā, kad tā kļuva par valsts galveno plānošanas instrumentu ar likuma spēku, līdz ar to visiem valsts stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumentiem ir jābūt izstrādātiem saskaņā ar stratēģijā noteiktajiem virzieniem un prioritātēm. Latvija 2030 pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un tolerantā sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris.

- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam²⁹

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam ir apstiprināts 2020.gada 2.jūlijā un ir galvenais valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Tas ir izstrādāts, īstenojot Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus, lai septiņu gadu plānošanas periodā ikviens Latvijas iedzīvotājs un Latvijas sabiedrība kopumā panāktu dzīves kvalitātes uzlabošanu.

- Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030.gadam³⁰

Dokuments paredzēts ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikas plānošanai. Tas ir pieņemts 2020.gada februārī un tajā ir noteikti Latvijas valsts enerģētikas un klimata politikas pamatprincipi, mērķi un rīcības virzieni ar ilgtermiņa vīziju – ilgtspējīgā, konkurētspējīgā un drošā veidā veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību. Plāna ilgtermiņa mērķis ir, uzlabojot enerģētisko drošību un sabiedrības labklājību, ilgtspējīgā, konkurētspējīgā, izmaksu efektīvā, drošā un uz tirgus principiem balstītā veidā veicināt klimatneitrālas tautsaimniecības attīstību.

- Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņem 2021. – 2027.gadam³¹

Pamatnostādnes ir pieņemtas 2021.gada 16.februārī un to mērķis ir piedāvāt skaidru redzējumu par publisko resursu pārdali par labu produktīvākai nākotnes nozaru, industriju un ideju izaugsmei, mazāk – neproduktīvas tautsaimniecības struktūras noturēšanai. Ir jāveic koncentrēts atbalsts inovācijas kultūras un radīšanas procesam, jāizveido pasaules līmeņa zināšanu pārnese atbalsta instrumentāriju loks, kas palīdz radīt jaunas zināšanas. Valdībai kopā ar komersantiem un sabiedrību ir jāveic mērķtiecīgi pasākumi digitālās transformācijas pasākumu ieviešanai, nodrošinot piekļuvi digitālajai infrastruktūrai, kas stiprinās digitālu risinājumu attīstību visās tautsaimniecības nozarēs. Īpaši svarīgi ir izveidot savstarpēji sinhronizētu atbalsta mehānismu klāstu visiem produktu radīšanas, izstrādes un komercializācijas dzīves ciklam.

- Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020. – 2030.gadam³²

Rīcības plāns, kas pieņemts 2020.gada aprīlī, ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas izstrādāts, lai samazinātu gaisa piesārņojuma radīto negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī samazinātu izmaksas un zaudēto darba laiku, ko veselības problēmu un ārstu apmeklējumu dēļ rada gaisa piesārņojums. Paredzams, ka plānā noteikto pasākumu īstenošana palīdzēs nodrošināt ES līmenī noteikto gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķu 2020., 2025. un 2030.gadam izpildi un veicinās cilvēku veselības un ekosistēmu aizsardzībai atbilstošas gaisa kvalitātes sasniegšanu Latvijas pilsētās. Plānā iekļauto pasākumu īstenošana sekmēs arī siltumnīcefektu izraisošo gāzu samazināšanos un var veicināt inovāciju ieviešanu un uzlabot konkurētspēju ekotehnoloģiju jomā.

²⁹ <https://www.pkc.gov.lv/lv/nap2027>

³⁰ <https://likumi.lv/ta/id/312423-par-latvijas-nacionalo-energetikas-un-klimata-planu-20212030-gadam>

³¹ <https://likumi.lv/ta/id/321037-par-nacionalas-industrialas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

³² <https://likumi.lv/ta/id/314078-par-gaisa-piesarnojuma-samazinanasas-ricibas-planu-2020-2030-gadam>

- Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030.gadam³³
Plāns ir pieņemts 2019.gadā, ņemot vērā dažādu Eiropas valstu pieredzi pielāgošanās klimata pārmaiņu risku pārvaldības jomā un pielāgošanās klimata pārmaiņām plānošanā. Plāns Latvijā attīsta pielāgošanās klimata pārmaiņām nodrošināšanas ciklu, kas paredz klimata ietekmju, ievainojamības un risku izvērtējumu; pielāgošanās plānošanu; pielāgošanās pasākumu ieviešanu; monitoringu un izvērtēšanu. Plāna mērķis ir mazināt cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm un veicināt klimata pārmaiņu radīto iespēju izmantošanu.
- Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam³⁴
Stratēģija ir ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments, kas pieņemta 2020.gada janvārī un izstrādāta, lai vienlaicīgi ar klimata pārmaiņu ierobežošanu un samazināšanu vairotu Latvijas tautsaimniecības ekonomisko konkurētspēju, kā arī lai Latvijas iedzīvotājiem tiktu nodrošināta droša dzīves vide. Stratēģija nosaka oglekļa maziētīlīgās attīstības virzienus. Stratēģija izstrādāta, lai veicinātu SEG emisiju samazināšanas saistību izpildi saskaņā ar Parīzes nolīgumu izmaksu ziņā efektīvā veidā un uzturētu pārraudzību attiecībā uz faktisko un prognozēto progresu SEG emisiju samazināšanai.
- Vides politikas pamatnostādnes³⁵
Šobrīd spēkā ir 2014.gadā pieņemtās Vides politikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam, kuras izvirza pasākumus, lai sasniegtu virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Izstrādes stadijā ir Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam.
- Rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027.gadam³⁶
Rīcības plāns ir apstiprināts 2020.gada 4.septembrī un tā mērķis ir izveidot rīcībpolitikas ietvaru tādas darbības vides nodrošināšanā, kas veicinātu valsts pāreju uz aprites ekonomiku, vienlaikus sniedzot pienesumu Eiropas Zaļā kursa īstenošanā un globālo ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.
- Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028.gadam³⁷
Valsts plāns ir apstiprināts 2021.gada 22.janvārī un tas sniedz ieguldījumu attīstības virzienos, ko nosaka Eiropas Zaļais kurss un Jaunais aprites ekonomikas rīcības plāns "Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu". Plāns nodrošina un sniedz ieguldījumu Nacionālajā attīstības plāna 2021. – 2027. gadam prioritāšu "Kvalitatīva dzīvesvide un teritoriju attīstība" un "Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība" ietvaros noteiktajos rīcību virzienos, it īpaši, "Daba un vide"– "Zaļais kurss", "Produktivitāte, inovācija un eksports", "Līdzsvarota reģionālā attīstība" u.c. Plāna pasākumi papildina un veido sinerģiju ar pasākumiem, kas ietverti Rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku 2020. – 2027.gadam.
- Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plāns 2021. – 2027.gadam³⁸
Plāns ir apstiprināts ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2020.gada 11. novembra rīkojumu Nr.1-2/144. Plānā iekļauts Padomes direktīvas (1991.gada 21.maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu (91/271/EEK) pašreizējās īstenošanas situācijas novērtējums, informācija par visām nepieciešamām publiskām investīcijām un šādu

³³ <https://likumi.lv/ta/id/308330-par-latvijas-pielagosanas-klimata-parmainam-planu-laika-posmam-lidz-2030-gadam>

³⁴ https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/varamstr_121119_oma.pdf

³⁵ <https://likumi.lv/ta/id/265262-par-vides-politikas-pamatnostadnem-2014-2020-gadam>

³⁶ <https://likumi.lv/ta/id/317168-par-ricibas-planu-parejai-uz-aprites-ekonomiku-20202027-gadam>

³⁷ <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-20212028-gadam>

³⁸ <https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-investiciju-plans-2021-2027-gadam>

investīciju plānu, tostarp indikatīvu izmaksu aprēķinu, kas nepieciešams, lai panāktu atbilstību direktīvas prasībām, iekļaujot prioritizāciju atkarībā no aglomerācijas izmēra un ietekmes uz vidi, investīciju aprēķinu norādot par katru aglomerāciju, esošās notekūdeņu infrastruktūras, tostarp tīklu, atjaunošanai nepieciešamo investīciju aprēķins, kas balstīts uz to vecumu un nolietojuma plāniem.

- Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni³⁹

2015.gadā ir izstrādāti Daugavas, Gaujas, Ventas un Lielupes upju baseinu apsaimniekošanas plāni 2016. – 2021.gadam. Upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāni ir vidēja termiņa attīstības dokumenti, kas raksturo esošo ūdens kvalitāti, slodzes, ietekmes, sniedz riska izvērtējumu un, ja ūdeņu kvalitāte nav laba vai pastāv risks, ka tā pasliktināsies, piedāvā iespējamus risinājumus. Plānu galvenais mērķis ir uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu, kā arī informēt sabiedrību par ūdens kvalitāti un interešu grupu iesaistīšanas iespējam ūdens vides jautājumu risināšanā.

- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam⁴⁰

Reģionālās politikas pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka Latvijas reģionālo politiku, aptverot laika periodu līdz 2027.gadam. Dokuments ir pieņemts 2019.gadā. Reģionālās politikas mērķis ir visu reģionu potenciāla attīstība un sociālekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai.

- Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns⁴¹

Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns ir pieņemts 2010.gadā un attiecas uz periodu no 2011. līdz 2040.gadam. Plāna kopējais mērķis ir noteikt nepieciešamās darbības, lai veicinātu Rīgas un Pierīgas vienotas transporta sistēmas izveidi, tādējādi uzlabojot teritoriju sasniedzamību.

- Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021. – 2025.gadam⁴² (projekts)

Rīcības programma ir izstrādāta saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr.1290 “Par gaisa kvalitāti”, lai uzlabotu gaisa kvalitāti aglomerācijās vai zonas teritorijās, kur gaisa piesārņojuma līmenis pārsniedz šo noteikumu noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus vai pēdējo triju gadu perioda vidējā piesārņojuma līmeņa vērtība pārsniedz noteikumos noteikto augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa gada vidējo lielumu un piesārņojuma līmenim ir tendence palielināties. Vietējā pašvaldība sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju atbilstoši likumam “Par piesārņojumu” izstrādā un īsteno ilgtermiņa rīcības programmu gaisa piesārņojuma samazināšanai.

- Transporta attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam⁴³

Pamatnostādnes ir izstrādātas 2020.gadā un to mērķis ir integrēta transporta sistēma, kas nodrošina drošu, efektīvu, viedu un ilgtspējīgu mobilitāti, veicina valsts ekonomisko

³⁹ <https://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-/upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-/upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-un-pludu-riska-parvaldiba?id=1107&nid=424>

⁴⁰ <https://likumi.lv/ta/id/310954-par-regionalas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

⁴¹ https://www.sam.gov.lv/sites/sam/files/content/p%C4%93t%C4%ABjumi/rpmp_gala_zinojums.pdf

⁴² <https://environment.lv/lv/aktualitates/sabiedriskas-apsriesanas/rigas-pilsetas-gaisa-kvalitates-uzlabosanas-ricibas-programmas-2021-2025-gadam-projekts.html>

⁴³ https://www.sam.gov.lv/lv/sabiedriskas-apsriesana-transporta-attistibas-pamatnostadnu-2021-2027-gadam-projekts-un-strategiskas-ietekmes-uz-vidi-novertejuma-vides-parskata-projekts/tap-2021-2027_pirma-redakcija.pdf

izaugsmi, reģionālo attīstību un dod ieguldījumu pārejā uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni.

- Mājokļu pieejamības pamatnostādnes 2021. – 2027.gadam (projekts)

Pamatnostādnēs plānots noteikt risinājumus ilgtermiņā pieejama mājokļa nodrošināšanā Latvijas iedzīvotājiem, paredzot, ka tiek sniegts atbalsts personu grupām mājokļu pieejamības nodrošināšanai; esošais dzīvojamais fonds līdz 2050.gadam atbilst mūsdienu energoefektivitātes, būvniecības un labiekārtošanas standartiem; pastāv stabila jauna dzīvojamā fonda attīstība, lai nodrošinātu mājokļu pieejamību gan mājokļiem uz tirgus nosacījumiem, gan sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBA

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir process, kura mērķis ir integrēt vides aspektus plānošanas dokumentos, izvērtējot to sagaidāmo ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kā arī sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, noskaidrot un ņemt vērā sabiedrības, valsts institūciju un citu interešu grupu viedokļus plānošanas dokumentu izstrādes procesā. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā un identificētu pasākumus būtiskās negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai plānošanas dokumenta ieviešanas laikā.

Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veic saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasībām. Minētie normatīvie akti ietver Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija Direktīvā 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” ietvertās prasības.

Plānam kā attīstības plānošanas dokumentam ir jāveic SIVN atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 2.1.apakšpunktā noteiktajām prasībām.

SIVN procesa ietvaros ir sagatavots Vides pārskats, kurā, ņemot vērā plānošanas dokumenta saturu, ir identificēti tā būtiskās ietekmes uz vidi aspekti, novērtētas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi, sniegta informācija par risinājumiem negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai, kā arī plānošanas dokumenta ieviešanas monitoringam.

Plāna SIVN Vides pārskats ir sagatavots, ievērojot iepriekšminēto starptautisko un Latvijas nacionālo normatīvo aktu prasības attiecībā uz SIVN procesu un Vides pārskatā iekļaujamās informācijas saturu.

2.1. Vides pārskata izstrādes principi, etapi un metodika

Plāna Vides pārskats ir sagatavots ievērojot šādus SIVN principus:

1. Integrācija – vides aspekti ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentā un jāņem vērā plānošanas agrīnā stadijā.
2. Piesardzība – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarība starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.
3. Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jā saglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.
4. Alternatīvu izvērtēšana – nepieciešams izvērtēt kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs dabas kapitālu un vides kvalitāti, antropogēnās slodzes uz vidi.
5. Pārskatāmība – SIVN procesa nodrošināšana atbilstoši normatīvajos aktu noteiktajai kārtībai – atklāta lēmumu pieņemšana, informācijas sniegšana, piekļuve dokumentiem, konsultēšanās ar vides institūcijām un sabiedrību sabiedriskās apspriešanas ietvaros.

SIVN procesā ir izmantotas šādas ietekmes uz vidi vērtēšanas metodes:

1. Informācijas analīze – izskatīts un izvērtēts plāna un tā pielikumu saturs, kā arī citi saistītie dokumenti. Esošā vides stāvokļa un vides mērķu raksturošanā ir izmantoti publiski pieejamie pārskati, ziņojumi, datu bāzes par vides stāvokli, nozaru attīstības plānošanas dokumenti, kas ietver datus un informāciju par esošās situācijas un attīstības tendenču vērtējumiem, kā arī noteiktajiem mērķiem.
2. Salīdzinošā analīze – izmantota iepriekšējā pieredze SIVN veikšanā nacionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem, tostarp pieredze, kas iegūta ES fondu 2021. – 2027.gada plānošanas perioda darbības programmas sagatavošanā un ietekmes uz vidi novērtēšanā.
3. Diskusijas un konsultācijas – gan konsultācijas ar VPVB, DAP un VVD par vides pārskatā iekļaujamo informāciju, gan diskusijas sabiedriskās apspriešanas procesā, gan vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksmē, gan saņemot priekšlikumus un komentārus par vides pārskata projektu un konsultējoties ar priekšlikumu iesniedzējiem.

Atbilstoši likumam “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” plānošanas dokumenta Vides pārskatā ir iekļauta informācija, ko izstrādātājs var nodrošināt, ņemot vērā pašreizējo zināšanu līmeni un novērtēšanas metodes, plānošanas dokumenta saturu, tā vietu plānošanas dokumentu hierarhijā un izstrādes un detalizācijas pakāpi, līdz kādai ir lietderīgi vērtēt ietekmi uz vidi attiecīgajā plānošanas stadijā, lai novērstu novērtējuma dublēšanos.

Vides pārskats ir sagatavots par plāna 2021.gada 30.aprīlī publicēto versiju⁴⁴.

SIVN procesā un Vides pārskata sagatavošanā var izdalīt šādus galvenos etapus:

1. SIVN apjoma identificēšana: konsultācijas ar vides institūcijām, plāna projekta sākotnēja izvērtēšana, identificējot būtiskās ietekmes uz vidi aspektus, kā arī SIVN mērķu un kritēriju noteikšana.
Lai identificētu plānošanas dokumenta SIVN apjomu, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 7¹.punktam veiktas konsultācijas ar VPVB, VVD un DAP. Institūcijas, ņemot vērā plāna saturu, ir uzsvērušas, ka plānošanas dokumenta vides pārskats jāgatavo atbilstoši likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.5’ pantā noteiktajam, vides pārskatā aptverot likuma 23.4’pantā un atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 8.punktā minēto informāciju. Ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus un ietvaru, konsultāciju ietvaros institūcijas ir ieteikušas īpašu uzmanību pievērst:
 - 1) ar plānošanas dokumentu (tā nepieciešamību) saistītajām vides problēmām, sasniedzamajiem, tostarp starptautiskiem, vides aizsardzības mērķiem, dažādiem iespējamiem risinājumiem šādu mērķu sasniegšanai (dažādas alternatīvas, piemēram, prioritāšu izvēlē, risinājumu un veicināšanas instrumentu izvēlē u.c.) un to tiešajām/netiešajām u.c. ietekmēm (arī uz citām politikas plānošanas jomām) (VPVB);
 - 2) iekļaujot informāciju, kas paredz norādīto atbalstāmo darbību vērtēšanu kopskatā ar esošo vides stāvokli attiecīgajās teritorijās. Īpaša uzmanība jāpievērš aktivitāšu un atbalstāmo darbību īstenošanas iespējām teritorijās,

⁴⁴ Pieejama <https://www.esfondi.lv/normativie-akti-1>

kurās sākotnēji ir pārsniegti vides kvalitātes normatīvi un kurās atbalstāmo darbību īstenošana var izraisīt vides kvalitātes normatīvu pārsniegumus. Attiecībā uz Plāna 1.komponentē “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” iekļautajiem transporta infrastruktūras attīstības projektiem jāizvērtē risinājumu ietekme uz vidi un iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums (VVD);

- a) izvērtējot komponentes Nr.1 “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” investīciju pasākumus: 1.1.2.3.i. “Lauku saimniecībām (arī lauksaimnieciskā ražošanā) un uzņēmumiem nepieciešamā transporta un tehnikas pielāgošana darbināšanai ar biometānu (iekļauj kā jaunas tehnikas iegādi, kā arī pārbūvi), biometāna (kā saspiestā, tā sašķidrinātā formā) pārvadāšanas moduļu iegāde, atkritumu apsaimniekošanas transporta līdzekļu iegāde”, 1.3.1.1.i. “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija”, 1.3.1.2.i. “Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana, potamālo upju regulēto posmu atjaunošana”, 1.3.1.3.i. “Ieguldījumi CO2 piesaistē un mežu noturības veicināšanā – neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža ieaudzēšana, jaunaudžu kopšana” ietekmes uz vidi aspektus, kā arī saistībā ar paredzētajiem plāna pasākumiem ietekmi uz ES īpaši aizsargājamiem biotopiem un aizsargājamo sugu dzīvotnēm (DAP).

Lai noteiktu plāna ietekmes uz vidi aspektus ir izvērtēts plāna dokuments, tajā ietvertie izaicinājumi, mērķi, reformu un investīciju apraksti, rādītāji. Plāna SIVN vides aspekti identificēti, ņemot vērā Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 8.7.apakšpunktā norādītos ietekmes aspektus, atlasot tos, kas attiecas uz plāna saturu (skatīt 1.tabulu).

1.tabula

SIVN aspekti un to ietekmes vērtēšanas kritēriji

SIVN vides aspekti	Ietekmju vērtēšanas kritēriji: Vai plāna īstenošana sekmēs/nodrošinās virzību uz klimata un vides aizsardzības mērķu sasniegšanu (1.2.nodaļa) attiecībā uz:
Klimata pārmaiņas (klimatneitralitāte un klimatnoturība)	- SEG emisiju mazināšanu - AER īpatsvara palielināšanu kopējā enerģijas patēriņā - Klimatnoturīguma paaugstināšanu - CO ₂ piesaisti - Energoefektivitātes paaugstināšanu
Gaisa kvalitāte	- Gaisa kvalitātes uzlabošanu
Virszemes ūdeņu kvalitāte	- Ūdensobjektu ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu - Virszemes ūdeņos nonākošā piesārņojuma mazināšanu
Augsnes un grunts kvalitāte	- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanāciju, rekultivāciju - Iesaisti turpmākā izmantošanā (rekreācijai, saimnieciskajā darbībai)
Pazemes ūdeņu kvalitāte	- Pazemes ūdeņu kvantitatīvā stāvokļa nepasliktināšanu, resursu racionālu izmantošanu

	- Pazemes ūdeņu piesārņojuma (no virszemes) novēršanu
Bioloģiskā daudzveidība	- Bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu teritoriju, objektu aizsardzību
Kultūras mantojums	- Kultūras mantojuma objektu atjaunošanu - Kultūras mantojuma objektu aizsardzību
Ainavas	- Latvijas raksturīgo, unikālo ainavu telpu saglabāšanu - Latvijas raksturīgo ainavu telpu atjaunošanu degradētās, piesārņotās u.tml. teritorijās
Cilvēka veselība, drošība	- Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu pieejamību - Vides trokšņa mazināšanu robežlielumu pārsniegumu vietās (Rīga, citas pilsētas, autoceļu, dzelzceļu apkārtnē) - Aizsardzību tehnogēno avāriju un dabas katastrofu gadījumos - Informētību par vides stāvokli, rīcību tehnogēno avāriju un dabas katastrofu gadījumos
Resursu izmantošana	- Dabas resursu racionālu izmantošanu

2. Esošās situācijas un nulles scenārija novērtējums: esošās situācijas, tendenču un problēmu raksturojumu sniegts, atbilstoši identificētajiem būtiskas ietekmes uz vidi aspektiem, t.i. raksturojot Latvijas dabas resursus, dabas vērtības un vides kvalitāti, to ietekmējošos faktorus. Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiktu īstenots jeb t.s. nulles scenārija vērtējums, noteiktas, ņemot vērā esošo situāciju, pieņemot, ka plānā minētie ieguldījumi netiek ieviesti. Esošās situācijas un nulles scenārija izstrādei izmantota publiski pieejamā informācija: valsts statistikas dati, institūciju sagatavotie ziņojumi, pārskati par vides stāvokli, politikas plānošanas dokumentu analītiskās sadaļas, inventarizāciju un pētījumu rezultāti, kā arī cita pieejamā informācija.
3. Būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, kas sagatavots, ņemot vērā identificētos ietekmes uz vidi aspektus, vērtējot plāna mērķu, izaicinājumu, reformu un investīciju pasākumu iespējamo ietekmi uz starptautisko un nacionālo vides mērķu sasniegšanu, normatīvo aktu prasību nodrošināšanu un saistīto nozaru plānošanas dokumentu ieviešanu.

Ietekmes būtiskums vērtēts, balstoties uz šādiem kritērijiem:

- 1) Pozitīva būtiska ietekme (nodrošinās vides mērķu sasniegšanu, vides kvalitātes normatīvu nodrošināšanu).
- 2) Pozitīva ietekme (ietekmes būtiskumu nevar novērtēt, ietekme ir neviennozīmīga).
- 3) Ietekme nav būtiska (ietekmes nav, vai ietekme nav nosakāma).
- 4) Negatīva ietekme (ietekmes būtiskumu nevar novērtēt, ietekme ir neviennozīmīga).
- 5) Negatīva būtiska ietekme (nenodrošinās, apgrūtinās vides mērķu sasniegšanu, vides kvalitātes normatīvu nodrošināšanu, pasliktinās esošo situāciju).

Ietekmju novērtējums sagatavots norādot tiešās, netiešās, īstermiņa, vidēja termiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un kumulatīvās ietekmes.

Ar tiešajām ietekmēm novērtējumā tiek saprastas tādas ietekmes, kuras, ieviešot investīcijas, uz apkārtējo vidi iedarbojas tieši un nepastarpināti, ar netiešajām – ietekmes, kuras mijiedarbojoties ar vidi, pastarpināti rada izmaiņas apkārtējā vidē, ar pozitīvajām – ietekmes, kas vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu,

slodzes uz apkārtējo vidi mazināšanu un ierobežošanu, dabas resursu stāvokļa uzlabošanu, dabas resursu racionālu izmantošanu vai vairošanu, ar negatīvajām – ietekmes, kuras var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanu, slodzes uz vidi palielināšanu un dabas resursu noplicināšanu, to stāvokļa pasliktināšanu. Īslaicīgās ietekmes izpaužas pasākumu norises laikā (piemēram, būvdarbi) vai īsu laiku pēc darbības ieviešanas, ilgtermiņa ietekmes – pēc plāna īstenošanas beigām. Novērtējuma rezultāti apkopoti 4.nodaļā un 3.pielikumā.

4. Risinājumu negatīvas ietekmes mazināšanai vai novēršanai noteikšana. Nepieciešamo monitoringa pasākumu izstrāde. Izklāsts sniegts Vides pārskata 6. un 7.nodaļā.
5. Sabiedrības informēšana un konsultācijas. Izklāsts sniegts Vides pārskata 2.2.nodaļā.

2.2. Sabiedrības līdzdalība

Plāna un Vides pārskata izstrādē sabiedrības, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Kopumā procesā ir izdalāmi šādi etapi:

- Konsultācijas ar valsts pārvaldes u.c. institūcijām: ar VPVB, VVD un DAP par vides pārskatā ietveramās informācijas saturu un detalizācijas pakāpi, ar VPVB – arī par pārrobežu ietekmi un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību;
- Plāna Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas process, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmes par Vides pārskata projektu organizēšana;
- Sabiedrības pārstāvju un interešu grupu, kā arī vides institūciju priekšlikumu iekļaušana Vides pārskata projektā, ņemot vērā sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtos komentārus un priekšlikumus par Vides pārskata projektu;
- Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumu iestrāde Vides pārskata galīgajā redakcijā.

Plāna SIVN vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notika no 2021.gada 1.marta līdz 31.martam. Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika attālināti no 2021.gada 22.martam līdz 2021.gada 28.martam, savukārt tiešsaistes videokonference – 2021.gada 26.martā plkst. 10.00.

Vides pārskata projekts atsauksmju sniegšanai ir nosūtīts VPVB 2021.gada 10.februāra vēstulē Nr.4-01/188 norādītajām institūcijām un organizācijām (pavisam 7).

Vides pārskata projekts pēc tā sabiedriskās apspriešanas ir precizēts atbilstoši saņemtajiem komentāriem.

3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Šajā nodaļā apkopota esošā situācija par esošās vides situācijas aspektiem, kuri ir saistīti ar plāna ieviešanu. Ņemot vērā plāna saturu un detalizācijas pakāpi, sniegts vispārējs esošās situācijas apraksts par valsts teritoriju. Nodaļā sniegta arī informācija par esošās situācijas saistību ar plāna investīciju pasākumiem un iespējamām izmaiņām, ja plāns netiks īstenots.

3.1. Dabas resursi un dabas vērtības

3.1.1. Dabas resursi

Meži

Pēc Valsts zemes dienesta datiem meži pēc zemes lietojuma veida aizņem 48% (3 084 829 ha) no Latvijas teritorijas⁴⁵. Pēc Valsts Meža dienesta datiem, kas apkopoti Meža valsts reģistrā mežainums veido 52%. Turpmāk ir prognozējams meža platību pieaugums, jo turpinās lauksaimniecībā neizmanto zemju dabiska aizaugšana, kā arī to mākslīga apmežošana⁴⁶.

Salīdzinājumā ar citām ES valstīm Latvija pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm. Latvijā valstij pieder mežs 1,49 milj. ha platībā (49% no kopējās), savukārt pārējiem īpašnieku mežu kopplatība ir 1,55 milj. ha (51% no visu mežu platības). Meža resursi (Latvijā tiek lēsti 1037,23 miljardi *euro* apmērā⁴⁷.

Kopumā valstī 71,8% ir saimnieciskie meži, savukārt 14,5% mežu ir noteikts kāds no aizsardzības režīmiem, bet tajos nepastāv būtiski mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi, 3,3% – pilnībā aizliegta mežsaimnieciskā darbība, 6,9% – aizliegta kailcirte, 2,3% – kopšanas un galvenā cirte, 1,2% – galvenā cirte.

Meži sniedz vairākus ekosistēmas pamata pakalpojumus – ūdens, gaisa un vielu aprites nodrošināšanu, augsnes veidošanu un tās auglības saglabāšanu, sugu dzīvotnes (dzīvošanas, vairošanās, barības vietas) un sugu migrācijas ceļus.

Lauksaimniecības zeme

Lauksaimniecības zeme aizņem 36% (2,3 milj. ha)⁴⁸ no Latvijas teritorijas. Izmantotā lauksaimniecības zeme aizņem 84%, savukārt neapstrādātās lauksaimniecības zemes veido aptuveni 13% no visas lauksaimniecības zemes. Lielākā daļa tiek izmantotas kā aramzeme, pļavas un ganības.

No bioloģiskā viedokļa īpaši nozīmīgas ir pļavas un ganības jeb zālāji. Zālāji veic ekosistēmu regulējošo funkciju (nodrošina primārās biomasas ražošanu un ogļskābās gāzes piesaisti) un pati ir ekosistēmu pakalpojums (apputeksnētāji, ārstniecības augi).

Lauksaimniecības zemju apsaimniekošana ir saistīta ar mēslojuma un citu ķīmikāliju (augu aizsardzības līdzekļi) lietošanu. Tas ietekmē apkārtējās vides kvalitāti, it īpaši virszemes ūdeņu, gruntsūdeņu un augsnes kvalitāti, kas paaugstināta piesārņojuma gadījumā var ietekmēt saražotās lauksaimnieciskās produkcijas kvalitāti un tādejādi ietekmēt cilvēku veselību.

⁴⁵ Centrālā Statistika pārvalde. Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos, 01.01.2019.

⁴⁶ <https://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/-meza-apsaimniekosana-?nid=1472#jump>

⁴⁷ Eurostat, ZM Meža kontu statistika – dati par meža resursiem apjoma un vērtības izteiksmē, saražoto produkcijas apjomu un vērtību, kā arī ekonomiskos rādītājus, tādus kā nozares nodokļi, ieņēmumi, izdevumi u.tml. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=for_eco_cp&lang=en

⁴⁸ <https://www.vzd.gov.lv/lv/zemes-sadalijums-zemes-lietosanas-veidos>

Plāna ieviešanas kontekstā meži un lauksaimniecības zemes ir nozīmīgas saistībā ar klimata pārmaiņām, jo tajās gan veidojas SEG emisijas, gan notiek CO₂ piesaiste ZIZIMM kategorijās.

Ūdens resursi

Saldūdeņu resursus veido virszemes ūdeņi (upes, ezeri, ūdensteces) un pazemes ūdeņi. Latvija ir bagāta ar ūdens resursiem, jo atbilstoši *Eurostat* ilgtermiņa datiem katram tās iedzīvotājam vidēji ir pieejami 17,4 tūkstoši m³ saldūdeņu⁴⁹.

Ūdeņu ekosistēmas rada dzīvo organismu izdzīvošanai nepieciešamo vidi un apstākļus, nodrošinot ūdens un vielu apriti, skābekļa sintēzi, dzīvotni sugām tās visplašākajā izpratnē dzīvošanas, vairošanās, barošanās vietas, migrācijas ceļus. Ūdenstilpēm un ūdenstecēm ir arī liela loma regulēšanas un uzturēšanas pakalpojumu nodrošināšanā, īpaši klimata un ūdens aprites regulēšanā. No ekosistēmu pakalpojumu aspekta ūdens nozīme ir nenovērtējama⁵⁰, tādēļ dabas resursu izmantošanas kontekstā ūdeņu aizsardzībai no piesārņojuma un racionālai izmantošanai ir prioritāra nozīme.

Upju, ezeru, piekrastes ūdeņu ekosistēmas ir nozīmīgas no bioloģiskās daudzveidības viedokļa.

Zemes dzīļu resursi

Latvijas zemes dzīļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie Zemes garozas nogulumu, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dzīļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Latvijā nozīmīgos dabas resursus veido tādi derīgie izrakteņi kā dolomīts, ģipšakmens, kaļķakmens, smilts-grants, smilts, kvarca smilts, māls, kūdra un sapropelis. Šie derīgie izrakteņi ir pietiekami labi izpētīti un nodrošina ar izejmateriāliem dažādas rūpniecības un tautsaimniecības nozares, tiek izmantoti lauksaimniecībā, kā dabīgie būvmateriāli un to izejvielas, retāk arī enerģētikā. Zemes dzīļu bilancē ir apkopotu dati par 471 aktīvo atradni, t.sk. 383 būvmateriālu izejvielu atradnēm un 88 kūdras un dziedniecības dūņu atradnēm. Lielākos derīgo izrakteņu krājumus⁵¹ veido būvmateriālu atradnēs veido dolomīts – 390 milj. m³, smilts un grants – 371 milj. m³, kaļķakmens – 255 milj. m³, smilts – 172 milj. m³, māls – 103 milj. m³, kā arī kūdras un dziedniecības dūņu atradnēs kūdras krājumi – 120 milj. m³ un dziedniecības dūņu – 0,68 milj. m³.

3.1.2. Bioloģiskā daudzveidība, dabas vērtības un ainavas

Bioloģiskā daudzveidība ir visu ekosistēmu pakalpojumu pamats. Samazinoties bioloģiskai daudzveidībai, ekosistēmu funkcijas un pakalpojumi var tikt degradēti vai pat iznīcināti, kā rezultātā sabiedrībai būs jāiegulda ievērojami finanšu līdzekļi, lai tos uzturētu mākslīgi. Latvija bioloģiskās daudzveidības ziņā ir bagāta valsts, jo kopumā Latvijā reģistrētas aptuveni 27,7 tūkstoši sugu.

Latvijā ir 4 nacionālie parki, 1 biosfēras rezervāts, 42 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 4 dabas rezervāti, 7 aizsargājamās jūras teritorijas un 261 dabas liegumi, kā arī 327 dabas pieminekļi. Dabas vērtību (retu un apdraudētu sugu vai ES nozīmes biotopu) aizsardzību nodrošina arī mikroliegumi.

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Water_statistics#Water_as_a_resource

⁵⁰ Urtāns A. V. (red.) 2017. Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā. II Upes un ezeri. Dabas aizsardzības pārvalde, Sigulda

⁵¹ Derīgo izrakteņu apjomi uzrādīti, apvienojot A (izpētīto) un N (novērtēto) kategorijas krājumus

Latvijas ainavas ir veidojušās ilgā laika posmā ciešā dabas procesu un cilvēku aktivitāšu mijiedarbībā. Pēc valdošā cilvēku darbības veida ir izšķiramas mežsaimniecības, lauksaimniecības, kā arī urbānās ainavas, kuras raksturo noteiktas funkcijas un atbilstošs vizuālais veidols. Savukārt, pamatojoties uz reljefa pazīmē, var izdalīt līdzenumu un paugurainu ainavas. Izdala reģionālas ainavu telpas, parasti tās telpiski piesaistot Latvijas kultūrvēsturiskajiem novadiem – Kurzemei, Zemgalei, Vidzemei un Latgalei un funkcionālajiem reģioniem – jūras piekrastei, Pierīgai.

Viens no Latvijas ekoloģiski nozīmīgākajiem ainavu kompleksiem ir Baltijas jūras un Rīgas līča piekraste, kuras ainavas daudzveidību veido eolo kāpu ainavu mežaine, smilšaino Baltijas jūras agrāko stadiju fluvioglaciālo un limnoglaciālo līdzenumu āriene un smilšaino līdzenumu mežaine. To aizsardzību nodrošina augstais īpaši aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars piekrastē. Ainavu aizsardzībai Latvijā ir izveidoti deviņi aizsargājamo ainavu apvidi, kā arī ainavu aizsardzība tiek integrēta teritorijas un dabas aizsardzības plānošanā.

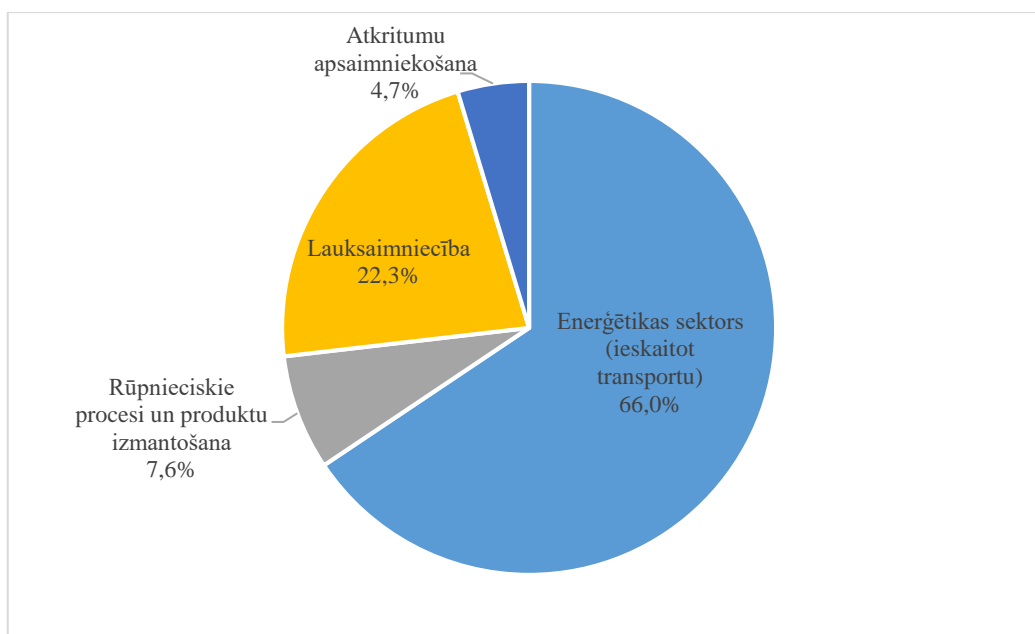
3.2. Vides kvalitāte

3.2.1. SEG emisijas

SEG emisijas veido CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC un SF₆. Saskaņā ar SEG emisijas inventarizācijas un CO₂ piesaisti valstī datiem, saskaņā ar SEG emisiju inventarizācijas datiem, 2018.gadā Latvijas SEG emisijas, ieskaitot netiešās CO₂ emisijas, enerģētikā, transportā, rūpnieciskajos procesos un produktu izmantošanā, lauksaimniecībā, atkritumu apsaimniekošanā bija 11757,61 kt CO₂ ekv. (skatīt 1.attēlu). Kopumā Latvijas SEG emisijas kopš 1990.gada ir samazinājušās par 55,5%.

1.attēls

Latvijas SEG emisijas 2018.gadā

Dati: Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

2018.gadā SEG intensitāte bija 436,96 t CO₂ ekv./milj. euro (2015.gada salīdzināmajās cenās), kas ir 63,0% samazinājums attiecībā pret 1995.gadu.

Enerģētikas sektors (ieskaitot transportu) 2018.gadā ir 66% no kopējām Latvijas SEG emisijām, līdz ar to tas ir viss emisiju ietiepīgākais no Nacionālajā inventarizācijas sistēmā ietvertajiem sektoriem. Galvenais SEG emisijas avots šajā sektorā ir siltumenerģijas ražošana, jo gada aukstajā sezonā ir nepieciešamība pēc siltumenerģijas, kas ietekmē SEG un gaisa piesārņojošo vielu emisijas apjomus. Enerģētikas sektora emisijas sastāv no divām daļām – kurināmā sadedzināšanas un transporta emisijas.

Enerģētikas sektora kopējās emisijas 2018.gadā ir samazinājušās par 60,2% salīdzinot ar 1990.gadu, kamēr transporta emisijas šajā pašā laika periodā ir pieaugušas par 7,7%. 2018.gadā autotransports veidoja 93,6%, dzelzceļa transports 5,6% no kopējām SEG emisijām transportā. Autotransporta emisijas 2018.gadā ir palielinājušās par 11,4%, salīdzinot ar 2005.gadu, dzelzceļa transporta emisijas – samazinājušās par 35,6%. Emisiju dinamikas cēloņi ir saistīti ar patērētā kurināmā daudzuma un veida izmaiņām. Kopš 1990.gada izmantotās biomasas apjoms ir palielinājies par 150,7%, tajā pašā laikā fosilā kurināmā izmantošana ir samazinājusies – šķidrās kurināmās par 59,8%, cietās kurināmās par 92,8%, kūdra par 95,8% un dabas gāze par 51,3%. Biodeģvielas (biodeģviela un bioetanol) veido 3,3% no kopējā degvielas patēriņa transporta sektorā.

Lauksaimniecība ir otrs lielākais emisiju sektors, kas radīja 22,3% no kopējām Latvijas SEG emisijām 2018.gadā. 2018.gadā emisijas no lauksaimniecībā izmantojamām augsnēm veidoja lielāko daļu (59,3%) no sektora kopējām emisijām, 32,6% – lauksaimniecības dzīvnieku zarnu fermentācijas procesi, bet 6,5% – kūtsmēsļu apsaimniekošana. Kopš 2005.gada lauksaimniecības emisijas ir pieaugušas par 12,3% 2018.gadā. Emisiju pieaugumu šajā laika periodā galvenokārt sekmēja lauksaimnieciskās ražošanas rādītāju paaugstināšanās galvenokārt augkopības sektorā, palielinoties sējplatību un izmantoto minerālmēsļu apjomam.

SEG emisijas no rūpnieciskajiem procesiem un produktu izmantošanas 2018.gadā sektors veidoja 7,6% no kopējām Latvijas SEG emisijām. Lielāko apjomu – 63,1% no sektora emisijām rada minerālu rūpniecība, bet ozona slāni noārdošo vielu aizvietošanai izmantotie produkti rūpniecības sektorā veido 30,1% no kopējām rūpniecisko procesu un produktu izmantošanas sektora emisijām.

SEG emisijas no atkritumu apsaimniekošanas veido 4,7% no kopējām SEG emisijām. Tās ietver CH₄ emisijas no sadzīves atkritumu apglabāšanas (69,6%) no kopējām SEG emisijām atkritumu apsaimniekošanas sektorā, CH₄ un N₂O emisijas veidojas cieto atkritumu bioloģiskās apstrādes (8,7%), no notekūdeņu attīrīšanas un novadīšanas (21,6%) un neliels daudzums (0,1%) no atkritumu sadedzināšanas.

Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības(ZIZIMM) sektorā neto SEG emisijas(gan piesaiste, gan emisijas) 2017.gadā bija –1417,54 kt CO₂ ekv., salīdzinot ar –10208,72 kt CO₂ ekv. 1990.gadā. Salīdzinājumā ar 1990.gadu, 2018.gadā izmaiņas ZIZIMM SEG emisijās/CO₂ piesaistē ir –113,9%. CO₂ piesaistes samazinājums ZIZIMM sektorā saistāms ar mežsaimniecības apjoma pieaugumu. Ievērojama nozīme SEG emisijas palielinājumā ir meža zemes transformācija par apbūvi (autoceļiem un cita veida infrastruktūru), kā arī dabiski apmežojušos platību transformācijai par aramzemēm un zālājiem.

Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots

Plānā uz SEG emisiju samazināšanu attiecas šādi reformu un investīciju virzieni (skatīt arī 3.pielikumu):

1. 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā;
2. 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana;
3. 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām;
4. 2.1. Valsts pārvaldes digitālā transformācija;

5. 2.2. Uzņēmumu digitalizācija un inovācijas;
6. 3.1. Reģionālā politika;
7. 4.1. Kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība un gatavība epidemioloģiskajām krīzēm;
8. 6.1. Ēnu ekonomikas mazināšana godīgas uzņēmējdarbības veicināšanai.

Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā vidējā termiņā tiks traucēta mērķtiecīga valsts attīstība klimatneitralitātes un klimatnoturības virzienā, netiks ieviesti energoefektivitātes pasākumi mājokļos un publiskajās ēkās, transportā un tautsaimniecībā, un līdz ar to pietiekami netiktu samazinātas SEG emisijas. Kopumā nenotiktu virzība pienācīgā tempā uz starptautisko un nacionālo vides mērķi sasniegšanu attiecībā uz SEG emisiju samazināšanu, klimatneitralitāti, aprites ekonomiku.

3.2.2. Gaisa kvalitāte

Latvijā laikā no 2005. līdz 2018. gadam gaisu piesārņojošo vielu emisijas (NO_x, SO₂, NMGOS un PM_{2,5}) ir samazinājušās, bet NH₃ emisijas, salīdzinot ar 2005. gadu, ir pieaugušas. Lielākā daļa no visas Latvijas emisijām koncentrējas Rīgas apkārtnē, kā arī citās lielākajās Latvijas pilsētās.

2018. gadā galvenais emisiju avots bija transporta sektors (42,7%), it īpaši autoceļu transports, kas veido 31,3% no kopējām NO_x emisijām. Kopš 2005. gada transporta sektora emisijas ir samazinājušās par 38,1%, jo ir palielinājies automašīnu skaits ar EURO4, EURO5 un EURO6 klasēm. Otrs lielākais NO_x emisiju avots ir kurināmā izmantošana ēku apkurē (mazās sadedzināšanas iekārtas komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un mājsaimniecībās), kā arī kurināmā izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, kas emitēja 6,77 kt jeb 19,8% no kopējām emisijām. Kopš 2005. gada emisijas ir samazinājušās par 29,1%. Kā vienu no emisiju samazinājuma iemesliem ir ēku energoefektivitātes palielināšanos, kas ļauj samazināt patērētā kurināmā apjomu.

Lauksaimniecības sektors ir trešais lielākais emisiju avots 2018. gadā, kas emitēja 4,25 kt jeb 12,4% no kopējām emisijām. Kopš 2005. gada emisijas sektorā ir palielinājušās par 44,8%, kas ir saistīts ar dzīvnieka skaita pieaugumu un lauksaimniecības zemju apstrādi.

Kopējās NMGOS emisijas laika periodā no 2005. līdz 2018. gadam ir samazinājušās par apmēram 24,7%. Emisiju samazinājuma avots galvenokārt ir transporta sektors. 2018. gadā lielākais emisijas avots ir ēku apkure (mazās sadedzināšanas iekārtas komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un mājsaimniecībās), kā arī kurināmā izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, kas emitēja 31,1% no kopējā NMGOS emisijām. Kopš 2005. gada emisijas šajā sektorā ir samazinājušās par 40,6%, kā viens no samazinājuma iemesliem ir minams energoefektivitātes pasākumu ieviešana. Rūpniecisko procesu sektors ir otrs lielākais NMGOS emisiju avots 2018. gadā ar 29,9% no kopējām emisijām. Galvenais NMGOS avots ir citu šķīdinātāju un produktu izmantošanas sektors (26,6% no kopējām valsts emisijām). Kopš 2005. gada emisijas šajā sektorā ir pieaugušas par 16,3%. Emisiju izmaiņas šajā sektorā ir saistītas ar cilvēku labklājības līmeni un ekonomisko situāciju valstī.

Lauksaimniecības sektorā veidojas 17,9% NMGOS emisiju. Lielākā daļa no emisijām rodas no kūsmēslu apsaimniekošanas – 84,5%. Kopš 2005. gada emisijas lauksaimniecības sektorā ir palielinājušās par 16,3%, un tāpat kā NO_x emisijām tas ir saistīts ar dzīvnieku skaita pieaugumu un lauksaimniecības zemju apstrādi.

Transporta sektora nozīme kopš 2005. gada ir krietni samazinājusies (–77,4%). 2005. gadā transporta sektors bija atbildīgs par 19,1% no kopējām NMGOS emisijām, bet

2018.gadā – 5,7%. Samazinājuma cēlonis ir automašīnu ar zemāku ietekmi uz vidi skaita palielināšanās, kā arī ir samazinājies benzīna patēriņš pasažieru automašīnām.

Kopējās NH₃ emisijas laika periodā 2005.–2018.gadam ir palielinājušās par 6,7%. NH₃ emisijas galvenokārt (83% no kopējā emisiju apjoma) veidojas ar lauksaimniecisko ražošanu saistītajos procesos. Svarīgākie emisiju avoti lauksaimnieciskajā ražošanā ir kūtsmēsļu apsaimniekošanas sistēmas un sintētisko minerālmēsļu un kūtsmēsļu izmantošana. Kopš 2005.gada NH₃ emisijas sektorā ir palielinājušās par 13,2%. Emisiju palielinājums saistīts ar lauksaimniecības zemju un mājlopu skaita pieaugumu.

Otrs lielākais NH₃ emisiju avots ir ēku apkure (mazās sadedzināšanas iekārtas komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un mājsaimniecībās), kā arī kurināmā izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, kas emitēja 10,1% no kopējam amonjaka emisijām. Kopš 2005. gada emisijas sektorā ir samazinājušās par 37,3%, ko var izskaidrot ar energoefektivitātes uzlabošanu ēkās.

Pārējie sektori, kuros tiek uzskaitītas amonjaka emisijas, ir kurināmā izmantošana rūpniecībā (3,8%), transporta sektoros (1,1%) un atkritumu apsaimniekošana (1,9%). Niecīgs NH₃ emisiju avots ir rūpniecisko procesu sektors.

Kopējās daļiņu PM_{2,5} emisijas laika periodā 2005. – 2018.gads ir samazinājušās par apmēram 28%. Emisiju samazinājumu noteicis patērētā kurināmā apjoma samazinājums mājsaimniecības sektorā. 2018.gadā lielākais PM_{2,5} emisiju avots bija ēku apkure (mazās sadedzināšanas iekārtas komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un mājsaimniecībās), kā arī kurināmā izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, kas emitēja 64,7% jeb 13,23 kt no kopējām PM_{2,5} emisijām. Kopš 2005.gada emisijas sektorā ir samazinājušās par 38,6%, jo ir uzlabota ēku energoefektivitāte, kas ļauj samazināt patērētā kurināmā apjomu. Otrais un trešais lielākais PM_{2,5} emisiju avots ir enerģijas un siltuma ražošana (12,6%) un kurināmā izmantošana rūpniecībā (11,3%). Kopš 2005.gada emisijas šajos sektoros ir palielinājušās, un tas ir saistīts galvenokārt ar biomasas plašāku izmantošanu.

Laika periodā no 2005. līdz 2018.gadam kopējās SO₂ emisijas ir samazinājušās par 56%. Latvijā nav nozīmīgu SO₂ emisijas izraisošu tautsaimniecības nozaru, piemēram, celulozes, sērskābes un sērorganisko savienojumu ražošana vai arī naftas pārstrādes rūpnīcu.

2018.gadā lielākais SO₂ emisiju avots bija ēku apkure (mazās sadedzināšanas iekārtas komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un mājsaimniecībās), kā arī kurināmā izmantošana lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, kas veidoja 47,2% no kopējam valsts emisijām. Kopš 2005.gada emisijas ir samazinājušās par 50,3%, jo sektorā ir samazinājies kurināmā patēriņš dažādu energoefektivitātes pasākumu ieviešanas dēļ, kā arī ir ievērojami samazinājies cietā fosilā kurināmā patēriņš. Enerģijas un siltuma ražošana un kurināmā izmantošana rūpniecības procesos ir attiecīgi otrs un trešais lielākais emitētājs 2018.gadā, attiecīgi emitējot 25,4% un 22,9%. Kopš 2005.gada SO₂ emisijas abos sektoros ir samazinājušās par 39,1% un 43,4%, jo cietais un šķidrās fosilais kurināmais ar augstu sēra saturu tika aizstāts ar dabasgāzi un biomasu. SO₂ emisijas transporta sektorā kopš 2005.gada ir samazinājušās par 85,5%, jo tika ieviestas stingrākas prasības par pieļaujamo sēra saturu autotransportā un dzelzceļā izmantotajām degvielām.

Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmā 2021. – 2025.gadam⁵² minēts, ka laika periodā no 2015. līdz 2019.gadam Rīgas pilsētā reģistrēti vairāku piesārņojošo vielu gaisa kvalitātes normatīvu vai augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumi, kā rezultātā ir sagatavota Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021. – 2025.gadam. Rīcības programmā ietverti pasākumi piecu

⁵² Projekts pieejams <https://environment.lv/lv/aktualitates/sabiedriskas-apsriesanas/rigas-pilsetas-gaisa-kvalitates-uzlabosanas-ricibas-programmas-2021-2025-gadam-projekts.html>

piesārņojošo vielu – slāpekļa dioksīda (NO₂), daļiņu PM₁₀ un daļiņu PM_{2,5}, benzola un benz(a)pirēna – emisiju samazināšanai, jo laika periodā no 2015. līdz 2019.gadam kādā no gaisa kvalitātes novērojumu stacijām reģistrēti šīm piesārņojošām vielām noteikto robežlielumu, mērķlielumu vai augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumi.

Gaisa piesārņojumu Rīgas pilsētā ietekmē dažāda rakstura un apjoma piesārņojošo vielu emisijas avoti, kas novērtējuma mērķiem tika iedalīti trīs grupās:

- Stacionārie piesārņojuma avoti – punktteida, laukumveida un tilpumveida avoti ar konkrētu atrašanās vietu. Galvenokārt izdalīti lieli rūpnieciskie emisijas avoti Rīgas pilsētā un tās apkārtnē.
- Mobilie avoti – līnijveida avoti, kas raksturo transportēšanas ceļus. Tika izdalītas šādas apakšgrupas: autotransporta kustība Rīgas pilsētas lielākajās ielās, „Rīgas Satiksme” autobusu kustība, dīzeļvilcienu kustība Rīgas pilsētas robežās un kuģošanas ceļi Daugavā.
- Laukuma vai neorganizētie emisijas avoti (tīkla avoti) – mazāk būtiski emisijas avoti, kā arī neorganizēti emisijas avoti, kuru ietekme tiek vērtēta summāri, tos telpiski grupējot. Šajā avotu grupā ietilpst emisijas no dzīvojamo māju individuālajām apkures iekārtām, maza apjoma rūpniecisko avotu emisijas, pilsētas ielas ar zemu satiksmes intensitāti un emisijas, ko automašīnu dzinēji rada to darbības uzsākšanas laikā un īsi pēc dzinēja apturēšanas.

2019.gada emisiju apjoma novērtējuma rezultāti parāda, ka nozīmīgākie NO₂ emisijas avoti ir autotransports (līdz 60%), individuālās apkures iekārtas (12%), kuģu kustība un stāvēšana ostas teritorijās (11%) un ražošanas un siltumapgādes uzņēmumi (6%). Ņemot vērā nozīmīgo autotransporta emisiju devumu, piesārņojuma izkliede korelē ar pilsētas ielu tīklu. Modelēšanas rezultāti 2019.gadam parāda, ka lielākās NO₂ koncentrācijas veidojas pie intensīvāk noslogotajām ielām, tomēr paaugstināti piesārņojuma līmeņi noteikti arī pie ostas piestātnēm. Gada vidējās koncentrācijas robežlielums un Pasaules Veselības organizācijas mērķlielums slāpekļa dioksīda gada vidējām koncentrācijām (40 µg/m³) tiek pārsniegts vairākās vietās pilsētā tiešā maģistrālo ielu tuvumā, un augtākās vērtības lielākoties konstatētas uz ielas braucamās daļas, kur netiek vērtēta atbilstība robežvērtībām, kas noteiktas cilvēka veselības aizsardzībai. Pilsētas teritorijā ielu tuvumā tiek pārsniegts arī augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis (32 µg/m³).

Galvenie daļiņu PM₁₀ emisijas avoti ir ražošanas un ostas uzņēmumi, autotransports un individuālā apkure, kas 2019.gadā veidoja attiecīgi 31%, 31% un 27% no kopējām daļiņu PM₁₀ emisijām Rīgā. Arī šajā gadījumā piesārņojuma izkliede korelē ar pilsētas autoceļu tīklu, vienlaikus identificējami arī vairāki nozīmīgi rūpnieciskie avoti, kas rada lokālu ietekmi. Daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas robežlielums (40 µg/m³) netiek pārsniegts, bet ielu tuvumā tiek pārsniegts augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis (28 µg/m³). Salīdzinot daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas ar Pasaules Veselības organizācijas mērķlielumu (20 µg/m³), tas tiek pārsniegts plašās teritorijās ap intensīvāk noslogotajām pilsētas ielām un ap vairākiem ražošanas uzņēmumiem.

Daļiņu PM_{2,5} kopējās emisijas lielāko devumu veido individuālā māsaimniecību apkure, kas 2019.gadā sastādīja 44% no kopējām daļiņu PM_{2,5} emisijām Rīgā. Ievērojamo apjomu rada arī rūpnieciskie avoti (24%), t.sk. centralizētas siltumenerģijas ražošanas procesi. Atbilstoši piesārņojuma izklijas rezultātiem daļiņu PM_{2,5} piesārņojuma raksturs pilsētas mērogā ir atšķirīgs un skar plašākas teritorijas, aptverot gan dzīvojamās apbūves teritorijas, kurās apkurei tiek izmantoti individuāli siltumapgādes risinājumi (ieskaitot tādas apkaimes kā Āgenskalns, Centrs, Avoti, Grīziņkalns, Brasa, Maskavas forštate, Čiekurkalns, Teika un Bierīni), kā arī rūpnieciska rakstura uzņēmumus. Spēkā esošais daļiņu PM_{2,5} gada robežlielums (20 µg/m³) un augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis (17 µg/m³)

pilsētas teritorijā netiek pārsniegts, tomēr, salīdzinot daļiņu $PM_{2.5}$ gada vidējās koncentrācijas ar Pasaules veselības organizācijas mērķlielumu ($10 \mu\text{g}/\text{m}^3$), iezīmējas plašas pārsniegumu teritorijas.

Arī benz(a)pirēna gadījumā, lielāko daļu šīs vielas emisijām Rīgas pilsētā rada tīkla avoti jeb individuālā mājāsaimniecību apkure, kas 2019.gadā veidoja 71% no kopējām benz(a)pirēna emisijām. Attiecīgi arī paaugstinātas piesārņojuma koncentrācijas aprēķinātas dzīvojamās apbūves teritorijās, kurās dominē individuālā apkure. Telpiskajā izkļiedē izdalās arī pilsētas ielu tīkls, kur summārais dažādu avotu devums ir vislielākais. Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem benz(a)pirēna gada robežlielums ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$) tiek pārsniegts dzīvojamajās teritorijās, kur intensīvi tiek izmantoti individuālie apkures risinājumi (Centrs, Grīziņkalns, Avoti, Āgenskalns). Savukārt, augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ($0,6 \text{ ng}/\text{m}^3$) tiek pārsniegts lielākajā daļā dzīvojamo teritoriju gan Daugavas kreisajā, gan labajā krastā.

Lielākos benzola (C_6H_6) izmešu avotus Rīgas pilsētā veido citur neuzskaitītās emisijas (piemēram, šķīdinātāju izmantošana, bezceļa transports u.c.), kuras ir kvantitatīvi novērtētas nacionālajā gaisa piesārņojošo vielu inventarizācijas ziņojumā. 2019.gadā šīs grupas emisijas veidoja aptuveni 44% no kopējām benzola emisijām Rīgā. Benzols tiek emitēts arī no citiem nelieliem avotiem, t.sk. individuālajām apkures iekārtām, kas kā kurināmo izmanto koksni, ogles, šķidro kurināmo vai gāzi. Ar individuālas dzīvojamo ēku apkures radīto piesārņojumu saistāmi aptuveni 35% no kopējām identificētajām benzola emisijām Rīgā 2019.gadā. Savukārt, rūpnieciskie avoti radīja aptuveni 12%, bet autotransporta kustība – aptuveni 2% no kopējām emisijām. Arī šajā gadījumā piesārņojuma telpiskajā izkļiedē izdalāmas dzīvojamās apbūves teritorijas, kā arī paaugstināti piesārņojuma līmeņi tiešā rūpniecisko emisijas avotu tuvumā. Saskaņā ar aprēķinu rezultātiem, benzola gada robežlielums ($5 \mu\text{g}/\text{m}^3$) un augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ($3,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$) netiek pārsniegts nevienā no pilsētas daļām.

Programmas izstrādes laikā ir identificēti pasākumi, kas iekļauti Rīgas pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un kurus paredzēts īstenot līdz 2025.gadam. Detalizēti izvērtēti tie pasākumi, kas potenciāli var ietekmēt gaisa kvalitāti, tos iedalot šādās grupās:

- Privātais un kravas transports.
- Sabiedriskais transports.
- Siltumapgādes iekārtas.
- Stacionārie piesārņojuma avoti.
- Kuģu satiksme ostā.

Modelējot piesārņojuma izkļiedi 2025.gadā, ir ņemtas vērā gan izmaiņas, kas pilsētā sagaidāmas neatkarīgi no plānotajiem pasākumiem gaisa kvalitātes uzlabošanai (piemēram, autoparka atjaunošanās), gan arī plānotie pasākumi ar ietekmi uz gaisa kvalitāti. Programmas ietvaros novērtēti divi 2025.gada attīstības scenāriji: bāzes scenārijs, kas balstīts uz satiksmes plūsmu un transportlīdzekļu skaita izmaiņām 2027.gadā, un optimistiskais scenārijs, kas paredz, ka, īstenojot rīcības un investīcijas transporta sistēmas pilnveidošanai un mobilitātes paradumu maiņai, mainīsies arī iedzīvotāju sadalījums pēc pārvietošanas veida, palielinot iedzīvotāju īpatsvaru, kas pārvietojas ar velotransportu, sabiedrisko transportu vai ar kājām, un samazinot privātā autotransporta lietotāju īpatsvaru no 52% 2019.gadā līdz 45% 2025.gadā.

Rezultātā secināts, ka, salīdzinot ar 2019.gadu, pēc dažādu pasākumu īstenošanas 2025.gadā paredzams, ka samazināsies to iedzīvotāju skaits, kas ir pakļauti piesārņojuma līmenim, kas pārsniedz slāpekļa dioksīdam noteiktās robežvērtības, varētu samazināties par 70% (bāzes scenārijs) vai pat 92% (optimistiskais scenārijs). Līdz ar paredzamo transporta

emisiju samazinājumu samazināsies ir citu piesārņojošo vielu emisijas un to negatīvā ietekme uz cilvēku veselību Rīgas pilsētā.

Tajā pašā laikā izklīdes modelēšanas rezultāti norāda uz to, ka, īstenojot šobrīd uzsāktos vai plānotos pasākumus Rīgas pilsētā, kurus paredzēts pabeigt līdz 2025.gadam, atsevišķās teritorijās var saglabāties paaugstinātas slāpekļa dioksīda, daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5}, benzola un benz(a)pirēna piesārņojuma koncentrācijas, t.sk. piesārņojuma līmeņi, kas pārsniedz Pasaules Veselības organizācijas rekomendētos mērķlielumus. Tā rezultātā ir izvērtēti iespējamie papildus pasākumi gaisa piesārņojuma ietekmes samazināšanai. Šo pasākumu ietekme uz gaisa kvalitāti, kur iespējams, ir novērtēta kvantitatīvi, norādot iespējamo uzlabojuma līmeni, tomēr ieviešanas termiņi un izmaksas nav detalizēti izvērtēti un ir atkarīgi no konkrētā pasākuma īstenošanai izvēlētajās pieejas. Gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgas pilsētā tiek piedāvātas 3 pasākumu grupas slāpekļa dioksīda piesārņojuma samazināšanai (ietekmes samazināšanai vēsturiskā centra teritorijā, ietekmes samazināšanai Centra loka tiešā tuvumā un apsteidzošu pasākumu veikšana, lai novērstu būtisku negatīvu ietekmi pilsētas loka un maģistrālo ielu tuvumā), 2 pasākumu grupas daļiņu PM₁₀ piesārņojuma samazināšanai (ietekmes samazināšanai no neasfaltētajiem ceļu segumiem un no pretslīdes materiālu izmantošanas ziemas periodā), pasākumi daļiņu PM_{2,5}, benz(a)pirēna un benzola piesārņojuma samazināšanai (mājsaimniecību individuālās apkures radītā piesārņojuma samazināšanai), kā arī papildus pasākumi benzola piesārņojuma kontrolei un pasākumi būvdarbu radītā piesārņojuma samazināšanai.

Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots

Plānā uz gaisa kvalitāti attiecas šādi reformu un investīciju virzieni (skatīt arī 3.pielikumu):

1. 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā;
2. 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana;
3. 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām;
4. 2.1. Valsts pārvaldes digitālā transformācija;
5. 2.2. Uzņēmumu digitalizācija un inovācijas;
6. 3.1. Reģionālā politika.

Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā vidējā termiņā tiks traucēta mērķtiecīga valsts attīstība gaisa kvalitātes uzlabošanas jomā, it īpaši Rīgā, kurā līdz šim ir konstatēti normatīvajos aktos noteikto robežlielumu vai novērtēšanas sliekšņu cilvēka veselības aizsardzībai rekomendēto vērtību pārsniegumi. Bez tam netiktu mazinātas emisijas, ko rada transporta un enerģētikas joma. Kopumā netiks sekmēta starptautisko un nacionālo vides aizsardzības mērķu sasniegšana attiecībā uz gaisa kvalitāti.

3.2.3. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Saskaņā ar vērtējumu Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānos 2016. – 2021.gadam Latvijā tikai 21% no virszemes ūdensobjektiem (upes, ezeri) atbilst labai vai augstai ekoloģiskajai kvalitātei (vai potenciālam). Lielākā daļa ūdensobjektu (63%) atbilst vidējai ekoloģiskajai kvalitātei, 12,5% – sliktai un 3,5% – ļoti sliktai ekoloģiskajai kvalitātei. Pārejas ūdensobjekta (Rīgas jūras līča) ekoloģiskā kvalitāte ir vērtējama kā vidēja, bet ķīmiskā kvalitāte – sliktā. Savukārt piekrastes ūdensobjektu – Baltijas jūras atklātais akmeņainais krasts un Rīgas līča rietumu piekraste – ekoloģiskā kvalitāte ir vērtējama kā vidēja, bet piekrastes ūdensobjektam – (Baltijas jūras atklātais smilšainais krasts – kā sliktā. Ķīmiskā kvalitāte visiem piekrastes ūdensobjektiem ir novērtēta kā sliktā. Sliktākā situācijā ir ūdensobjekti Lielupes un Daugavas upju baseinos. Minētie dokumenti liecina par to, ka

ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes rādītāji Latvijā ir zemāki par ES vidējiem rādītājiem. Lielākajai daļai virszemes ūdensobjektu joprojām nav zināmi ķīmiskās kvalitātes rādītāji.

Ūdens kvalitāti ietekmē gan punktveida piesārņojuma avoti (komunālo un rūpniecisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izplūdes, piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas u.c. objekti), gan izkliedētie avoti (lauksaimniecība, mežsaimniecība, mājsaimniecības), arī hidromorfoloģiskie pārveidojumi (hidroelektrostaciju dambji, hidrotehniskās būves upju krastos – nostiprinājumi, meliorētas upes, u.c.).

Slāpekļa mēslojuma izmantošanas pieauguma rezultātā ir palielinājies slāpekļa pārpalikums, kas var ietekmēt ūdens un augsnes kvalitāti. Lauksaimniecība ir viens no galvenajiem izkliedētā piesārņojuma cēloņiem un piesārņojuma ar biogēnajām vielām avotiem. Paaugstinātas biogēno elementu koncentrācijas ūdenī izraisa eitrofikāciju.

Būtiska ietekme uz ūdeņu kvalitāti ir pārrobežu piesārņojumam, jo 56% no kopējās upju noteces rodas ārpus Latvijas – Lietuvā, Igaunijā, Baltkrievijā un Krievijā. Līdz ar to šajās valstīs radies ūdeņu piesārņojums nokļūst Latvijas teritorijā. Robežšķērsojošā ūdeņu piesārņojuma pārnese no kaimiņvalstīm ir viena no nozīmīgākajām Latvijas iekšējo ūdeņu problēmām visām piesārņojošo vielu grupām, īpaši biogēnajiem elementiem un noturīgajām vidi piesārņojošām vielām.

Notekūdeņu kopējā apjoma samazināšanās ir kompleksu pasākumu rezultāts, kas vērsti uz ūdenssaimniecības sistēmu sakārtošanu un atjaunošanu, samazinot gruntsūdens pieplūdi kanalizācijas sistēmās. Tāpat to ietekmē arī iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Saskaņā ar 2015.gada Plūdu riska pārvaldības plāniem visiem Upju baseinu apgabaliem, Latvijā ir uzskaitīti vairāk par 2000 km² applūstošo teritoriju, kas veido 3,4% valsts teritorijas. Daļā no šīs teritorijas iespējami katastrofāli plūdi. Applūstošajās teritorijās atrodas ievērojamas lauksaimniecības teritorijas, apdzīvotas teritorijas ar salīdzinoši lielu iedzīvotāju blīvumu un infrastruktūru, uzbūvētas lielas hidrotehniskās būves (piemēram, Daugavas HES kaskāde) un polderu sistēmas u.c.

Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots

Plānā uz virszemes ūdeņu kvalitāti attiecas šādi reformu un investīciju virzieni:

1. 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā;
2. 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana;
3. 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām;
4. 3.1. Reģionālā politika.

Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā vidējā termiņā tiks traucēta mērķtiecīga valsts attīstība virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošana, būs apgrūtināta Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu ieviešana un līdz ar to laba ūdens ekoloģiskā stāvokļa sasniegšana.

3.2.4. Atkritumu apsaimniekošana

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021. – 2028.gadam datiem sadzīves atkritumu daudzums kopš 2010.gada ir palielinājies par apmēram 20% (no 1131 tūkst. t līdz 1588 tūkst. t). Šo pieaugumu ir veicinājusi ekonomikas attīstība un nepietiekami stimuli īstenot pasākumus atkritumu daudzuma samazināšanai, pārstrādei un otrreizējai izmantošanai. Radīto bīstamo atkritumu daudzumam laika posmā no 2012.gadam līdz 2018.gadam nav izteiktas tendences, to daudzums variē robežās no 63,7 tūkst. t 2016.gadā līdz 118,1 tūkst. t 2018.gadā. Pieaug savākto sadzīves atkritumu daudzumi – 2018.gadā tika savākti 2346 tūkst. t sadzīves atkritumu un 123 tūkst. t bīstamo atkritumu.

Lielāko daudzumu – 34,2% – sadzīves atkritumu sastāvā veido bioloģiski noārdāmie atkritumi, izlietotais iepakojums – 21,8%, plastmasas atkritumi – 12,9, inertie atkritumi –

10,8%, citi atkritumi (koksne, tekstils, gumija, higiēnas prešu atkritumi) – 14,7%, pārējo daļu – papīra (8%), stikla (9,2%) un metāla atkritumi (3,7%). Bīstamie atkritumi veido 2,2%.

Būtisks pārstrādāto atkritumu daudzuma samazinājums vērojams pēc 2014.gada, kad pārstrādāti aptuveni 400 tūkst. tonnas atkritumu, savukārt 2018.gadā – 558 tūkst. t. Pārstrādes jaudas ir palielinājušās, pateicoties ES Kohēzijas fondu finansējumam. Latvijā 2020.gadā ir izveidoti aptuveni 5000 dalītās vākšanas punkti un aptuveni 90 atkritumu šķirošanas laukumi, kuru skaits pakāpeniski pieaug.

Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots

Plānā uz atkritumu apsaimniekošanu attiecas šādi reformu un investīciju virzieni (skatīt arī 3.pielikumu):

1. 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā;
2. 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana;
3. 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām;
4. 2.1. Valsts pārvaldes digitālā transformācija;
5. 2.2. Uzņēmumu digitalizācija un inovācijas;
6. 3.1. Reģionālā politika;
7. 4.1. Kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība un gatavība epidemioloģiskajām krīzēm;
8. 6.1. Ēnu ekonomikas mazināšana godīgas uzņēmējdarbības veicināšanai.

Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā tiks traucēta virzība uz atkritumu apsaimniekošanas jomā izvirzīto problēmu un pasākumu, tai skaitā uz atkritumu apglabāšanu/pārstrādi, atkritumu reģenerāciju u.c.) sasniegšanā.

3.2.5. Īpaši apdraudētās teritorijas

Saskaņā ar 2015.gada Plūdu riska pārvaldības plāniem⁵³, visos četros ūdens baseinu apgabalos Latvijā ir uzskaitīti vairāk par 2000 km² applūstošo teritoriju, kas veido 3,4% no valsts teritorijas. Daļā no šīs teritorijas iespējami katastrofāli plūdi. Applūstošajās teritorijās atrodas ievērojamas lauksaimniecības teritorijas, apdzīvotas teritorijas ar salīdzinoši lielu iedzīvotāju blīvumu un infrastruktūru, uzbūvētas lielas hidrotehniskās būves (piemēram, Daugavas HES kaskāde), polderu sistēmas u.c.

Saskaņā ar Sākotnējā plūdu riska novērtējumu 2019. – 2024.gadam⁵⁴ plūdu apdraudētās teritorijas pēc to izcelsmes Latvijā vairākās grupās:

- Dabiskās (ar plūdu vai jūras uzplūdu) apdraudētās teritorijas, kuras tiek appludinātas dabas apstākļu ietekmes rezultātā. Tās ir palieņu teritorijas, kas ir upes vai ezera ielejas daļa, kura applūst palu vai plūdu gadījumā, iekļauj lietus plūdu un jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kur stipru vēju laikā notiek jūras ūdeņu ieplūšana upju ietekās un piejūras ezeros, kā arī jūras krastu erozija un ar to saistīta applūšana. Jūras uzplūdu rezultātā tiek paaugstināti ūdens līmeņi daudzu upju grīvās un to lejtecēs. Lielākās no tām ir: Sakas, Užavas, Ventas, Lielupes, Daugavas, Gaujas, Salacas upju grīvas un to lejteces. Jūras uzplūdu rezultātā tiek paaugstināti ūdens līmeņi arī daudzos lagūnu tipa ezeros un ar tiem hidrogrāfiski saistītajos ezeros: Papes, Liepājas, Engures, Babītes un Kaņiera ezerā, Baltezerā, Ķīšezerā u.c. Plūdu

⁵³ <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldiba>

⁵⁴ Apstiprināts ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 2019.gada 6.marta rīkojumu Nr.1-2/35 "Par sākotnējo plūdu riska novērtējuma 2019. – 2024.gadam apstiprināšanu", novērtējums pieejams:

https://videscentrs.lv/gmc.lv/files/Udens/Udens_apsaimniekosana_plani_2021_2027/03%20Sakotnejsais_pludu_riska_NO_VERTIJUMS.pdf

riskam pakļautās palieņu platības ir visos Latvijas lielāko upju baseinos: Bārtas, Užavas, Sakas un Lielupes baseinā, Lubānas zemienē, Daugavas senlejā, Gaujas lejtecē, Salacas un citu ūdens teču līdzenumos. Līdzīga situācija ir arī lielākajiem Latvijas ezeriem, kuru piegulošās platības tiek pakļautas plūdu riskam.

- Mākslīgās – cilvēku radītās (antropogēni izraisītās) appludinātās vai appludinājuma ietekmētās teritorijas. Dažādu mērķu īstenošanas nolūkā no 16 Latvijā esošajiem lielākajiem ezeriem ar virsmas laukumu 1000 ha, regulēti ar ūdens līmeni regulējošām hidrotehniskajām būvēm ir 6 ezeri. Plūdi, kas ir saistīti ar ūdeņu dabiskā režīma mākslīgām izmaiņām – upju gultnes vai krasta, kā arī ezeru tipa ūdenskrātuves un polderu teritorijas, ja netiek ievērota to uzturēšana tehniskā kārtībā, kā arī pareiza uzraudzība un ekspluatācija, HES un citu mākslīgu uzpludinājumu teritorijas. Upju gultnēs ar ūdens līmeni regulējošām būvēm pamatā ir saistītas mazo HES ūdenskrātuves. Pašreiz lielākajās upēs straumes ātruma samazināšanās rezultātā augšpus ūdenskrātuvēm var veidoties sastrēgumi ledus iešanas laikā, ko izraisa viņņu veidošanās. Tas var izraisīt teritorijas applūšanu augšpus ūdenskrātuves.

Latvijā tradicionāli tiek izdalītas šādas applūstošās un applūšanas riska teritorijas – palieņu teritorijas, kas ir upes vai ezera ielejas daļa, kura applūst palu vai plūdu gadījumā, jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, kad stipru vēju laikā notiek jūras ūdeņu ieplūšana upju ietekās un piejūras ezeros, kā arī jūras krastu erozija un applūšana un polderu teritorijas, HES un citu mākslīgu uzpludinājumu teritorijas. Applūšanas riska teritorijas visvairāk sastopamas potamālo, jeb samērā lēzeno (ar slīpumu no $\leq 0,1\text{m/km}$ līdz $\leq 0,2\text{m/km}$) upju posmos. Plūdu laikā, īpaši ledus sastrēguma rezultātā tiek appludinātas lielas apdzīvotas vai citādi saimnieciski intensīvi izmantotas platības, nodarot zaudējumus saimnieciskajai un sociālajai videi. Jūras uzplūdi, kaut arī parasti īslaicīgi, ir aktuāla problēma līdzenajās piejūras teritorijās. Virs Baltijas jūras pastāvot zema atmosfēras spiediena apgabalam, līmenis jūrā ilgāku laiku var saglabāties apmēram 0,5 m augstumā virs normālā jūras ūdens līmeņa. Krastu izskalošanu un plūdu draudu pieaugumu lielā mērā veicina cilvēka saimnieciskā darbība (ostu ārējās hidrotehniskās būves un pieejas kanāli u.c.), kā rezultātā būtiski tiek izjaukta sanešu plūsmas dabiskā pārvietošanās un samazināta sanešu plūsmas papildināšanās ar smilšu materiālu.

Polderu sistēmas ne tikai nodrošina optimālu mitruma režīmu lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, bet arī daudzviet aizsargā apdzīvotas vietas no applūšanas. Neskatoties uz to, ka polderu galvenā funkcija ir platību aizsardzība no applūšanas, tos var uzskatīt arī par potenciālajām applūšanas riska teritorijām, jo tie visi uzbūvēti iepriekšējā gadsimtā, bet līdz 2018.gadam tikai daļai veikta rekonstrukcija. Dažu polderu aizsargdambji atrodas neapmierinošā tehniskā stāvoklī, slikti tiek ekspluatēti polderu pievadkanāli un atvadkanāli – aizauguši un piesērējuši. Netiek nodrošināta zemju nosusināšanas nepieciešamā pakāpe, degradējas detālās nosusināšanas tīkls un lielas polderētās platības nav iespējams racionāli izmantot. Nepieciešama katra poldera hidrobūvju un platību izmantošanas izpēte, lai izstrādātu to rekonstrukcijas nepieciešamību un prioritātes. Latvijā patreiz ir 42 polderi, kas aizņem 51 787 ha, kas ir aptuveni 2,1% no kopējās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Vislielākās polderēto zemju platības ir ap Babītes ezeru, Carnikavas un Ādažu apkārtnē, ap Liepājas un Papes ezeru, Jelgavas novadā Lielupes un Vecbērzes apkārtnē, pie Burtnieka ezera un pagastos Lubānas ezera apkārtnē.

Hidroelektrostaciju un citu hidrotehnisko būvju uzpludinājumi ir upju gultnes vai krasta ūdenskrātuves, kā arī ezeru tipa ūdenskrātuves un citi ūdens uzstādīnājumi upju gultnēs ar ūdens līmeni regulējošām būvēm. Svarīgs plūdu riska novēršanas faktors ir hidrotehnisko būvju pareiza uzraudzība, uzturēšana tehniskā kārtībā, kā arī to ekspluatācijas režīma stingra ievērošana. Ievērojamākās no upju gultnes un ezeru tipa ūdenskrātuvēm ir

Daugavas HES kaskādes un mazo HES ūdenskrātuves. Mazo HES ūdenskrātuvju avārijas gadījumā īpaši bīstama situācija veidojas tad, kad HES atrodas kaskādē. Daugavas HES kaskāde (Pļaviņu HES, Ķeguma HES un Rīgas HES) ir atzīta par nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju, jo Daugavas HES kaskādes būvju iespējamā avārija rada plūdu draudus daudz lielākās teritorijās un daudz lielākam iedzīvotāju skaitam, salīdzinot ar dabisko faktoru izraisīto plūdu apdraudētajām teritorijām. Kā viena no galvenajām ar Daugavas HES kaskādi saistītajām problēmām ir Jēkabpils un Pļaviņu pilsētas un to tuvākās teritorijas pretplūdu aizsardzība. Mazo HES ūdenskrātuves ir relatīvi nelielas, tāpēc nopietnus plūdus avārijas gadījumā nevar izraisīt, taču ne vienmēr uz vienas upes kaskādē izvietotie mazie HES darbojas savstarpēji saskaņotā režīmā, kas varētu radīt plūdu draudus. Apsaimniekojot mazos HES, it īpaši tos, kas izvietoti kaskādēs, ne vienmēr tiek ņemti vērā iespējamie avāriju draudi palu un plūdu laikā, tai skaitā iespējamais domino efekts kaskādēs, kad avārija upes augštecē ierīkotā HES var radīt nopietnus draudus pa straumi zemāk esošam HES. Mazo HES kaskādes izvietotas uz Gaujas (tās augštecē), Ogres, Aiviekstes, Amatas, Abula, Svētes, Bērzes, Alokstes, Cieceres, Edas u.c. upēm. Lielākais plūdu apdraudējums ir 9 upēm, uz kurām kaskādē ir vairāk par divām mazajām HES, visbīstamākā situācija ir uz Gaujas upes ar 9 kaskādē uzbūvētajām mazajām HES.

Atsevišķās vietās Latvijā pilnībā vai daļēji atrodas plūdu draudiem pakļautās teritorijās atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, no kurām daļa ir iekļautas *NATURA 2000* tīklā. Plūdu un erozijas rezultātā var tikt nodarīts būtisks kaitējums aizsargājamām dabas vērtībām. Tieši vētras uzplūdiem un erozijas procesiem Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē ir pakļautas, piemēram, šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: dabas parks "Pape", dabas parks "Bernāti", dabas liegums "Ziemeupe", dabas liegums "Užava", dabas liegums "Oviši", Slīteres nacionālais parks, dabas parks „Engures ezers” un citi. Vētras uzplūdiem upju grīvās un saistītos virszemes ūdensobjektos ir pakļautas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: dabas liegums "Liepājas ezers", dabas parks "Užavas lejtece", Kaņiera ezers Ķemeru nacionālajā parkā, dabas liegums "Lielupes grīvas pļavas", dabas liegums "Babītes ezers" un citi. Liels skaits īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ir tādas, kas ir pakļautas regulārai applūšanai un tieši regulārais applūšanas režīms nosaka attiecīgās dabas teritorijas īpašo stāvokli un ir viens no priekšnosacījumiem tajās esošo dabas vērtību eksistencei. Līdz ar to applūšanas režīma saglabāšana ir galvenais uzdevums par ko jā rūpējas šajās teritorijās. Tādas ir, piemēram, dabas parks "Daugavas loki", dabas parks "Dvietes paliene", Rāznes nacionālais parks, dabas parks "Daugavas ieleja", dabas liegums "Lielā Baltezera salas", dabas liegums "Jaunciems", dabas liegums "Vecdaugava", dabas liegums "Babītes ezers", aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" un citi.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma "Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022. – 2027.gadam" Vides pārskatā⁵⁵ ir uzskaitītas teritorijas ar vislielāko apdraudējumu:

- Pavasara plūdus apdraudēto iedzīvotāju skaitu Latvijā ir Jelgava – 16 580 iedzīvotāji, bet jūras vējuzplūdus – Rīga – 23 692. Šīm pašām pilsētām ir arī vislielākais plūdu risks videi: Jelgavā pilsētā applūst 17 notekkūdeņu attīrīšanas iekārtas, ūdens ņemšanas vietas un izgāztuves. Vislielākais plūdu risks kultūras mantojumam ir Rīgā, kurā applūdinātas kultūras mantojuma platības ir 126,26 ha pavasara plūdus un 185,74 ha jūras vējuzplūdus.
- Daugavas ūdens baseina apgabalā applūstošo teritoriju kopējā platība pavasara plūdus ir 690 km², no kuriem 473 km² aizņem nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas un gandrīz 217 km² – pārējās teritorijas. Jūras vējuzplūdu laikā tiek applūdināta Rīgas pilsētas teritorija 23 km². Galvenās plūdu riska teritorijas ir

⁵⁵ https://videscentrs.lv/gmc.lv/files/Udens/Udens_apsaimniekosana_plani_2021_2027/%20SIVN

Daugavas grīva, ieskaitot Rīgu un Buļļupi, Daugava no Pļaviņām līdz Daugavpilij, Lielā Jugla un Mazā Jugla, Ogres lejtece, Aiviekstes izteka no Lubāna ezera līdz Lubānai, Aiviekstē ietekošo upju Pededzes, Balupes un Ičas lejteces, kā arī Lubāna līdzenums, Rēzekne, Dubnas lejtece pie Līvāniem, kā arī Lielā Baltezera, Juglas un Ķīšezera apkaimē. 25 upes un ezeri ir pakļauti plūdu riskam pavasara palu laikā, bet Daugavas lejtece, Ķīšezers un Babītes ezers ir pakļauti arī plūdu riskam vēja izraisītu jūras uzplūdu gadījumā. Visa apgabala teritorija ir pakļauta nokrišņu izraisītiem plūdiem. Par mākslīgi radīto nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju Daugavas upju baseinu apgabalā ir atzīta HES kaskāde (Pļaviņu HES, Ķeguma HES un Rīgas HES), jo Daugavas HES kaskādes būvju iespējamā avārija radītu plūdu draudus milzīgās teritorijās, apdraudot lielu skaitu iedzīvotāju. Galvenās ar Daugavas HES kaskādi saistītās plūdu riska teritorijas ir Jēkabpils un Pļaviņu pilsētas un to tuvākā apkārtnē, jo šo teritoriju applūšanas risks daļēji ir saistīts ar HES darbību un vižņu veidošanos lejpus Pļaviņu HES ūdenskrātuves. Daugavas HES kaskāde rada plūdu risku arī Rīgas HES inženieraizsardzības būvēm – sūkņu stacijām, kuru iespējamā avārija ietekmētu Salaspils, Ķekavas, Ikšķiles, Ķeguma un Ogres novadus, kas nenovēršamas gruntsūdeņu celšanās rezultātā var novest pie plūdiem. Daugavas ūdens baseina apgabalā atrodas 42 mazās HES uz 25 upēm, un 28 no tām atrodas kaskādē uz Ogres, Aiviekstes, Dubnas, Lielās Juglas u.c.

- Gaujas ūdens baseina apgabalā applūstošo teritoriju kopējā platība pavasara plūdus ir 17 km², no kuriem 14 km² ir nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas un 3,1 km² - pārējās teritorijas. Jūras vējuzplūdu laikā tiek appludinātas Carnikavas novada un Ādažu novada teritorijas. Applūstošo teritoriju kopējā platība vējuzplūdus ir 6,25 km². Savukārt Valmierā lielu skaitu iedzīvotāju apdraud Gaujas pali. Šīs trīs Gaujas ūdens baseina apgabalā ir nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas (kopumā Latvijā tādas ir noteiktas 25).
- Lielupes ūdens baseina apgabalā applūstošo teritoriju kopējā platība pavasara plūdus ir 422 km², no kuras 223 km² aizņem nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas un 199 km² – pārējās teritorijas. Jūras vējuzplūdu laikā tiek appludinātas divas teritorijas: Jūrmalas pilsēta un Babītes ezera polderi. Applūstošo teritoriju kopējā platība vējuzplūdus ir 21 km². Kopumā ir noteiktas 6 nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas, kas ir pakļautas plūdu riskam pavasara palos. Lielupes lejtece un Babītes ezers ir pakļauti arī plūdu riskam vēja izraisīto jūras uzplūdu gadījumos. Lielupes augštece ir iekļauta nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju sarakstā, ņemot vērā apdzīvoto vietu atrašanos tiešā upes tuvumā, regulāru applūšanas varbūtību pavasara palu un sniega kušanas rezultātā, kā arī klimata pārmaiņu ietekmi.
- Ventas ūdens baseina apgabala nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju kopējā applūstošā platība pavasara plūdus ir 64 km². Applūstošo teritoriju kopējā platība vējuzplūdus ar vidēju varbūtību ir 50 km². Augstākie plūdu riski ir saistīti ar apdraudētajiem iedzīvotājiem – Ventspilī plūdu riskam pakļauto iedzīvotāju skaits pavasara plūdus ir visaugstākais (1138 cilvēki). Jūras vējuzplūdus visvairāk apdraudēti ir Liepājas pilsētas iedzīvotāji (1544 cilvēki). Ventas ūdens baseina apgabalā ir 8 nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas, kas ir pakļautas plūdu riskam pavasara palos. Papes ezera polderis ir pakļauts tikai jūras uzplūdu riskam, bet Engures ezera polderis, Ventspils, Pāvilostas un Liepājas pilsētas, Užavas un Liepājas ezera polderi, kā arī Bārtas lejtece ir pakļauti gan palu, gan plūdu riskam vēja izraisīto jūras uzplūdu gadījumos. Skrunda ir iekļauta nacionālas nozīmes plūdu riska teritoriju sarakstā, ņemot vērā apdzīvoto vietu

atrašanos tiešā upes tuvumā, regulāru applūšanas varbūtību pavasara palu un sniega kušanas rezultātā, kā arī klimata pārmaiņu ietekmi.

Plāna investīciju pasākumi ļaus uzlabot situāciju plūdu risku novēršanā, ekstremālu laikapstākļu un krastu erozijas risku samazināšanā, kā arī vēsturiski piesārņoto vietu u.c. piesārņojuma izplatīšanās risku, kas prasa veikt preventīvu, reaģēšanas gatavības, seku novēršanas un pielāgošanās pasākumu ieviešanu. Savlaicīgi neinvestējot šajās aktivitātēs pieaugs ekonomiskajā attīstībā neizmantojamu teritoriju platību un ēku pieaugums, apdrošināšanas prēmiju pieaugums, kā arī ilgtermiņa ilgtermiņā var negatīvi ietekmēt šo teritoriju apkārtnē dzīvojošo cilvēku drošību.

3.2.6. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Latvijas teritorijā ir saglabājušās intensīva vēsturiskā piesārņojuma zonas, no kurām piesārņojums izplatās tālāk, nonākot gruntī un pazemes ūdeņos. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ir iekļautas vairāk kā 3500 vietas. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas veido bijušās padomju armijas teritorijas, rūpniecisko atkritumu izgāztuves, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas un naftas bāzes, bijušās ķīmikāliju un pesticīdu noliktavas, lopbarības kompleksi, cūku un putnu fermas u.c. objekti.

Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots

Plāna investīciju pasākumi neiekļauj piesārņotās, tai skaitā piesārņoto vietu tipa "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas", un potenciāli piesārņotās vietas un to sanāciju, līdz ar to izmaiņas gadījumā, ja plāns netiks īstenots, nav sagaidāmas.

4. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

Šajā nodaļā sniegts plāna investīciju īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums SIVN procesā identificētajiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem. Detalizēts plāna investīciju apraksts un ietekmes uz vidi novērtējums ir atrodams 3.pielikumā. Novērtējums sagatavots balstoties uz plāna saturu un to detalizācijas līmeni, kas noteikts investīciju aprakstos, kā arī plāna pielikumos.

4.1. Ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti

Vides pārskata izstrādes procesā ir izvērtēti plānā ietvertie investīciju ietekmes uz vidi aspekti, ņemot vērā Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 8.7.apakšpunktā norādītos ietekmes aspektus, to iespējamās ietekmes būtiskums, salīdzinot ar esošo situāciju, starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem un vides kvalitātes normatīviem.

Plāna vides aspekti un to ietekmes būtiskums ir vērtēti atbilstoši tā detalizācijas pakāpei, kas ļauj tikai vispārīgi novērtēt iespējamās ietekmes uz vidi. Vērtējot plāna investīciju pasākumu ietekmi uz vidi, secināts, ka tā ietekme (tieša, pozitīva, negatīva, netieša, ilgtermiņa, īstermiņa) ir saistīta ar šādiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem:

- Klimata pārmaiņas (klimatneitralitāte un klimatnoturība);
- Virszemes ūdeņu kvalitāte;
- Gaisa kvalitāte;
- Bioloģiskā daudzveidība;
- Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsardzība;
- Cilvēku veselība, drošība;
- Resursu izmantošana.

4.2. Ietekmes uz vidi novērtējuma kopsavilkums

Šajā nodaļā ir atrodams kopsavilkums par tiem plānā ietvertajiem investīciju pasākumiem kuru ieviešanā tiek pieļauta iespējamā ietekme uz vidi, savukārt detalizēts plāna pasākumu ietvaros finansējamo aktivitāšu apraksts un to ietekmes uz vidi aspektu un veidu apkopojums ir atrodams 3.pielikumā.

Plānā ietvertie investīciju ietekmes uz vidi novērtējums ir sagatavots atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem un plāna detalizācijas pakāpei saskaņā ar investīciju pasākumu aprakstiem un tiem saistītajiem rādītājiem. Tāpat ietekmes uz vidi novērtējuma aspektu kontekstā ir ņemts vērā Plāna 1.pielikumā pievienotais visu reformu un investīciju novērtējums attiecībā uz visiem “nenodarīt būtisku kaitējumu” principiem. Kopumā ņemot, plāna detalizācijas pakāpe neļauj novērtēt ietekmes uz vidi kvantitatīvi, jo tajā nav ietverta informācija par konkrētiem projektiem un attiecīgajiem rezultātu un ietekmes faktoriem, kā arī rādītājiem. Faktiskās ietekmes uz vidi veidosies, īstenojot konkrētos investīciju projektus, kuri tiks plānoti un projektēti daudz detalizētāk vēlākā laika periodā, līdz ar to ir iespējams, ka plāna īstenošanas laikā var veidoties jaunas, tai skaitā būtiskas ietekmes uz vidi. Taču kopumā sagaidāms, ka tām būs lokāla ietekme projektu īstenošanas vietās un attieksies uz šajā vides pārskatā identificētajiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem.

1.komponentes “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” plānotie ieguldījumi transporta sektora zaļināšanā, energoefektivitātes uzlabošanā un klimata noturības veicināšanā sniegs tiešu pienesumu ES Zaļā kursa stratēģiju un attiecīgo nacionālo politikas plānošanas

dokumentu mērķu sasniegšanā. Sagaidāms, ka plānā iekļauto investīciju projektu īstenošana tiešā veidā nodrošinās SEG emisiju samazināšanu un gaisa kvalitātes uzlabošanu. Investīcijas transportā, energoefektivitātes uzlabošanā, publiskās infrastruktūras renovācijā un būvniecībā u.c. pasākumi veicinās primārās enerģijas patēriņa un enerģijas galapatēriņa apjomus, fosilās enerģijas izmantošanas samazinājumu, aizvietošanu ar AER, enerģētiskās drošības un atkarības samazināšanas mērķu izpildi, SEG emisiju un piesārņojošo vielu (slāpekļa un sēra oksīdu, ozona, amonjaka, cieta daļiņu) samazināšanu. Aprēķināts, ka plānā īstenotie pasākumi nodrošinās – 36 241 t CO₂ ekv. samazinājumu gadā, kā arī primārās enerģijas patēriņa samazinājumu 49 814 MWh/gadā.

Investīciju pasākumu 1.1.1.1.i. “Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, attīstot bezemisiju dzelzceļa infrastruktūru ar bezemisiju ritekļiem”, 1.1.1.2.i. “Videi draudzīgi uzlabojumi Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā” un 1.1.1.3.i. “Pilnveidota veloceļu infrastruktūra” ietvaros tiks samazinātas SEG emisijas – 24 215 t CO₂/gadā, bet NO_x, un PM_{2,5} emisijas samazinājums attiecīgi – 103,2 t un 4,6 t.

Investīciju pasākuma 1.2.1.1.i. “Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu” ietvaros plānots īstenot vismaz vidēju renovācijas pakāpi un sasniegt vidēji vismaz 30% energopatēriņa samazinājumu.

Investīciju pasākuma 1.2.1.2.i. “Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām)” energoefektivitātes pasākumi ražošanas ēkās paredz, ka vidējam SEG emisiju ietaupījumam aktivitātē kopumā jābūt vismaz 30%. Šo kritēriju plānots sasniegt programmas nosacījumos paredzot kritēriju attiecībā uz projekta energoietaupījumu, kuram jāsasniedz vismaz 30%. Energoefektīvu iekārtu ieviešana paredz, ka vidējam SEG emisiju ietaupījumam aktivitātē kopumā jābūt vismaz 30%. Energoietaupījums šī pasākuma ietvaros tiks noteikts, plānotās tehnoloģijas salīdzinot ar nomaināmajām tehnoloģijām vai arī pielīdzināmām alternatīvām tehnoloģijām. Ilgtspējīga transporta iegādes atbalsts plānots nulles-emisiju transportlīdzekļu iegādei ražošanas uzņēmuma paša vajadzībām, aizstājot transportlīdzekli, kas izmanto fosilo degvielu, tādā veidā samazinot SEG emisijas kā arī paredzēts atbalsts uzņēmumiem, kuri nodrošinās pakalpojumus izmantojot ilgtspējīgus transportlīdzekļus. Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā un atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā ļaus MVU un lielajiem uzņēmumiem veikt pētniecības un attīstības darbības un ieviest ražošanā inovatīvas tehnoloģijas, kas ne tikai ļaus uzsākt uzņēmējdarbības digitālo transformāciju, bet veicinās arī videi draudzīgāku tehnoloģiju un risinājumus izmantojumu. Atbalsta saņemšanas procesā tiek plānots vērtēt ieceres ietekmi uz esošo ražošanas procesu vai pakalpojumu sniegšanas efektivizēšanu, kas viennozīmīgi iekļauj arī risinājumu transformāciju, padarot tos videi draudzīgākus.

Pašvaldību ēku energoefektivitātes paaugstināšana (investīcija 1.2.1.3.i. “Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti”) ir saskaņā ar nacionālajiem energoefektivitātes un klimatneitralitātes mērķiem un sniegs pozitīvu ieguldījumu to sasniegšanā. Investīciju rezultātā tiks samazināts primārās enerģijas patēriņš un attiecīgi arī samazinātas SEG emisijas enerģētikas sektorā, ņemot vērā, ka tiks atbalstīti tikai tādi projekti, kas paredzēs primārās enerģijas samazinājumu vismaz par 30%, salīdzinot ar situāciju pirms investīcijām. Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās tādas atbalstāmās iniciatīvas kā efektīvas dzesēšanas sistēmas izveide, ne-emisiju enerģijas ražošanas tehnoloģiju, piemēram, saules

bateriju, uzstādīšana, zaļās infrastruktūras risinājumu integrēšana u.c. Vienlaikus pašvaldību infrastruktūras energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu ietvaros varētu ietvert atbalstu arī viedo tehnoloģiju iegādei un uzstādīšanai – gan ēku enerģijas patēriņa vadības viedo tehnoloģiju, gan ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu tehnoloģisko procesu energoefektivitāti paaugstinošu viedo tehnoloģiju iegādi, piegādi, uzstādīšanu, ieregulēšanu un programmatūru licences vai programmatūras lietošanas pakalpojuma iegādi vai nomu, tai skaitā viedo tehnoloģiju darbības nodrošināšanai nepieciešamo mākoņservisu izmantošanu.

1.2.1.4.i. “Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās” atbalsts tiks nodrošināts, ja visu projektu īstenošanas rezultātā vidēji programmas ietvaros tiks sasniegts 30% enerģijas ietaupījums.

1.2.1.5.i. “Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācijas” ietvaros aktivitātes ir tieši saistītas ar Baltijas elektroenerģijas sistēmu sinhronizāciju ar kontinentālās Eiropas tīkliem un Baltijas elektroenerģijas tirgus integrācijas plāna mērķiem un aktivitātēm. Plānotās aktivitātes veicinās vietējo AER izmantošanas veicināšanu elektroenerģijas ražošanai izmantojot saules enerģiju. Vienlaikus aktivitātes ir ļoti nozīmīgas, lai veicinātu no AER iegūtas elektroenerģijas patēriņu siltumapgādes un dzesēšanas vajadzībām, kā arī dotu nozīmīgu ieguldījumu ilgtermiņa transporta sektora elektrifikācijā. Ieguldījumi plānoti elektroapgādes sadales sistēmas tehnoloģiskās darbības efektivitātes paaugstināšanai un zaļo inovāciju ieviešanai, kas ilgtermiņā ļaus pievienot izkliedētās AER tehnoloģijas, samazināt sistēmas energoietilpību un CO₂ emisijas. Investīcijas tiešā veidā sekmēs klimatneitralitātes pasākumu realizēšanu valsts enerģētikas sektorā, jo bez atbilstošiem pasākumiem elektrotīklā un digitālā infrastruktūrā, sasniegt izvirzītos Nacionālos klimataneitralitātes mērķus var nebūt iespējams.

1.3.1.1.i. “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācijas” investīcijas sniegs pozitīvu ieguldījumu energoefektivitātes mērķu un klimatneitralitātes mērķa sasniegšanā. Nojaucot pašreizējās ēkas un uzceļot jaunas gandrīz 0 enerģijas patēriņa ēkas ne tikai sasniegs energoefektivitātes un klimata mērķus, samazinot 206,54 t CO₂ ekv./gadā.

1.3.1.2.i. Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā ietvaros plānoti ieguldījumi polderu sūkņu staciju atjaunošanā, aizsargdambju atjaunošanā, kā arī potamālo upju regulēto posmu atjaunošanā, kas ļaus nodrošināt nepieciešamos pielāgošanās pasākumus klimata pārmaiņu radīto risku novēršanai. Paredzams, ka pasākums nekaitēs pielāgošanās klimata pārmaiņām, jo Latvijā klimata pārmaiņas rada augstākus plūdu un krastu erozijas draudus, kas prasa pielāgošanās pasākumus – risku mazināšanai kritiskajā infrastruktūrā. Nav paredzams, ka pasākums kaitēs ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai. Pasākuma mērķis ir uzlabot plūdu risku mazināšanas infrastruktūru, jo ieguldījumi ilgtspējīgākās un efektīvākās pretplūdu būvēs mazinās potenciālo kaitējumu videi un iedzīvotāju drošībai, labklājībai un veselībai, mazinās piesārņojošo vielu noplūdi virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos, plānotajiem pasākumiem ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, sedimentācijas baseina atjaunošana, pirms sūkņu stacijas, kavēs biogēno vielu, augsnes un organisko vielu daļiņu nokļūšanu nonāksanu ūdenstecēs, tādejādi veicinot ūdensteces labu ekoloģisko stāvokli, aizaugušo un ar koku sagāzumiem un bebru aizsprostiem nosprostoto ūdensteču attīrīšana no sanesumiem, veicinās ūdens noteces atjaunošanos, mazinot upju krastu eroziju, pieguļošo platību pārpurvošanos, palielināsies skābekļa daudzums ūdenī un bioloģiskā daudzveidība.

Īstenojot digitālās pārvaldības reformu, tiks būtiski uzlabota resursu efektīva izmantošana, atsakoties no ievērojama apjoma līdz šim izmantotas fizisku dokumentu aprites. Pārveidojot līdz šim manuāli veicamos procesus, uzskaites un pakalpojumu veikšanu digitālā formā, tiks radīts pamats turpmākiem ilgstošiem pārvaldības digitalizācijas procesiem un ļaus pēc būtības īstenot kvalitatīvi jaunus mērķus turpmākai attīstībai.

Informāciju tehnoloģiju centralizētās datu apstrādes un skaitļošanas infrastruktūras pārveides uz videi draudzīgiem risinājumiem mērķis ir veicināt videi draudzīgu IKT risinājumu ieviešanu tautsaimniecībā (kuras pakalpojumi var tikt sniegti arī attālināti). Investīciju rezultātā tiks samazināti datu apstrādes un skaitļošanas infrastruktūras patērētie energoresursi, kā rezultātā samazināsies arī infrastruktūras radītais SEG emisiju apjoms.

Digitālās komponentes ietvaros paredzētā publisko pakalpojumu digitalizācija palīdzēs samazināt iedzīvotāju transporta līdzekļu izmantošanu, lai vērstos pie valsts pārvaldes iestādēm klātienē, tādējādi veicinot SEG emisiju samazināšanu un uzlabojot gaisa kvalitāti. Samazinoties papīra kā informācijas nesēja izmantošanai, tiks samazināts nepieciešamais resurss – koks, kas nepieciešams papīra ražošanai, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti.

Investīciju 3.1.1.1.i “Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana, jauno novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba vietu pieejamībai un drošai sasniedzamībai” ietvaros netiek plānota jaunu ceļu izbūve, bet gan jau eksistējošu valsts reģionālo un vietējo autoceļu (indikatīvi 210 km) stāvokļa kvalitātes uzlabošana, kuru atjaunošanas rezultātā nav plānots palielināt SEG emisijas, jo nav plānots transporta plūsmas un intensitātes pieaugums, bet tieši otrādi – samazināsies ceļā pavadītais laiks un tādējādi arī radītais vides piesārņojums. Autoceļu būvniecības procesa ietvaros autoceļu sarkanajās līnijās tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu Savukārt kā enerģiju taupošu risinājumu plānots izmantot videi draudzīgu apgaismojumu.

Investīciju 3.1.1.3.i. “Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos” ietvaros plānota industriālo parku un teritoriju attīstība reģionos, t.sk. industriālo pieslēgumu ierīkošana un to saistītās jaudas palielināšana (t.sk. siltumapgāde, ūdens un kanalizācija, elektroenerģija,), pievedceļu atjaunošana vai ierīkošana pie industriālajām teritorijām, kā arī komercdarbības mērķiem paredzēto ēku un to saistītās infrastruktūras attīstīšana. Plānota ne tikai tādu industriālo parku izveidošana, kas ietver jaunas infrastruktūras veidošanu, kas potenciāli varētu radīt SEG emisiju pieaugumu, bet arī tiks attīstītas esošās industriālās teritorijas, kas šobrīd rada vides piesārņojumu un notiek šo teritoriju degradācija. Savukārt pēc investīciju veikšanas, turpmāka vides degradācija tiks novērsta. Vienlaikus industriālajos parkos un teritorijās tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu, AER risinājumus, kā arī plānots atbalstīt viedo risinājumu ieviešanu apgaismojuma izveidē, kā arī vērtēt citu jaunu un progresīvu risinājumu ieviešanu ēku būvniecībā. Tajā pašā laikā industriālajos parkos varētu būt iespēja attīstīt tieši uzņēmumus, kam būtu potenciāls veidot jaunas zaļās darba vietas, produktus un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti, tādā veidā sabalansējot potenciāli radītās palielinātās SEG emisijas.

Investīciju 3.1.1.4.i. “Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai” atbalsts tiks sniegts zemu izmaksu īres māju attīstībai, kas tiks būvētas kā gandrīz nulles enerģijas ēkas, paredzot, ka samazināsies enerģijas apjoma izmantošana un tādējādi būs mazākas SEG emisijas.

Investīciju 3.1.1.5.i “Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana” tiks sniegts atbalsts uzlabojumi izglītības iestāžu ēku fiziskajā vidē higiēnas prasībām atbilstošu mācību telpu izveidei (t.sk. būvdarbi, kas var skart inženiertīklu – ventilācijas vai apkures sistēmas – atjaunošanu, kur nepieciešams), kas varētu ietekmēt piesārņojošo vielu emisijas gaisā, ūdenī vai zemē.

Investīcijas 3.1.1.6.i. "Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde" īstenošanai ir plānota pozitīva klimata ietekme, ņemot vērā plānotos atbalsta pasākumus, kas ir saistīti ar bezizmešu

transportlīdzekļu iegādi (galvenokārt autobusi pašvaldībām skolēnu pārvadājumu vajadzībām).

Investīcijas 3.1.2.1.i. “Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem” sekmēs cilvēku ar invaliditāti vienlīdzīgas iespējas un sociālo iekļaušanu, Pasākuma ietvaros tiek plānoti būvniecības darbi, kas ir saistīti ar būvētās vides pieejamības nodrošināšanu, tostarp īstenoti vizuālās informācijas uzlabojumi, evakuācijas sistēmu pielāgošana un nodrošināšana cilvēkiem ar invaliditāti, ierīkotas uzbrauktuves, pandusi, pacelāji, uzstādītas viegli atveramas vai automātiskas durvis u.c. darbības.

Investīciju 3.1.2.3.i. “Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība: jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu sniedzēju attīstība pensijas vecuma personām” pasākumi ietvers esošo ilgstošas aprūpes institūciju pielāgošanu epidemioloģiskā apdraudējuma situācijai (izolācijas (pašizolācijas) telpu izveide un aprīkošana, digitālo risinājumu ieviešana, aprīkojums klientu, darbinieku un apmeklētāju inficēšanās riska novēršanai), kā arī jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes institūciju izveidi (jaunu ēku būvniecība un aprīkošana, digitālo risinājumu ieviešana) un esošo transformācija par multifunkcionāliem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinot pakalpojuma sniegšanu drošā vidē.

Investīciju 3.1.2.4.i. ”Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveide cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai” ietvaros tiks uzlabota ēku, kurās tiek sniegti pakalpojumi, energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu.

4.1.1.2.i “Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā” ietvaros tiks veiktas investīcijas ārstniecības iestāžu infrastruktūras uzlabošanā. Plānots, ka ēkas un iekārtas tiks uzlabotas (vai daļa iekārtu aizstātas ar jaunām), tad daļā gadījumu iespējama arī pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, tai skaitā teritorijas labiekārtošanas darbu atbalsts, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošana, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti.

Investīciju 4.1.1.3.i. “Investīcijas sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju (I – III līmeņa stacionārās iestādes, poliklīnikas, ambulances, poliklīnikas) infrastruktūrā” paredzēts atbalsts 48 minētajām iestādēm infrastruktūras attīstības vajadzību nodrošināšanai, atbalstot atjaunošanas, pārbūves būvdarbus un iekārtu un aprīkojuma iegādi.

6.1.2.4.i. “Infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā” ietvaros tiks uzlabota infrastruktūra satiksmes pārvada tuvumā, novērsīs problemātisko punktu radītos transporta kustības ierobežojumus Rīgas pilsētā un ļaus samazināt auto un dzelzceļa kravu apkalpošanas laiku Rīgas ostā, attīstīt multimodālus transporta koridorus, kā arī ievērojami mazināt ar ostu saistītā transporta radītos sastrēgumus Rīgas pilsētā, gaisa un trokšņu piesārņojumu, un SEG emisijas daudzumu. Plānotās investīcijas veicinās videi draudzīgu pāreju, tai skaitā attīstot valsts IKT risinājumus.

Kopumā plāna komponentu ietvaros tiks finansēti 61 dažādi investīciju pasākumi:

1. Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja – 10.
2. Digitālā transformācija – 18.
3. Nevienlīdzības mazināšana – 11.
4. Veselība – 5.
5. Ekonomikas transformācija un produktivitātes reforma – 3.
6. Likuma vara – 14.

Novērtējot investīciju pasākumus atbilstoši ietekmes uz vidi veidiem “tieša”, “netieša”, “ilgtermiņa”, “pozitīva”, “negatīva”, secināts, ka tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme ir sagaidāma 39,3% no visu plāna investīciju pasākumiem (skatīt 3.pielikumu).

4.3. Ietekmju mijiedarbības, kumulatīvās ietekmes

Plāna ieviešanā ir sagaidāmas vairākas ietekmju mijiedarbības:

1. Plāna investīciju ietekmju savstarpējās savstarpējās mijiedarbības.
2. Plāna investīciju ietekmju mijiedarbība ar ES Kohēzijas politikas fondu investīciju radīto īstenoto darbību ietekmēm.
3. Plāna investīciju ietekmju mijiedarbība ar citu politikas plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmi.

Plāna investīciju savstarpējās mijiedarbības

60,7% plāna investīciju pasākumiem identificēta neitrāla ietekme uz vides aspektiem (skatīt 3.pielikumu). Atlikušajiem pasākumiem ietekmju savstarpējās mijiedarbības ir sagaidāmas, summējoties un savstarpēji mijiedarbojoties dažādu atbalstāmo pasākumu ietekmēm:

1. Investīcijas pasākumos 1.1.1.1.i. Konkurētspējīgs dzelzceļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, attīstot bezemisiju dzelzceļa infrastruktūru ar bezemisiju ritekļiem, 1.1.1.2.i. Videi draudzīgi uzlabojumi Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, 1.1.1.3.i. Pilnveidota veloceļu infrastruktūra, 1.2.1.1.i. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz AER tehnoloģiju izmantošanu, 1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām), 1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti, 1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās, Investīcija 1.2.1.5.i. Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija, 1.3.1.1.i. Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija, 2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide, 2.2.1.5.i. Mediju nozares uzņēmumu digitālās transformācijas veicināšana, 3.1.1.1.i. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana, jauno novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba vietu pieejamībai un drošai sasniedzamībai, 3.1.1.3.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos, 3.1.1.4.i. Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai, 3.1.1.5.i. Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana, 3.1.1.6.i. Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde, 3.1.2.3.i. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība, 3.1.2.4.i. Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveide cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai, 4.1.1.2.i. Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai, lai

nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā un 6.1.2.4.i. Infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā īstenošanas rezultātā sagaidāma summēšanās klimata pārmaiņu jomā, ieviešot projektus dzīvojamo, pašvaldības un valsts pārvaldes un ražošanas ēku energoefektivitātes paaugstināšanā, energoefektivitātes paaugstināšanā transporta jomā, un citus pasākumus, kas var īslaicīgi un lokāli ietekmēt vides kvalitāti, bet kopumā mazinās SEG emisijas un sekmēs valsts virzību uz klimatneitralitāti. Līdzīgi plāna pasākumu ieviešanas ietekmes summēsies un savstarpēji mijiedarbosies gaisa piesārņojama samazināšanas jomā, ieviešot gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības plānu pasākumus Rīgas metropoles areālā.

2. Investīcijas digitālo mērķu sasniegšanas pasākumos nodrošinās piensumu arī klimata un resursu efektivitātes mērķu sasniegšanā, jo palielinot digitālās infrastruktūras pieejamību un energoefektivitāti, samazinās vajadzību fiziski pārvietoties, lai saņemtu attiecīgo pakalpojumu, tādējādi samazinot SEG emisijas un materiālos resursus, kā arī uzlabojot gaisa kvalitāti.
3. Atkarībā no atbalstāmo pasākumu satura sagaidāmās ietekmes, kas, tām mijiedarbojoties, var izpausties kā summāras ietekmes, kā arī savstarpēji viena otru mazinošas ietekmes un uzkrājoties radīt arī kumulatīvās ietekmes. Tā kā plāna detalizācijas pakāpe nav ļoti augsta un investīciju apraksti ir vispārīgi, tad SIVN procesā kvantitatīvi nav iespējams novērtēt, cik lielā mērā plāns nodrošinās vides aizsardzības mērķu sasniegšanu.

Mijiedarbība ar ES Kohēzijas politikas fondu investīcijām

Plāna investīciju pasākumu ietekmju mijiedarbība ar ES Kohēzijas politikas fondu 2014. – 2020.gadam un 2021. – 2027.gadam plānošanas periodos ieviesto un plānoto projektu ietekmēm ir uzskatāma par nozīmīgu, jo plānā un Kohēzijas politikas fondu darbības programmās iekļautie transporta un energoefektivitātes jomu pasākumi ir uzskatāmi par papildinošiem. Sagaidāms, ka abu finanšu avotu investīciju ieviešana tiks savstarpēji koordinēta, kur iespējams, izmantojot vienu juridisko bāzi un institūcijas. Plāna un Kohēzijas politikas fondu darbības programmu ieviešana ietekmes uz vidi papildināsies un mijiedarbosies dodot kopēju ieguldījumu virzībā uz vides aizsardzības mērķu un vides kvalitātes sasniegšanu transporta un energoefektivitātes jomās, samazinot SEG emisijas un gaisa piesārņojumu. Konkrētas mijiedarbības ir vērtējamas plāna ieviešanas stadijā.

Plāna ietekmju mijiedarbība ar citu politikas plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmi

Tā ir sagaidāma, piemēram, plāna investīciju ietekmēm mijiedarbojoties ar citiem politikas plānošanas dokumentos minēto pasākumu īstenošanu:

1. SEG emisiju samazināšanā, jo plānota būtiska emisiju mazināšana, palielinot energoefektivitāti. Plānā iekļautie pasākumi fokusējas uz Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā līdz 2030.gadam paredzēto – uzlabot energoefektivitāti 2000 daudzdzīvokļu mājās, no kurām pašlaik paredzēts atjaunot 370 daudzdzīvokļu mājas ES fondu plānošanas periodā 2021. – 2027.gadam, savukārt plāna ietvaros paredzēts atbalstīt ap 182 daudzdzīvokļu mājas. Tāpat Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā līdz 2030.gadam ir noteikta valsts ilgtermiņa vīzija – veicināt ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstību. ES fondu 2021. – 2027.gada plānošanas periodā ir nepieciešams vismaz 25% no kopējiem ieguldījumiem P&A investēt klimata tehnoloģiju attīstīšanai un ieviešanai, un

klimate mērķu sasniegšanai, īpaši atbalstot P&A aktivitātes energoefektivitātes paaugstināšanai, pārejai uz AER, pasākumiem saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām u.c. Ieguldījumi uzņēmējdarbības energoefektivitātes paaugstināšanā veicinās energoresursu racionālu izmantošanu, samazinot negatīvo ietekmi uz vidi un klimata pārmaiņām, kā arī uzlabojot uzņēmumu produktivitāti, konkurētspēju un eksportspēju. Investīcijas tieši veicinās virzību ilgtspējīgas un videi draudzīgas uzņēmējdarbības attīstības virzienā. Energoefektivitātes uzlabošanas investīciju mērķis ir uzlabot pašvaldību ēku un infrastruktūras energoefektivitāti, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniegtu enerģijas ietaupījumu, ieviešot efektīvākos SEG emisiju samazinošos pasākumus pašvaldību ēku un infrastruktūras energoefektivitātes kāpināšanai un siltumnoturības uzlabošanai. Ieguldījumi pašvaldību ēku un infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšanā ilgtermiņā dos pozitīvu devumu enerģētikas un klimata mērķu 2030.gadam sasniegšanā, jo samazināsies primārās enerģijas patēriņš, sekmējot energoefektivitātes paaugstināšanu par 30 – 60% pret sākotnējo primārās enerģijas patēriņu un pašvaldību izdevumu samazināšanos par siltumapgādi (vismaz 10% apmērā). Lielākajai daļai valsts sektora un vēsturiskajās ēkās, atbilstoši Ēku Atjaunošanas ilgtermiņa stratēģijā minētajam, ir augsts energoresursu patēriņš un tām ir būtiski zemākas siltumtehnikas īpašības nekā var nodrošināt ar šobrīd pieejamām tehnoloģijām. Latvijas klimatneitralitātes mērķa sasniegšanai 2050.gadā un starpmērķu sasniegšanai 2030.gadā ir nepieciešama pakāpeniska visu tautsaimniecības sektoru dekarbonizācija, ko iespējams panākt, mainot enerģijas patēriņa paradumus un izvēloties efektīvākus risinājumus, kā arī fosilo energoresursu patēriņu aizstājot ar enerģiju, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem. Šos abus virzienus apvieno no AER ražotas elektroenerģijas īpatsvara celšana enerģijas gala patēriņā jeb dekarbonizēta elektrifikācija. Dekarbonizētas elektrifikācijas reforma paredz mērķtiecīgu ilgtspējīgi saražotas elektroenerģijas pieaugumu un patēriņa veicināšanu.

2. Klimata pielāgošanās pasākumi plānā ir vērsti uz nozīmīgu risku mazināšanu, kuri ir identificēti valsts civilās aizsardzības plānā. Klimata pārmaiņu ietekmē ir būtiski pieauguši laika apstākļu ekstrēmi, kas rada lielus riskus mežsaimniecībai, lauksaimniecībai, apbūvei un infrastruktūrai. Šo risku mazināšanai ir plānotas reformas krīžu pārvaldības sistēmā, vienlaikus veicot ieguldījumus glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšanā un spēju saglabāšanā, kā arī veicot preventīvus pasākumus uzlabojot plūdu aizsardzības infrastruktūru.
3. Emisiju mazināšana transporta sektorā ir viens no galvenajiem izaicinājumiem Latvijas virzībā uz 2030. un 2050.gada klimata mērķu sasniegšanu un šai komponentei plāna ietvaros tiek paredzēts lielākais finansējums, īpaši adresējot SEG emisiju samazinājumu Rīgas un Pierīgas reģionā. Plānotie pasākumi ir cieši saistīti ar strukturālajām pārmaiņām atbilstoši Latvijas transporta nozares pamatnostādņem, kur viens no stūrakmeņiem multimodāla sabiedriskā transporta tīkla attīstībai, galveno lomu tajā piešķirot dzelzceļam.

4.4. Pārrobežu ietekme

Tā kā plāna detalizācijas pakāpe neļauj precīzi un kvantitatīvi novērtēt visas iespējamās ietekmes uz vidi, jo faktiskās ietekmes vidē veidosies, realizējot konkrētus projektus, kuri tiks plānoti un projektēti daudz detalizētāk vēlākā laika posmā, tiek pieņemts, ka plāna investīciju pasākumu īstenošana nav saistīta ar iespējamu pārrobežu ietekmi.

4.5. Alternatīvas, to vērtējums

SIVN procedūrā izskatāmā plāna saturu nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) 2021/241 (2021.gada 12.februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu 18.pantā noteiktais saturs un tajā iekļaujamie elementi – attiecīgie skaidrojumi, drošības pašnovērtējums, starpposma rādītāji un mērķrādītāji, paredzamie investīciju projekti un attiecīgais investīciju periods, reformu un investīciju aplēstās kopējās izmaksas, informācija, kārtības, kopsavilkumi u.c.

Tādējādi plāns ir sagatavots kā viena alternatīva, kas izriet no Latvijas interesēm un sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, un ko nosaka attiecīgās ES regulā ietvertās prasības un nosacījumi. Plāna investīciju stratēģisko pamatu veido Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam, EK ieteikumi, ņemot vērā ES Padomes 2019. un 2020.gadā noteiktās specifiskās rekomendācijas dalībvalstīm, kā arī nozaru politikas plānošanas dokumenti.

Ņemot vērā to, ka Plāns pēc būtības apkopo spēkā esošo politikas plānošanas dokumentos noteikto vajadzību, mērķu un pasākumu finansēšanas iespējas, pasākumu īstenošanas alternatīvas jau ir analizētas attiecīgo dokumentu Vides pārskatos, kuri ir pieejami publiski:

1. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums precizētais Vides pārskats⁵⁶.
2. Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030.gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats⁵⁷.
3. Transporta attīstības pamatnostādņu 2021. – 2027.gadam Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats⁵⁸.
4. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Upju baseinu apsaimniekošanas un plūdu risku pārvaldības plāni 2022. –2027.gadam Vides pārskats⁵⁹.

⁵⁶ https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/20191223_Precizetais%20vides%20parskats_2.pdf

⁵⁷ https://www.em.gov.lv/sites/em/files/lnepk_sivn_12.20191_0.doc

⁵⁸ <https://www.sam.gov.lv/lv/media/1147/download>

⁵⁹ https://videscentrs.lv/gmc.lv/files/Udens/Udens_apsaimniekosana_plani_2021_2027/%20SIVN/Vides_parskats

5. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Latvijas normatīvajos aktos ir noteikta kompensēšanas pasākumu nepieciešamība gadījumos, ja paredzētā darbība būtiski negatīvi ietekmē *NATURA 2000* teritorijas. Saskaņā ar LR likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pantu „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) tīklam”.

Ievērojot plāna investīciju detalizācijas līmeni, kā arī to, ka tas ir izstrādāts, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus, šajā novērtējumā nav identificētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*), kuras plāna investīciju ieviešana ietekmēs negatīvi un tādēļ būtu jānosaka specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi.

Taču, īstenojot plānu, piemēram, transporta infrastruktūras jomā vai konkrētu uzņēmējdarbības projektu attīstības gadījumā, ir iespējams, ka tie var ietekmēt *NATURA 2000* teritorijas. Tādos gadījumos atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un, ja tajā tiek konstatēta būtiskas ietekmes iespējamība, – ietekmes uz *NATURA 2000* teritoriju novērtējums. Gadījumā, ja atbilstoši Latvijas normatīvo aktu prasībām kādam projektam tiek piemērota ietekmes uz *NATURA 2000* teritoriju novērtējuma procedūra, tās laikā tiks izvērtēts plānotās darbības ietekmes būtiskums, nepieciešamība noteikt un ieviest kompensēšanas pasākumus.

6. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI

Tā kā iepriekšējās nodaļās jau ir uzsvērts, ka plāna ietekmi kvantitatīvi nav iespējams novērtēt, tāpēc tā investīciju projektu īstenošanas laikā ir jāturpina izvērtēt pasākumu un projektu iespējamās ietekmes uz vidi, tai skaitā plānojot rīcības īstermiņa negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai.

Risinājumi negatīvo ietekmju novēršanai un samazināšanai ir iedalāmi divās grupās atbilstoši plāna īstenošanas stadijām:

1. Plānošanas stadija

Šie risinājumi ir veicami izstrādājot un ieviešot Ministru kabineta plāna investīciju ieviešanas normatīvo bāzi. Projektu iesniegumu vērtēšanā ieteicams ietvert kritērijus, kas vērsti uz projektu sagaidāmās ietekmes uz vidi mazināšanu vai novēršanu: plānotie risinājumi SEG emisiju mazināšanai, gaisa kvalitātes, virszemes ūdeņu kvalitātes, pazemes ūdeņu resursu un kvalitātes, augsnes un grunts kvalitātes, atkritumu, t.sk. bīstamo apsaimniekošanai, resursu aprites ekonomikas ieviešanai, energoefektivitātes paaugstināšanai, kultūras mantojuma aizsardzībai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai u.tml.

Investīciju projektu sagatavošanas, t.sk. būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādes stadijā, ir jāprecizē plānotie uzdevumi, iespējamās ietekmes uz vidi un projektā jāparedz tā aktivitāšu radītās negatīvās ietekmes mazināšanas pasākumi un sagaidāmie rezultāti.

Plānā paredzētas ar transporta infrastruktūras būvniecību un uzņēmējdarbību attīstību saistītas darbības, kas potenciāli varētu ietekmēt aizsargājamus biotopus un sugas, t.sk. paredzot palielināt AER izmantošanas īpatsvaru. Tāpēc pirms jaunu objektu izveides, kas potenciāli varētu radīt negatīvu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, biotopu un sugu apdraudējumu, ieteicams veikt teritorijas bioloģiskās daudzveidības detalizētāku izpēti saistībā ar konkrētām plānotajām izmaiņām, lai iespējami argumentēti varētu lemt par konkrēto darbību akceptēšanas iespējamību.

2. Ieviešanas stadija

Veicot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noteiktos projektu IVN pasākumus, ja tie ir nepieciešami:

- a) Darbības, kurām saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir jāveic IVN vai ietekmes uz *NATURA 2000* teritoriju novērtējums.
IVN ir jāveic atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā noteiktajiem objektiem. IVN procedūra (atkarībā no darbības ietekmes uz apjoma) var tikt piemērota sākotnējā izvērtējuma rezultātā. Sākotnējo izvērtējumu veic un lēmumu par IVN nepieciešamību attiecībā uz pieņem VVD. Ja plānotā darbība var būtiski ietekmēt *NATURA 2000* teritoriju, tai veicams ietekmes uz *NATURA 2000* teritoriju novērtējums. Programmu šo novērtējumu veikšanai sagatavo VPVB, izvirzot speciālus noteikumus tās novērtēšanai un pasākumu ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai.
- b) Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir jāveic ietekmes uz vides sākotnējais izvērtējums (jeb sākotnējais izvērtējums).
Darbības, kurām ir jāveic sākotnējais novērtējums, tiek noteiktas atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumam. Plānā var tikt īstenoti projekti, kuri atbilst LR likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikuma kritērijiem: “dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai”, “pilsētvides attīstības projekti (...jaunu ūdensapgādes vai kanalizācijas ārējo tīklu būvniecība, ja to kopgarums pārsniedz 20 kilometrus, ..)” u.c.

Sākotnējo izvērtējamu veic VVD. Tā rezultātā VVD var lemt par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai arī izsniegt tehniskos noteikumus būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādei, risinot negatīvas ietekmes uz vidi novēršanu vai samazināšanu.

- c) Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir nepieciešams saņemt nosacījumus no vides institūcijām.

Darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi, nosaka Ministru kabineta 2015.gada 27.janvāra noteikumi Nr.30 "Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai". Tehniskajos noteikumos VVD nosaka vides aizsardzības prasības, kuras jāņem vērā būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādē un skaņošanā. Tehnisko noteikumu izstrādes procesā darbībām īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajos gadījumos, kā arī, ja ir sagaidāma ietekme uz ES nozīmes biotopiem vai īpaši aizsargājamām sugām, tehnisko noteikumu sagatavošanai Dabas aizsardzības pārvalde VVD sniedz atzinumu par tehniskajos noteikumos ietveramajiem nosacījumiem.

Sabiedrība tiek informēta par plānotajiem būvobjektiem, kuriem ir izsniegti tehniskie noteikumi projektēšanai, informāciju ievietojot VVD tīmekļa vietnē.

Bez augstāk minētajiem nosacījumiem, projektu īstenošanas fāzē tiek plānoti šādi papildus pasākumi negatīvo ietekmju novēršanai un samazināšanai pasākumi:

1. Biomasas AER plaša izmantošana enerģētikas, rūpniecības un mājsaimniecību sektorā var radīt negatīvu ietekmi, jo pēdējo gadu laikā biomasas izmantošanas rezultātā Latvijā ir palielinājušās PM_{2,5} un gaistošo organisko savienojumu emisijas gaisā enerģētikas un rūpniecības sektorā, kā rezultātā tiek apgrūtināta Latvijai noteikto emisiju samazināšanas mērķu izpilde. Lai neradītu negatīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti, ko varētu sekmēt pāreja tāda AER kā biomasas izmantošanas veicināšana, negatīvās ietekmes kompensēšanai blīvi apdzīvotās teritorijās tiks veicina arī tādu AER izmantošana, kas nerada emisijas (saule, vējš utt.) vai tiks atbalstīta vecu sadedzināšanas iekārtu, kas izmanto biomasu vai ogles aizstāšana ar jaunām un efektīvām un aprīkotām ar emisiju attīrīšanas iekārtām, kā arī pašvaldības ēku pieslēgšana pie centralizētās siltumapgādes. Teritorijās, kur jau šobrīd novērojamas gaisa kvalitātes problēmas nedrīkst pieļaut jaunu piesārņojošu avotu uzstādīšanu. Šobrīd enerģētiskajai biomasai tiek izmantoti pārsvarā meža atkritumi un atlikumi, kas ir pārpalikumi no apaļkoksnes ieguves, kā arī tehniskā koksne, kas nav izmantojama nevienam citam izmantošanas veidam kā enerģētikai, piemēram, vējgāzes, snieglauses un kaitēkļu bojāti koki, kuru dēļ koksne ir zaudējusi savu integritāti un tiek izmantota enerģētiskajām vajadzībām. Atbilstoši Nacionālajam enerģētikas un klimata plānam 2021. – 2030.gadam Latvijā netiek plānots būtisks biomasas izmantošanas pieaugums, bet tiek plānota pāreja uz ne-emisiju AER tehnoloģijām – saule, vējš, siltumsūkņi, elektroenerģija utt., tādējādi neradot investīciju ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Turklāt atbilstoši plānā minētajam pamatā tiks realizēti saules AER projekti un tikai neliela daļa biomasas AER.
2. Autoceļu būvniecības procesa ietvaros autoceļu sarkanajās līnijās tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu Savukārt kā enerģiju taupošu risinājumu plānots izmantot videi draudzīgu apgaismojumu. Projektu ieviešanai tiks aicināti ievērot zaļā publiskā iepirkuma prasības, sludinot iepirkumus būvniecības darbiem, kā arī noteikt

minimālo būvniecības atkritumu pārstrādi un izmantošanu būvniecībā. Investīcijas ceļu infrastruktūras attīstībā plānotas sinerģijā ar citiem pasākumiem, kas atbalsta pāreju uz tīrākiem transporta veidiem, un investīcijām, kas stimulē sabiedriskā transporta izmantošanu.

3. Projektu īstenotāji tiks aicināti ievērot zaļā publiskā iepirkuma prasības, sludinot iepirkumus būvniecības darbiem. Lai samazinātu būvdarbu ietekmi uz vidi visā to aprites ciklā, vienlaikus sekmējot videi draudzīgu preču un pakalpojumu tirgus attīstību un vietējās ekonomikas konkurētspējas paaugstināšanu, jaunas infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai “projektē – būvē” iepirkums tiks veikts, ievērojot Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumus Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” un nosakot zaļā publiskā iepirkuma prasības un kritērijus būvdarbu komponentēs – energoefektivitāte, būvniecības materiāli, atkritumu apsaimniekošana, ūdens apsaimniekošana, transports u.c.
4. Darbuzņēmējam ir jāievieš atbilstoši pasākumi būvniecības vietā, lai samazinātu un reģenerētu (otrzeizēji pārstrādātu vai atkārtoti izmantotu) būvniecības procesā radītos atkritumus. Reģenerācijas (atkārtotas izmantošanas vai otrreizējas pārstrādes) līmenim ir jābūt vismaz 55% no kopējā svara.

7. VIDES MONITORINGS UN PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Latvijas normatīvo aktu prasības, ar kuriem ir ieviestas Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 27.jūnija direktīvas 2001/42/EK „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” prasības. Vides monitoringa mērķis ir iespējami agrā plānošanas dokumenta ieviešanas stadijā iegūt informāciju par plānošanas dokumenta īstenošanas radītajām vides izmaiņām un, ja nepieciešams, operatīvi reaģēt un savlaicīgi novērst iespējamās negatīvas sekas.

Monitoringa ziņojums par plānošanas dokumenta ieviešanas rezultātiem ir jā sagatavo un jā iesniedz VPVB atzinumā par vides pārskatu (atzinums par plānu tiks saņemts pēc Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas) noteiktajā termiņā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu, kā arī raksturo sociāli ekonomiskos rādītājus, kuri ietekmē vides stāvokli un nosaka antropogēno slodzi uz vidi.

Likums „Par vides aizsardzību” definē, ka vides monitoringa ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisijas, populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei. Vides nacionālā monitoringa kontrole paredz novērojumus, lai konstatētu gaisa un ūdens kvalitātes izmaiņas, dabas resursu izmaiņu tendences, kā arī saglabātu mūsu teritorijai raksturīgās ainavas, augu un dzīvnieku sugas, un to veido 5 daļas: gaisa un klimata pārmaiņu monitoringa daļa, ūdeņu monitoringa daļa, bioloģiskās daudzveidības monitoringa daļa, sauszemes vides un tās komponentu monitoringa daļa un ģeoloģisko procesu monitoringa daļa. Plāna monitoringa pasākumi vides kvalitātei veicami saskaņā ar valsts monitoringa pasākumiem.

Plāna īstenošanas monitoringam ir izmantojama valsts vides monitoringa informācija, novērtējumi par vides stāvokli valstī (LVĢMC), kā arī valsts statistikas dati (Centrālā statistikas pārvalde, Eurostat), inventarizāciju, dažādu pētījumu rezultāti un cita pieejamo informāciju (LVĢMC, VARAM, citi avoti, piemēram, zinātniski pētnieciskās iestādes).

Monitoringa ziņojumā par plānošanas dokumenta ieviešanas rezultātiem, kas jā iesniedz VPVB, ir izmantojami jau plānā ietvertie rādītāji un Nacionālajā attīstības plānā 2021. – 2027.gadam iekļautie indikatori. Galvenie no tiem: kopējās SEG emisijas, CO₂ piesaiste, gaisa piesārņojuma % samazinājums: NO_x, PM_{2,5}, NH₃, no AER saražotās enerģijas īpatsvars transportā, zemas emisijas transportlīdzekļu īpatsvars visu transportlīdzekļu skaitā, no AER saražotas enerģijas īpatsvars kopējā enerģijas galapatēriņā, mājokļu, t.sk. dzīvokļu īpašumu, skaits, kur uzlabota energoefektivitāte, kā arī citi.

PIELIKUMI

1.pielikums Plāna vides mērķi un rādītāji

<i>Investīciju pasākums</i>	<i>Mērķis, mērķa vērtība</i>	<i>Gads</i>
1.1.1.r. Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšana	Pasažieru pārvadājumiem uzlabota, pielāgota, elektrificēta dzelzceļa līniju garums – 81 km	2026
	Iegādāto pilsētas - piepilsētas elektrovilcienu (bateriju elektrovilcieni) skaits – 7	2026
	Iegādāto Rīgas pilsētas elektrotransporta vienību skaits (elektroautobusi, tramvaji) – 21	2026
1.2.1.1.i. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu	Primārās enerģijas samazinājums daudzdzīvokļu mājās ar uzlabotu energoefektivitāti – 10 380 MWh/gadā	2026
	Plānotais SEG emisiju ietaupījums – 11 498 CO ₂ ekv.t/gadā	2026
1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti	Primārās enerģijas patēriņa samazinājums – 7877 MWh/gadā	2025
1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās	Primārās enerģijas samazinājums publiskajās ēkās ar uzlabotu energoefektivitāti – 4456 MWh/gadā	2026
1.2.1.5.i. Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija	Nodrošināta pieslēguma punktu izveide, un/vai pārbūve elektroauto uzlādes un/vai mikroģenerācijas ierīkošanai – 2060	2026
	Nodrošināta pieslēguma punktu izveide, un/vai pārbūve iespējamai AER pieslēgšanai ar kopējo maksimālo jaudu līdz 1000 MW – 100 MW	2026
1.3.1.r. Katastrofu pārvaldības sistēmas adaptācija klimata pārmaiņām, glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu koordinācijai	Nodoti ekspluatācijā (uzbūvēti) jauni gandrīz 0 enerģijas patēriņa katastrofu pārvaldības glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu centri – 8	2026
	Samazināts savvaļas ugunsgrēku kopējā degšanas platība 5 gadu periodā (2020 – 2024), reģistrēto savvaļas ugunsgrēku degšanas platība no 3923,1 līdz 2635,3 ha	2025
1.3.1.2.i. Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā	No applūšanas riska pasargātā teritorija – 59 000 ha (atjaunotas polderu sūkņu stacijas, atjaunoti aizsargdambji, atjaunoti potamālo upju regulētie posmi)	2026
2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide	Modernizēto valsts pārvaldes funkciju IKT risinājumu (t.sk. sistēmu) skaits – 11	2026
2.1.2.1.i. Pārvaldes centralizētās platformas un sistēmas	Izveidoto un pilnveidoto centralizēto platformu un sistēmu skaits – 16	2026

2.4.1.1.i. Pasīvās infrastruktūras izbūve <i>Via Baltica</i> koridorā 5G pārklājuma nodrošināšanai	Optisko tīklu pieejamība <i>Via Baltica</i> trasē – 6,27%	2025
2.4.1.2.i. Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu “pēdējās jūdzes” infrastruktūras attīstībā	Mājsaimniecību, uzņēmumu un sociāli ekonomisko virzītājspēku skaits, kuriem pieejami platjoslas pieslēgumi ļoti augstas veiktspējas tīklam – 1500-2600	2025
3.1.1.1.i. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana	Atjaunoti un pārbūvēti valsts reģionālie un vietējie autoceļi novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darbavietu drošai sasniedzamībai un jauno pašvaldību pilnvērtīgai funkcionēšanai – 70 km	2022
	Atjaunoti un pārbūvēti valsts reģionālie un vietējie autoceļi novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darbavietu drošai sasniedzamībai un jauno pašvaldību pilnvērtīgai funkcionēšanai – 210 km	2024
	Pilsētas – piepilsētas elektrovilcienu (bateriju elektrovilcieni) skaita pieaugums – no 25 līdz 32	2026
	Rīgas pilsētas elektrotransporta vienību skaita pieaugums (elektroautobusi, tramvaji) – no 172 līdz 193	2026
3.1.1.3.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	Industriālie parki/ teritorijas, kuros attīstīta publiskā infrastruktūra reģionos – 4	2026
3.1.1.4.i. Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai	Uzbūvēto dzīvokļu skaits – no 0 līdz 300	2026
3.1.1.5.i. Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana	Pašvaldību dibinātās vispārējās izglītības iestādēs veikta infrastruktūras pilnveide izglītības iestādes – 18 – 20	2026
3.1.1.6.i. Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde	Iegādāto pašvaldību transportlīdzekļu skaits (skolēnu autobusi) – 15	2025
3.1.2.1.i. Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Nodrošināta vides pieejamība valsts un pašvaldību ēkās, kurās sniedz pakalpojumus sociālās atstumtības riskam pakļautajām grupām, tostarp personām ar invaliditāti – 63 ēkas	2024
3.1.2.1.i. Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	Nodrošināta mājokļu vides pieejamība personām ar invaliditāti – 259 personas	2024
3.1.2.3.i. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība	Nodrošināta jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu ilgstošas aprūpes pakalpojumu sniegšanas vietu izveide 852 senioriem	2024

<p>3.1.2.4.i. Sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sinerģiska attīstība cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai</p>	<p>Ēku skaits, kurā tiks uzlabota infrastruktūra, t.sk. nodrošinot vides pieejamību un energoefektivitāti, un materiāltehniskās bāzes pilnveidošanu – 2</p>	<p>2024</p>
<p>4.1.1.2.i. Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai</p>	<p>Iestāžu skaits ar uzlabotu infrastruktūru – 10</p>	<p>2026</p>
<p>4.1.1.3.i. Atbalsts sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai</p>	<p>Sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju skaits ar uzlabotu vides pieejamību – 40</p>	<p>2026</p>

2.pielikums

Starptautiskie un nacionālie klimata un vides aizsardzības mērķi

<i>Starptautiskie un nacionālie klimata mērķi</i>	
Pirmais vispārējais nolīgums cīņai pret klimata pārmaiņām (Parīzes nolīgums, pieņemts ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 21.sesijā 2015.gada decembrī)	<ul style="list-style-type: none"> - Noturēt pasaules vidējās temperatūras pieaugumu būtiski zem 2°C robežas (un censties to ierobežot 1,5 °C robežās) - Sekmēt investīciju novirzi saskaņā ar oglekļa mazietilpīgu un pret klimata pārmaiņām noturīgu attīstību - Uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm un sekmēt noturīgumu pret klimata pārmaiņām - Sasniegt līdzsvaru starp antropogēnajām SEG emisijām un SEG piesaisti 21.gadsimta otrajā pusē
Klimata un enerģētikas politikas satvars laikposmam no 2020.gada līdz 2030.gadam	<p>Līdz 2030.gadam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzlabot energoefektivitāti par 27% - palielināt AER īpatsvaru līdz 27% no galapatēriņa
Eiropas Zaļais kurss	<ul style="list-style-type: none"> - Līdz 2050.gadam sasniegt SEG emisiju nulles līmeni - Līdz 2030.gadam sagatavot plānu "tīra tērauda ražošana", kura ietvaros tērauda ražošanā lietotos fosilos resursus pakāpeniski aizstās ar ūdeņradi - Divkāršot vai pat trīskāršot ēku renovācijas apjomu, kas šobrīd ir tikai aptuveni 1% - Līdz 2050.gadam novērst ūdens, gaisa un augsnes piesārņojumu - Līdz 2050.gadam samazināt transporta radītās emisijas par 90%, veicinot pāreju uz elektriskajiem transportlīdzekļiem, līdz 2025.gadam visā Eiropā izvietot miljonu publisko uzlādes punktu, veicināt alternatīvo degvielu – biodegvielas un ūdeņraža – izmantošanu aviācijā, kuģniecībā un smagās tehnikas autoparkos, kur elektrifikācija šobrīd nav iespējama
Eiropas Komisijas paziņojums "Eiropas 2030.gada klimata politikas ieceru kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē iedzīvotāju labā"	<ul style="list-style-type: none"> - Līdz 2030.gadam tiekties uz vismaz 55% SEG emisiju samazinājumu - Līdz 2050.gadam panākt klimatneitralitāti
<i>Vides aizsardzības mērķi gaisa kvalitātes jomā</i>	
Tematiskā stratēģija par gaisa piesārņojumu (2005)	Tematiskā stratēģija paredz līdz 2020.gadam, salīdzinot ar 2000.gadu, gaisā samazināt: smalko daļiņu koncentrācijas par 75%, piezemes ozona koncentrācijas par 60%, paskābināšanos un eitrofikāciju par 55%, kas savukārt prasīs samazināt SO ₂ emisijas par 82%, NO _x emisijas par 60%, NH ₃ par 27%, NMGOS par 51% un PM _{2,5} emisijas par 59%
Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai Programma "Tīru gaisu Eiropā" (2013)	<p>Tajā noteiktas divas galvenās prioritātes: līdz 2020. gadam nodrošināt spēkā esošo tiesību aktu ievērošanu un sasniegt jaunus gaisa kvalitātes mērķus laika periodā līdz 2030. gadam. Programmā noteikti gaisa kvalitātes politikas mērķi 2030.gadam salīdzinājumā ar 2005.gadu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ietekme uz sabiedrības veselību (priekšlaicīga nāve PM un ozona ietekmē) – samazinājums par 52% - Ekosistēmu platība, kurā pārsniegtas eitrofikācijas robežvērtības – 35%

<i>Nacionālie klimata mērķi</i>		
Latvijas nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030.gadam	Līdz 2030. gadam noteikti nacionālās politikas mērķi:	
	- SEG emisiju samazināšanas mērķis (% pret 1990.gadu)	– 65
	- Ne-ETS darbības (% pret 2005.gadu)	– 6
	- ZIZIMM uzskaites kategorijas (milj.t.)	– 3,1
	- Transporta enerģijas aprites cikla SEG emisiju intensitātes samazinājums (%)	– ≥6
	- Enerģijas, kas ražota no AER īpatsvars enerģijas bruto gala patēriņā (%)	50
	- Enerģijas, kas ražota no AER, īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā transportā (%)	7
	- Moderno biodegvielu īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā transportā (%)	3,5
	- Valsts obligātais mērķis – uzkrātais gala enerģijas ietaupījums (milj. tonnu naftas ekvivalenta)	1,76
	- Ēku atjaunošanas mērķis (kopā renovēti, m ²)	500 000
	- Importa īpatsvars bruto iekšzemes enerģijas patēriņā (t.sk. bunkurēšana) (%)	30 – 40
	- Starpsavienojumu jauda (% pret uzstādīto)	>3
	- Globālās konkurētspējas indekss (vieta pasaulē)	augstāk par 42

3.pielikums

Plānā ietvertu investīciju apraksts un ietekmes uz vidi

1.komponente: Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja	
Reformu un investīciju virziens 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā	
<p>1.1.1.1.i. Konkurētspējīgs dzelzeļa pasažieru transports kopējā Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, attīstot bezemisiju dzelzeļa infrastruktūru ar bezemisiju ritekļiem</p>	<p>Pasākuma ietvaros tiks veikti dzelzeļa transporta sistēmas uzlabojumi, iegādājoties bezemisiju ritekļus (bateriju elektrovilcieni) un attīstot to izmantošanai bezemisiju dzelzeļa infrastruktūru (elektrifikāciju). Dzelzeļa infrastruktūras uzlabojumi ietver dzelzeļa tīkla elektrifikācijas sistēmas uzlabošanu, kontakttīklu pārbūvi un citus nepieciešamos pasākumus. Kontakttīklu pārbūve piedāvā vairākus ieguvumus, tai skaitā arī CO₂ emisiju samazinājumu, ko lielā mērā nodrošina elektroenerģijas zudumu samazināšana par 3,5% salīdzinot ar esošo sistēmu, kas kopumā varētu rezultēties 19 tūkst. t/gadā CO₂ emisiju samazinājumā. Investīcijas veicinās pasažieru plūsmu virzību no privātajiem transportlīdzekļiem uz sabiedrisko transportu.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks samazināts gaisa piesārņojums, jo transporta sektors ir viens no lielākajiem NO_x emisiju avotiem. Aprēķinātais NO_x, emisijas samazinājums ir 70,4 t, bet PM_{2,5} emisijas – 3,5 t.</p> <p>Pasākuma īstenošana sniegs arī pozitīvu ietekmi uz resursu izmantošanas apjomiem, jo jaunajā kontakttīklu sistēmā ir nepieciešami mazāk materiāli (balstu infrastruktūra, atsevišķu detaļu lielums, apakšstaciju skaits, apakšstaciju novietojums un citi).</p> <p>Gaisa kvalitātes uzlabošanās rezultātā samazināsies iedzīvotāju saslimstība, jo gaisa piesārņojums samazina cilvēku fiziskās darba spējas, pieaug ārstu apmeklējumi un neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta sniegto pakalpojumu biežums un tā ietekmē arvien vairāk cilvēkiem nepieciešams ārstēties slimnīcās. Veselības problēmas, kas saistītas ar gaisa piesārņojuma izraisīto astmu un sirds un asinsvadu slimības, saīsina dzīves ilgumu, kas savukārt, rada darba dienu kavēšanu slimību dēļ un palielina veselības aprūpes pakalpojumu izmaksas. Sagaidāms, ka gaisa kvalitātes uzlabošanās ietekmē lielāko pilsētu iedzīvotājiem palielināsies dzīves ilgums.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.1.1.2.i. Videi draudzīgi uzlabojumi Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā</p>	<p>Pasākuma ietvaros plānoti videi draudzīgi uzlabojumi Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā, t.i., pieaugs elektrotransporta izmantošana (elektroautobusi un elektrouzlādes infrastruktūra, tramvaji) un tiks nodrošināta tīra sabiedriskā transporta infrastruktūra (izbūvēta neatkarīgas sabiedriskā transporta līnija, veikts tramvaja līnijas pagarinājums un</p>

	<p>mobilitātes punktu izveide multimodālai mobilitātei, nodrošinot dažādu pārvietošanās veidu savienojamību).</p> <p>Investīcijas veicinās SEG emisiju samazinājumu, aizvietojot pašreiz Rīgas pilsētas sabiedriskajā transportā izmantojamās fosilās degvielas transportlīdzekļus (autobusus). Tiek prognozēts, ka dīzeļdegvielu izmantojošo autobusu aizvietošana ar bezemisiju autobusiem samazinās pasažieru pārvadājumu CO₂ intensitātes rādītāju par apmēram 30%. Zemās grīdas tramvaju iegādes rezultātā tiek sagaidīts, ka palielināsies pārvadāto pasažieru skaits par 8% pēc projekta īstenošanas. Pasākuma īstenošanas rezultātā CO₂ emisiju daudzums samazināsies par 1908 t/gadā.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks samazināts gaisa piesārņojums, jo transporta sektors ir viens no lielākajiem NO_x emisiju avotiem. Aprēķinātais NO_x emisijas samazinājums ir 12,1 t, bet PM_{2,5} emisijas – 0,41 t.</p> <p>Pasākuma īstenošana sniegs arī pozitīvu ietekmi uz resursu izmantošanas apjomiem, jo veco transportlīdzekļu nomaiņa uz jauniem samazina vajadzību pēc remontiem un rezerves daļām, tādējādi samazinot atkritumu daudzumu un emisijas gaisā un ūdenī. Tajā pašā laikā nolietoto transportlīdzekļu atbilstoša pārstrāde samazina atkritumu rašanos no transportlīdzekļiem un nolietotiem transportlīdzekļiem, un veicina tajos izmantoto materiālu, detaļu un vielu atkārtotu izmantošanu, reģenerāciju un pārstrādi.</p> <p>Bezemisiju un ar alternatīvajām degvielām darbināmi transportlīdzekļi kopumā rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību. Gaisa kvalitātes uzlabošanās rezultātā samazināsies iedzīvotāju saslimstība, bet lielo pilsētu iedzīvotājiem palielināsies dzīves ilgums.</p> <p>Vienlaikus investīcijas kopumā uzlabo sabiedriskā transporta konkurētspēju Rīgas pilsētā, kā pamatā ir pārvietošanās ātruma pieaugums (sliežu transporta kapacitātes pieaugums un sabiedriskajam transportam nodalītas līnijas izveide).</p> <p>Tā kā investīcijas veicinās arī pasažieru plūsmu virzību no privātajiem transportlīdzekļiem uz sabiedrisko transportu, tad, samazinot kopējo transportlīdzekļu skaitu, sekmēs pilsētu trokšņa piesārņojuma samazināšanos.</p>
	<p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.1.1.3.i. Pilnveidota veloceļu infrastruktūra</p>	<p>Pasākuma ietvaros ir paredzēta maģistrālās veloinfrastruktūras izveide Rīgā un Pierīgā, veicinot nemotorizēto mobilitāti. Būtiski uzsvērt infrastruktūras savienojamību, t.i., maģistrālie veloceļi pēctecīgi turpinās un savieno Rīgu ar tās apkārtnes teritorijām, kā arī savienojas ar mobilitātes punktiem un papildina multimodālo savienojumu sniegtās iespējas. Plānots attīstīt piecus maģistrālos</p>

	<p>veloceļu koridorus: Rīga– Carnikava, Rīga–Ulbroka, Rīga–Ķekava, Rīga–Babīte–Piņķi, Rīga–Mārupe. Katrā maršrutā tiks nodrošināta sasaiste starp pilsētas un reģionālās nozīmes veloceļiem.</p> <p>Regulāro velobraucēju skaita pieaugums, t.i., kuri brauc katru vai gandrīz katru dienu, veicina arī SEG emisiju samazinājumu, vienlaikus tam ir būtiska loma sabiedrības sociāli – ekonomiskajā dzīvē, piemēram, nodrošināta mobilitāte īsos attālumos, uzlabota sabiedrības veselība un ietaupīti veselības aprūpē nodalīto budžetu resursi, paaugstināta dzīves kvalitāte, u.c.). Aprēķinātais CO₂ emisiju samazinājums ir 3235 t CO₂/gadā.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks samazināts gaisa piesārņojums, jo transporta sektors ir viens no lielākajiem NO_x emisiju avotiem. Aprēķinātais NO_x emisijas samazinājums ir 21,2 t, bet PM_{2,5} emisijas – 0,69 t.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.komponente: Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja Reformu un investīciju virziens 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana</p>	
<p>1.2.1.1.i. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz AER tehnoloģiju izmantošanu</p>	<p>Pasākuma ietvaros tiks uzlabota daudzdzīvokļu māju energoefektivitāte, kā arī ražošanas iekārtu energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks nodrošināta vismaz vidēja renovācijas pakāpe un sasniegts vidēji vismaz 30% energopatēriņa samazinājums.</p> <p>Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās uzstādītās AER izmantojošas siltumenerģiju un elektroenerģiju ražojošas iekārtas. Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus, kas rodas no projektu demonstrācijas un multiplikatīvā efekta.</p> <p>Pasākuma īstenošana samazinās enerģijas patēriņu atjaunotajās ēkās, paildzinās to kalpošanas laiku, paaugstinās īpašuma vērtību, kā arī sniegs ieguldījumu tādās tautsaimniecībai nozīmīgās nozarēs kā būvniecībā, būvniecības preču ražošanā.</p> <p>Atbalsts daudzdzīvokļu māju atjaunošanai – ēkas norobežojošo konstrukciju un koplietošanas telpu atjaunošana, ārsienu un jumta konstrukciju papildus siltināšana, logu un durvju nomaiņa, kāpņu telpu remonts, ēkas inženiersistēmu atjaunošana, pārbūve vai izveide, apkures un karstā ūdens sistēmu nomaiņa, aukstā ūdens un kanalizācijas sistēmas nomaiņa, ventilācijas sistēmu izveide/atjaunošana, šahtu tīrīšana. AER tehnoloģiju uzstādīšana.</p> <p>Daudzdzīvokļu māju energoefektivitāte uzlabošanas pasākumi, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un, uzlabojot energoefektivitāti, neizraisīs negatīvu ietekmi uz pašreizējā klimata un gaidāmā nākotnes klimata radītajām negatīvajām</p>

	<p>ietekmēm uz pašu pasākumu, cilvēkiem, dabu vai aktīviem (t.sk. infrastruktūru), kā arī neradīs negatīvu ietekmi uz pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķu sasniegšanu, jo ēku uzlabošanas pasākumos paredzēts ņemt vērā klimata pārmaiņu radītos potenciālos riskus, kā arī novērst to ietekmi. Galvenās klimata pārmaiņu izpausmes, kas ietekmē paredzētās aktivitātes jomu ir gada vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās, karstuma viļņu biežuma un ilguma pieaugums, meteoroloģiskās vasaras pagarināšanās, diennakts maksimālās temperatūras maksimālās vērtības paaugstināšanās; sala dienu un dienu skaita bez atkušņa samazināšanās; nokrišņu daudzuma palielināšanās un maksimālā vienas diennakts nokrišņu daudzuma palielināšanās, dienu skaita ar ļoti stipriem nokrišņiem palielināšanās, maksimālā piecu diennakšu nokrišņu daudzuma palielināšanās, virs normas strauju sniega nokrišņu palielināšanās; vidējā jūras ūdens līmeņa celšanās ilgtermiņā un krasta erozija attīstība, kā arī gruntsūdeņa līmeņa svārstības, ko ietekmē nokrišņu un jūras ūdens līmeņa izmaiņas, un upju noteces režīma izmaiņas.</p> <p>Plānotās investīcijas paredz nenozīmīgu ietekmi resursu izmantošanu, jo veicot energoefektivitātes darbus ēkā/objektā 50% no radītājiem būvniecības (ne bīstamajiem) atkritumiem vai demontāžas atkritumiem, atkritumi jānodod šī atkritumu veida pārstrādātājiem, kas veicinās atkritumu atkārtotu izmantošanu tautsaimniecībā, to pārstrādi, to pārstrādes produktu izmantošanu un samazinās atkritumu apglabāšanas apjomus. Renovējot ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Renovācijas materiālu izvēlē var tikt dota priekšroka zaļajam publiskajam iepirkumam, tādējādi nodrošinot aprites ekonomikas principu veicināšana.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildzināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Būvniecības laikā paredzama īslaicīga ietekme trokšņa, putekļu un piesārņotāju emisiju veidā.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu</p>	<p>Veidojamās finanšu instrumentu programmas mērķis ir veicināt uzņēmumu investīcijas energoefektivitātes paaugstināšanā, AER tehnoloģiju ieviešanā un saistītajās P&A aktivitātēs, tostarp bioekonomikas nozarē, lai sekmētu ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību un klimata mērķu sasniegšanu. Investīcijas tiek plānotas šādās jomās:</p> <p>Uzņēmējdarbības energoefektivitātei – ražošanas tehnoloģisko iekārtu iegādei vai nomaiņai, AER tehnoloģiju iegādei un lokālo AER attīstībai, energoefektīvu tehnoloģiju izstrādei un</p>

<p>ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām)</p> <p>Apakšaktivitāte – AER tehnoloģiju ieviešana</p>	<p>demonstrācijas projektu izveidei, energoefektivitātes pasākumiem ražošanas ēkās, viedo enerģētikas lokālo sistēmu izveidei un elektroenerģijas uzkrāšanai ražotnēs; atbalsts komersantiem videi draudzīgai ražošanai un resursu efektivitātei, atbalsts saistītām P&A aktivitātēm.</p> <p>SEG emisijas no rūpnieciskajiem procesiem un produktu izmantošanas 2018.gadā veidoja 7,3% no kopējām SEG emisijām Latvijā, neskaitot ZIZIMM. Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus, kas rodas no projektu demonstrācijas un multiplikatīvā efekta.</p> <p>Investīcijas veicinās AER tehnoloģijas, kā, piemēram, saules baterijas, vēja elektrostacijas, biomasas tehnoloģijas, kas veicinās energoresursu diversifikāciju, fosilo energoresursu izmantošanas un iepirkta enerģijas apjoma samazināšanos, tādējādi veicinot SEG emisiju samazināšanos.</p> <p>Investīcijas veicinās uzņēmumus veidot jaunas zaļās darba vietas, produktus un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti, tādā veidā sabalansējot potenciāli radītās palielinātās SEG emisijas. AER tehnoloģiju izmantošana un energoefektivitātes pasākumu īstenošana ir cieši saistīta ar uzņēmējdarbības veicināšanu, inovācijām un modernu tehnoloģiju izmantošanu, tādējādi uzlabojot iedzīvotāju vispārējo dzīves kvalitāti un apmierinātību ar uzņēmējdarbības vidi.</p> <p>Komersantiem tiks izteikts aicinājums viņu ražošanas tehnoloģijās nodrošināt atkritumu rašanās novēršanas programmu, kā arī maksimāli ievērot materiālu aprites nosacījumus savā ražošanas tehnoloģijā.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildzināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Kultūras mantojums – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu</p>	<p>Pasākuma ietvaros tiks uzlabota ražošanas iekārtu energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu.</p> <p>Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās uzstādītās AER izmantojošas siltumenerģiju un elektroenerģiju ražojošas iekārtas. Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus, kas rodas no projektu demonstrācijas un multiplikatīvā efekta.</p> <p>Investīciju rezultātā uzņēmējiem būs iespēja attīstīt inovatīvus, klimatneitrālus un zaļus produktus un pakalpojumus, kas savukārt</p>

<p>produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām)</p> <p>Apakšaktivitāte – iekārtu iegāde un nomaiņa</p>	<p>veicinātu SEG emisiju samazinošu risinājumu ieviešanu citās nozarēs, tādējādi samazinot kopējās SEG emisijas.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildzināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Investīcijas veicinās uzņēmumus veidot jaunas zaļās darba vietas, produktus un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti, tādā veidā sabalansējot potenciāli radītās palielinātās SEG emisijas.</p> <p>Attiecībā uz resursu izmantošanu uzņēmumiem tiks noteikta virkne priekšnoteikumu tieši saistībā ar aprites ekonomikas principu ieviešanu ražošanā, piemēram, tikai jaunu videi nekaitīgu, maksimāli efektīvu iekārtu iegāde, kas pēc tehnoloģiskā režīma rada mazu atkritumu daudzumu un patērē mazāk primāros resursus (elektrība, ūdens, izejmateriāli utt.). Uzņēmumiem tiks izteikts aicinājums viņu ražošanas tehnoloģijās nodrošināt atkritumu rašanās novēršanas programmu, kā arī maksimāli ievērot materiālu aprites nosacījumus savā ražošanas tehnoloģijā.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām)</p> <p>Apakšaktivitāte – jaunu energoefektīvu tehnoloģiju izstrāde un demonstrācijas projekti</p>	<p>Pasākuma ietvaros tiks uzlabota ražošanas iekārtu energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu. Pasākuma ietvaros plānots atbalstīt testēšanu, prototipu izgatavošanu un patentēšanu.</p> <p>Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās uzstādītās AER izmantojošas siltumenerģiju un elektroenerģiju ražojošas iekārtas. Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus, kas rodas no projektu demonstrācijas un multiplikatīvā efekta.</p> <p>Investīciju rezultātā uzņēmējiem būs iespēja attīstīt inovatīvus, klimatneitrālus un zaļus produktus un pakalpojumus, kas savukārt veicinātu SEG emisiju samazinošu risinājumu ieviešanu citās nozarēs, tādējādi samazinot kopējās SEG emisijas.</p> <p>Investīcijas veicinās uzņēmumus veidot jaunas zaļās darba vietas, produktus un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti, tādā veidā sabalansējot potenciāli radītās palielinātās SEG emisijas.</p> <p>Attiecībā uz resursu izmantošanu uzņēmumiem tiks noteikta virkne priekšnoteikumu tieši saistībā ar aprites ekonomikas principu ieviešanu ražošanā, piemēram, tikai jaunu videi nekaitīgu, maksimāli efektīvu iekārtu iegāde, kas pēc tehnoloģiskā režīma rada mazu atkritumu daudzumu un patērē mazāk primāros resursus (elektrība, ūdens, izejmateriāli utt.). Uzņēmumiem tiks izteikts aicinājums viņu ražošanas tehnoloģijās nodrošināt</p>

	<p>atkritumu rašanās novēršanas programmu, kā arī maksimāli ievērot materiālu aprites nosacījumus savā ražošanas tehnoloģijā.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām) Apakšaktivitāte – Ilgtspējīga transporta iegāde</p>	<p>Mērķis – mazināt SEG emisijas, veicinot pāreju uz AER izmantošanu, iegādājoties bezemisiju transportlīdzekļus, tādējādi aizstājot esošos transportlīdzekļus, kas darbojas ar fosilās izcelsmes degvielu. SEG emisiju bilancē transports veido 28,5% īpatsvaru no kopējā Latvijas SEG emisiju apjoma (neieskaitot ZIZIMM) un 36,6% īpatsvaru ne-ETS SEG emisiju apjomā 2018.gadā. Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus. Ieguldījumi veicinās enerģijas, kas ražota no AER, īpatsvaru enerģijas bruto galapatēriņā transportā 7% apjomā mērķa sasniegšanu 2030.gadā.</p> <p>Pasākuma ietvaros paredzēts atbalsts ilgtspējīga jauna transporta iegādei uzņēmuma saimnieciskās darbības nodrošināšanai, kā alternatīvu transportlīdzekļiem, kuri izmanto degvielu no fosilajiem resursiem arī uzņēmumiem, kuri sniedz auto nomas pakalpojumus. Atbalsts plānots nulles-emisiju transportlīdzekļu iegādei, ja minimālais nobraukums gadā sastāda 30 tūkst. km. Plāna ietvaros iepirkie transportlīdzekļi aizstās līdz šim izmantotās transporta vienības. Pēc transporta līdzekļa dzīves cikla beigām (gan attiecībā uz aizstājamajām transportlīdzekļu vienībām, gan uz bezemisiju transportlīdzekļiem) tie tiks utilizēti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem prasībām, t.i. tie tiks nodoti apstrādes uzņēmumiem, kas nodrošina nolietoto transportlīdzekļu pārstrādi un atkārtoti izmantojamo detaļu un materiālu atguvi un atgriešanu tautsaimniecībā.</p> <p>Pasākumam paredzama pozitīva ietekme gaisa piesārņojuma samazināšanu, jo bezemisiju transportlīdzekļiem ir izteiktas priekšrocības no vides piesārņojuma novēršanas viedokļa, jo šādi transportlīdzekļi kopumā rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību.</p> <p>Latvijai laikā līdz 2030.gada ir jāsamazina NO_x emisijas par 34% salīdzinot ar 2005.gadu. NO_x emisiju galvenais avots Latvijā bija transports (42%). Iegādājoties un ekspluatējot tīros transportlīdzekļus, tiek radītas zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un uzlabota gaisa kvalitāte dažādās Latvijas pilsētās.</p> <p>Plāna ietvaros iepirkie transportlīdzekļi aizstās līdz šim izmantotās transporta vienības. Pēc transporta līdzekļa dzīves cikla beigām (gan attiecībā uz aizstājamajām transportlīdzekļu vienībām, gan uz bezemisiju transportlīdzekļiem) tie tiks utilizēti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/53/EK</p>

	<p>par nolietotiem transportlīdzekļiem prasībām, t.i. tie tiks nodoti apstrādes uzņēmumiem, kas nodrošina to pārstrādi un atkārtoti izmantojamo detaļu un materiālu atguvi un atgriešanu tautsaimniecībā.</p> <p>Bezemisiju transportlīdzekļiem ir izteiktas priekšrocības no vides piesārņojuma novēršanas viedokļa, jo šādi transportlīdzekļi kopumā rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām) Apakšaktivitāte – Ēku (nedzīvojamās –uzņēmumu) renovācija</p>	<p>Pasākuma ietvaros paredzēts atbalsts nedzīvojamo ēku renovācijai, apgaismojuma, siltumapgādes, aukstumapgādes, ventilācijas sistēmu uzlabošanas, rekuperācijas, u.c. energoefektivitātes pasākumiem, ja pasākuma realizācijas rezultātā energo ietaupījums ir vismaz 30%. Attiecināmās izmaksas pasākuma ietvaros ir būvdarbu veikšana ēkas norobežojošajās konstrukcijās un koplietošanas telpās, inženiersistēmu atjaunošana, pārbūve vai izveide; autoruzraudzība un būvuzraudzība.</p> <p>Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus. Uzņēmējdarbībā izmantojamu ēku energoefektivitāte uzlabošanas pasākumi uzlabojot energoefektivitāti, neizraisīs negatīvu ietekmi uz pašreizējā klimata un gaidāmā nākotnes klimata radītajām negatīvajām ietekmēm uz pašu pasākumu, cilvēkiem, dabu vai aktīviem (t.sk. infrastruktūru), kā arī neradīs negatīvu ietekmi uz pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķu sasniegšanu, jo ēku uzlabošanas pasākumos paredzēts ņemt vērā klimata pārmaiņu radītos potenciālos riskus, kā arī novērst to ietekmi.</p> <p>Tā kā vairāki no prognozētajiem klimata pārmaiņu radītajiem riskiem būvniecībā ir saistīti ar nokrišņu intensitātes palielinājumu, tad ēku renovācija būs saskaņā ar prognozēto nokrišņu intensitātes palielinājumu, paredzot atbilstošus lietussargus sistēmu risinājumus intensīvu nokrišņu gadījumiem, dodot priekšroku zaļās infrastruktūras elementiem, izmantojot dabā balstītus risinājumus. Iekštelpu pārkaršanas novēršanai būvniecības projektos tiks paredzēti atbilstoši telpu dzesēšanas un ventilācijas risinājumi, lai nodrošinātu komforta temperatūru arī karstuma viļņu laikā. Ēku konstrukciju risinājumos būs paredzēta atbilstoša hidroizolācija, lai samazinātu ēku bojājumu iespēju gruntsūdeņu svārstību dēļ.</p> <p>Veicot energoefektivitātes darbus ēkā/objektā 70% no radītajiem būvniecības (ne bīstamajiem) atkritumiem vai demontāžas atkritumiem, atkritumi jānodod šī atkritumu veida pārstrādātājiem, kas veicinās atkritumu atkārtotu izmantošanu tautsaimniecībā, to pārstrādi, to pārstrādes produktu izmantošanu</p>

	<p>un samazinās atkritumu apglabāšanas apjomus. Renovējot ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu, tai skaitā nepieļaujot azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Fosilās enerģijas apjoma samazināšana rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību.</p>
	<p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām) Apakšaktivitāte – Energoaudita un tehniskās dokumentācijas pasākumi</p>	<p>Plānots atbalstīt tehniski ekonomiskā pamatojuma, energoaudita (uzņēmumiem, kuriem prasība par enrgoauditu nav noteikta Energoefektivitātes likumā), tehnoloģisko shēmu, skiču u.c. izstrādi ar mērķi identificēt potenciāli veicamos energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar ekonomiski pamatotiem lielākajiem sasniedzamajiem enerģijas ietaupījumiem.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, AER tehnoloģiju ieviešanu un pētniecības un attīstības aktivitātes un atbalstu ilgtspējīga transporta iegādei, tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas saistīti ar zemu</p>	<p>Grants jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei: Inovatīvi produkti un tehnoloģijas, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām.</p> <p>Potenciālie P&A virzieni jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Energoefektivitāte (energoefektivitāte ēkās, energoefektivitāte industrijā, energosistēmu integrācija un vadības efektivizācija, viedie tīkli (bezvadu uzlāde) un citi pētniecības virzieni enerģoefektivitātes jomā). • Viedā enerģētika, inženiersistēmas un transporta risinājumi (enerģijas ražošana (siltumenerģija un elektroenerģija), alternatīvās degvielas, t.sk. elektromobilitāte, un citi pētniecības virzieni šajā jomā). <p>Atbalstāmās aktivitātes:</p>

<p>oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām)</p> <p>Pasākumi tādu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādei, kas saistīti ar zemu oglekļa emisiju ekonomiku, noturību pret klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rūpnieciskie pētījumi. • Eksperimentālās izstrādes. • Tehniski – ekonomiskā priekšizpēte. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti</p>	<p>Paredzēts uzlabot pašvaldību ēku energoefektivitāti, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniegtu enerģijas ietaupījumu, ieviešot efektīvākos SEG emisiju samazinošos pasākumus ēku energoefektivitātes kāpināšanai un siltumnoturības uzlabošanai. Tiks atbalstīti tikai tādi projekti, kas paredzēs primārās enerģijas samazinājumu vismaz par 30%, salīdzinot ar situāciju pirms investīcijām.</p> <p>Pašvaldībām piederošām ēkām (un jaukta tipa īpašumiem, ja pašvaldības ir lielāko kapitāldaļu turētājas), t.sk. sociālajiem mājokļiem, veselības aprūpes, izglītības un sociālo iestāžu ēkām. Ieguldījumi tiks veikti, atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajām prioritātēm, kas tiks definētas, izvērtējot administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienoto pašvaldību ēku stāvokli un tajās plānotās funkcijas.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks uzlabota pašvaldību ēku un infrastruktūras energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu. Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās uzstādītās AER izmantojošas siltumenerģiju un elektroenerģiju ražojošas iekārtas.</p> <p>Latvija Nacionālais klimata un enerģētikas plāns 2021. – 2030.gadam nosaka, ka ir jāveicina energoresursu patēriņa samazināšana gan valsts, gan pašvaldību ēkās ar mērķi līdz 2030.gadam atjaunot ēkas 500 000 m² platībā, kā arī līdz 2030.gadam palielināt AER enerģijas īpatsvaru enerģijas bruto gala patēriņā līdz 50%.</p> <p>Lai veicinātu Direktīvā 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti noteikto, Latvijā ir pastiprinātas prasības ēku energoefektivitātes minimālajam pieļaujamajam līmenim, energoefektivitātes novērtējumam apkurei atjaunošanām un pārbūvēm no 2021.gada, t.sk. no 2021.gada visām jaunām ēkām jāatbilst gandrīz nulles enerģijas ēku prasībām.</p> <p>Saskaņā ar Ēku atjaunošanas ilgtermiņa stratēģiju līdz 2050.gadam Latvijai jāpasniedz ēku dekarbonizācijas mērķis, dzīvojamam fondam līdz 2050.gadam jāatbilst augstiem energoefektivitātes, būvniecības, drošības un labiekārtoības standartiem.</p>

	<p>Projektos tiks noteikta prasība nodrošināt, ka vismaz 70% (pēc masas) no radītājiem būvniecības (ne bīstamajiem) atkritumiem vai demontāžas atkritumiem, atkritumi jānodod šī atkritumu veida pārstrādātājiem, kas veicinās atkritumu atkārtotu izmantošanu tautsaimniecībā, to pārstrādi, to pārstrādes produktu izmantošanu un samazinās atkritumu apglabāšanas apjomus. Renovējot ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu, tai skaitā nepieļaujot azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildzināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Projektu ietvaros paredzēts veicināt tādu AER izmantošanu, kas nerada emisijas (saule, vējš utt.). Biomasas iekārtu uzstādīšanas gadījumā tiks atbalstītas tikai tādas darbības, kuru rezultātā paredzēts uzstādīt augstas efektivitātes biomasas sadedzināšanas iekārtas, kas atbilst visām izvirzītajām ekodizaina prasībām. Tāpat šādu iekārtu uzstādīšana tiks atbalstīta tikai, ja nav tehniski un ekonomiski iespējams nodrošināt ēkas pieslēgšanu centralizētajai siltumapgādes sistēmai un, ja projekta īstenošanas rezultātā paredzama gaisa kvalitātes un cilvēku veselības uzlabošanās.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošanas valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās</p>	<p>Plānots sniegt atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai un pārejai uz AER centrālās valdības īpašumā esošām un izmantojamām ēkām, tai skaitā vēsturiskajām ēkām, lai panāktu primārās enerģijas patēriņa samazinājumu, veicinātu pāreju uz AER izmantošanu enerģijas ražošanā, kā arī panāktu SEG emisiju samazinājumu.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks nodrošināta vismaz vidēja renovācijas pakāpe un sasniegts vidēji vismaz 30% energopatēriņa samazinājums. Pasākuma klimata sniegumu paaugstinās uzstādītās AER izmantojošas siltumenerģiju un elektroenerģiju ražojošas iekārtas.</p> <p>Pasākuma īstenošana sniegs gan tiešus SEG emisiju samazinājumus, gan arī netiešus SEG emisiju samazinājumus.</p> <p>Pasākums atbilst Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāna laika posmam līdz 2030. gadam paredzētajam rīcības virzienam – būvju un ēku pielāgošana klimata pārmaiņu ietekmēm un slodzēm, veicinot publiskā sektora un lielāko uzņēmumu ēkās tādu materiālu un tehnoloģiju izmantošanu, t.sk. zaļās infrastruktūras risinājumu ieviešanu, kas pasargā ēkas no siltuma uzkaršanas, lai samazinātu kondicionēšanas sistēmu uzstādīšanas un lietošanas nepieciešamību.</p>

	<p>Projektos tiks iekļauta prasība, ka veicot energoefektivitātes darbus ēkā/objektā 70% no radītājiem būvniecības (ne bīstamajiem) atkritumiem vai demontāžas atkritumiem, atkritumi jānodod šī atkritumu veida pārstrādātājiem, kas veicinās atkritumu atkārtotu izmantošanu tautsaimniecībā, to pārstrādi, to pārstrādes produktu izmantošanu un samazinās atkritumu apglabāšanas apjomus. Renovējot ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu, tai skaitā nepieļaujot azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē.</p> <p>Veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildzināts ēku ekspluatēšanas laiks, radot iespējas ilgstošāk izmantot resursus (ēkas).</p> <p>Atbilstoši plānā minētajam tiks realizēti saules AER projekti un tikai neliela daļa biomasas AER.</p> <p>Fosilās enerģijas aizvietošana rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Kultūras mantojums – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>Investīcija 1.2.1.5.i. Elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu modernizācija</p>	<p>Aktivitātes ir tieši saistītas ar Baltijas elektroenerģijas sistēmu sinhronizāciju ar kontinentālās Eiropas tīkliem un Baltijas elektroenerģijas tirgus integrācijas plāna mērķiem un aktivitātēm. Plānotās aktivitātes veicinās vietējo AER izmantošanas veicināšanu elektroenerģijas ražošanai izmantojot saules enerģiju. Vienlaikus aktivitātes ir ļoti nozīmīgas, lai veicinātu no AER iegūtas elektroenerģijas patēriņu siltumapgādes un dzesēšanas vajadzībām, kā arī dotu nozīmīgu ieguldījumu ilgtermiņa transporta sektora elektrifikācijā.</p> <p>Ieguldījumi plānoti elektroapgādes sadales sistēmas tehnoloģiskās darbības efektivitātes paaugstināšanai un zaļo inovāciju ieviešanai, kas ilgtermiņā ļaus pievienot izkliegtās AER tehnoloģijas, samazināt sistēmas energoietilpību un CO₂ izmešus. Investīcijas tiešā veidā sekmēs klimatneitralitātes pasākumu realizēšanu valsts enerģētikas sektorā, jo bez atbilstošiem pasākumiem elektrotīklā un digitālā infrastruktūrā, sasniegt izvirzītos Nacionālos klimatneitralitātes mērķus var nebūt iespējams.</p> <p>Paredzētas investīcijas emisiju samazinošo pasākumu veicināšanai enerģētikas un transporta sektoros. Tās mērķis ir attīstīt elektrotīklu infrastruktūru un sistēmnodrošinājumu zaļo inovāciju, tajā skaitā elektrotransporta un izkliegtās ģenerācijas, ieviešanai un ilgtspējīgai darbības nodrošināšanai Latvijā. Investīciju ietvaros tiktu realizēti šādi pasākumi. Pārbūvēts un</p>

	<p>attīstīts elektroauto uzlādes un izkliedētās ģenerācijas pieslēgumiem atbilstošs un efektīvs elektrotīkls. Ieviesti AER risinājumi sistēmas operatoru darbības efektivitātes paaugstināšanai. Realizēti zaļi un videi draudzīgi pasākumi sistēmas stratēģisko aktīvu un elektrotīkla kritisko elementu energoefektivitātes paaugstināšanai un viedai pārvaldībai. Veikti atbilstoši sistēmnodrošinājumi inovatīvu elektrotīklu risinājumu izpētei un ieviešanai, veicinot efektīvu jaudu plūsmu pārvaldību, kas nodrošinās ilgtspējīgu izkliedētās ģenerācijas attīstību.</p> <p>Elektromobilitātes un AER tehnoloģiju attīstība notiek jau esošā elektrotīkla un esošo lietotāju tuvumā, tādejādi pamatā tiks īstenota jau esošā elektrotīkla pielāgošana vai salīdzinoši neliela apjoma jaunas infrastruktūras izbūve (pieslēgumi līdz 100m), tādejādi nepalielinot slogu uz apkārtējo vidi.</p> <p>Iegādājoties un uzstādot elektrotīklā energoefektīvākus sadales transformatorus, tiks mazināts zudumu apjoms sadales sistēmā, mazināts transformatoru darbības nodrošināšanai nepieciešamais enerģijas apjoms.</p> <p>Viedāku transformatoru uzstādīšana, kas nodrošinās automātisku sprieguma kontroli, palielinās AER ražošanas jaudu pieslēgšanas iespējas zemsprieguma sadales tīklam, novēršot vai atliekot vajadzību īstenot elektrotīkla pilnīgu pārbūvi mikroģenerācijas attīstības procesā.</p> <p>Kabeļlīniju ierīkošanas rezultātā būtiski samazinās no kokiem un krūmiem atbrīvojamās trases platums, salīdzinot ar gaisvadu līnijām nepieciešamo trašu platību. Drošāku kabeļlīniju ierīkošanas rezultātā samazinās uzturēšanas darbu apjoms, kā rezultātā mazinās ietekme uz vidi un klimata pārmaiņu procesu.</p> <p>Pielāgošanos klimata pārmaiņām nodrošinās elektroenerģijas pašpatēriņa veicināšana, t.sk. saules mikroģenerācijas iekārtu uzstādīšana sistēmas operatora objektos tehnoloģiskā patēriņa nodrošināšanai, samazinās elektroenerģijas transportēšanas rezultātā radušos enerģijas zudumus, savukārt ražošanas attīstība sistēmas pašpatēriņa vajadzībām mazinās nepieciešamību veikt elektrotīklu jaudas palielināšanu sistēmas lietotāju patēriņa pieauguma nodrošināšanai.</p> <p>Saskaņā ar plānu, klimata pārmaiņu rezultātā prognozējama temperatūras paaugstināšanās, kas radīs elektroenerģijas patēriņa un izmaksu pieaugumu vasarā. Intensīvāku stihiju (vēja brāzmu, lietusgāžu un plūdu) rezultātā pieaugs gaisvadu elektrotīklu darbības riski. Straujāka un sekmīgāka AER tehnoloģiju integrācija elektrotīklā un pašpatēriņa attīstība veicinās pielāgošanos klimata pārmaiņām. Elektrotīkla pārbūve kabeļu izpildījumā līdz minimumam samazinās klimata pārmaiņu ietekmi uz elektroapgādes drošumu.</p> <p>Kabeļu elektrotīkla attīstība samazinās nepieciešamību pēc impregnēto koka balstu izmantošanas, samazinot impregnēšanas procesā izmantoto ķīmisko vielu radītos riskus dabai, ūdens un jūras resursu ilgtspējīgai izmantošanai.</p>
--	---

	<p>Pasākumu īstenošanas rezultātā paredzams videi radītā piesārņojuma samazinājums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pieaugot saules enerģijas izmantošanai un elektroauto skaitam samazināsies fosilo kurināmo izmantošanas apjoms – samazināsies transporta radītās SEG emisijas un gaisa piesārņojums. • Elektroauto ir kritiski svarīgi gaisa kvalitātei, tiks samazināta augsnes piesārņošana ar naftas produktiem. • Uzlabojot energosistēmas attālināto vadību un bojājumu detektēšanu, samazināsies transporta ceļā pavadītais laiks – samazināsies transporta radītās SEG emisijas un gaisa piesārņojums. • Paaugstinot ēku energoefektivitāti tiks smazināts enerģijas patēriņš apkures un dzesēšanas vajadzībām, kā arī ieviešot bezemisiju apkures un dzesēšanas risinājumus tiks samazināts gaisa piesārņojums apdzīvotās vietās. • Izmantojot saules enerģiju sadales sistēmas transformatoru tehnisko zudumu kompensācijai, tiks samazināts fosilā kurināmā izmantošanas apjoms. <p>Kabeļlīniju īpatsvara palielināšanas rezultātā būtiski samazinās no kokiem un krūmiem atbrīvojamās trases platums, salīdzinot ar gaisvadu līnijām nepieciešamo platību, kā arī tiek uzlabots ainaviskais stāvoklis.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.komponente: Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja Reformu un investīciju virziens 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām</p>	
<p>1.3.1.1.i. Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija</p>	<p>Plānots izbūvēt 8 līdz 10 katastrofu pārvaldības centrus, izmantojot tipveida ēku projektus, kas ļaus būtiski samazināt projektēšanas un būvdarbu izmaksas, kā arī laiku, kāds nepieciešams jaunas ēkas izbūvei. Daļa no ēkām atbildīs gandrīz nulles enerģijas patēriņa ēku būvniecības nosacījumiem, kur energoefektivitātes rādītājs apkurei atbilst A klasei, nepārsniedzot 45 kWh/m² gadā, kur kopējais primārās enerģijas patēriņš apkurei, karstā ūdens apgādei, mehāniskajai ventilācijai, dzesēšanai, apgaismojumam veidos ne vairāk kā 95 kWh/m² gadā. Ēkas būvniecībā plānots izmantot videi draudzīga ražojuma būvmateriālus, t.sk. atbilstošus ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnikas prasībām. Ēkā tiks izmantotas augstas efektivitātes rekuperācijas sistēmas, kuras nodrošina ne mazāk kā 75% ventilācijas zudumu atgūšanu apkures periodā.</p> <p>Investīcijas ietvaros plānots nojaukt 14 622 m² no ievērojami patērējošā īpašuma un uzbūvēt/aizstāt to ar 14 389 m² gandrīz 0 enerģijas patēriņa ēkām, tādējādi samazinot siltumenerģijas</p>

	<p>patēriņu siltumapgādē par 77,26% un kopējā enerģijas gala patēriņā par 70,22%.</p> <p>Nojaucot esošos, vidi degradējošos ar augstu siltumenerģijas patēriņu ēku objektus ne mazākā platībā, kā uzbūvējot jaunus gandrīz 0 enerģijas patēriņa ēku objektus tiktu panākts 206,54 t CO₂ ekv./gadā izmešu samazinājums, kas par 20,5% pārsniedz to t CO₂ ekv./gadā ietaupījumu, ko varētu panākt ar standarta energoefektivitātes/ renovācijas pasākumiem.</p> <p>Atkritumi, kas radušies, demontējot vecās ēkas, tiks utilizēti saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, ja būvniecības atkritumi ir jānodala no metāliem un plastmasas priekšmetiem un tos pārstrādā saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likumu vai vajadzības gadījumā atkārtoti izmanto būvniecības procesā (kā, piemēram, vēsturisku ķieģeļu gadījumā, ko atkārtoti izmanto iekštelpu un ārējo dekoratīvo sienu izstrādē). Pasākuma īstenošanā tiks nodrošināts, ka uzņēmēji, kas veiks nojaukšanu un būvniecību, nodrošinās, ka bīstamie, būvniecības un nojaukšanas atkritumi 70% (svara) apmērā tiks atbilstoši savākti un utilizēti.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>1.3.1.2.i. Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana, potamālo upju regulēto posmu atjaunošana</p>	<p>Polderu sistēmas nodrošina optimālu mitruma režīmu lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, un daudzviet arī aizsargā apdzīvotas vietas, nekustamo īpašumu un infrastruktūru no applūšanas. Tās ir uzskatāmas arī par potenciālajām applūšanas riska teritorijām, jo polderu sistēmas ir uzbūvētas iepriekšējā gadsimtā, bet tikai daļai līdz 2018.gadam ir veikta rekonstrukcija. Dažu polderu aizsargdambji atrodas neapmierinošā tehniskā stāvoklī, slikti tiek ekspluatēti polderu pievadkanāli un atvadkanāli – tie ir aizauguši un piesērējuši. Netiek nodrošināta zemju nosusināšanas nepieciešamā pakāpe, degradējas detālās nosusināšanas tīkls un lielas polderētās platības nav iespējams racionāli izmantot. Latvijā patreiz ir 42 polderi, kas aizņem 51 787 ha, kas ir aptuveni 2,1% no kopējās lauksaimniecībā izmantojamās zemes.</p> <p>Pasākumā ir plānota 29 objektu (12 polderu dambju, 4 aizsargdambju, 8 polderu sūkņu staciju un 5 potamālo upju regulēto posmu atjaunošana) 59 000 ha kopplatībā atjaunošana. Jaunu aizsargdambju būvniecība netiek paredzēta, aizsargdambju atjaunošanas projektos netiek plānotas citas alternatīvas, jo tās nav piemērojamas. Atkarībā no situācijas projektu skaits un indikatīvie rādītāji var mainīties. Detalizēta informācija par katru atsevišķo projektu tiks sagatavota atbilstoši normatīvajiem aktiem par būvniecību.</p> <p>Paredzams, ka pasākums nekaitēs pielāgošanās klimata pārmaiņām, jo Latvijā klimata pārmaiņas rada augstākus plūdu un</p>

	<p>krastu erozijas draudus, kas prasa pielāgošanās pasākumus – risku mazināšanai kritiskajā infrastruktūrā.</p> <p>Nav paredzams, ka pasākums kaitēs ūdens resursu ilgtspējīgai izmantošanai un aizsardzībai. Pasākuma mērķis ir uzlabot plūdu risku mazināšanas infrastruktūru, jo ieguldījumi ilgtspējīgākās un efektīvākās pretplūdu būvēs mazinās potenciālo kaitējumu videi un iedzīvotāju drošībai, labklājībai un veselībai, mazinās piesārņojošo vielu noplūdi virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos, sedimentācijas baseina atjaunošana, pirms sūkņu stacijas, kavēs biogēno vielu, augsnes un organisko vielu daļiņu nokļūšanu nonākšanu ūdenstecēs, tādejādi veicinot ūdensteces labu ekoloģisko stāvokli, aizaugušo un ar koku sagāzumam un bebru aizsprostiem nosprostoto ūdensteču attīrīšana no sanesumiem, veicinās ūdens noteces atjaunošanos, mazinot upju krastu eroziju, pieguļošo platību pārpurvošanos, palielināsies skābekļa daudzums ūdenī un bioloģiskā daudzveidība.</p> <p>Atjaunojot aizsargdambjus tiks veikti visi tehniski iespējamie un ekoloģiski nozīmīgie mazināšanas pasākumi, lai mazinātu nelabvēlīgo ietekmi uz ūdeni un attiecīgajiem biotopiem un sugām.</p> <p>Paredzams, ka pasākums neradīs ievērojamu piesārņojošo vielu emisiju pieaugumu gaisā, ūdenī vai zemē, jo izmantojot efektīvas enerģijas patērējošas iekārtas vai tādas, kuras darbina no AER, uzstādot energoefektīvākus sūkņus polderu sūkņu stacijās un efektīvizējot sūkņu staciju krājbaseinu spēju uztvert sedimentus un biogēnās vielas, mazinot piesārņojošo vielu nokļūšanu virszemes ūdeņos.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>2.komponente: Digitālā transformācija Reformu un investīciju virziens 2.1. “Valsts pārvaldes digitālā transformācija”</p>	
<p>2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide</p>	<p>Plānotas investīcijas sabiedriskās kārtības un drošības procesu, izmeklēšanas un tiesvedības procesu un saistīto pakalpojumu digitālajā transformācijā, digitālu sabiedrības līdzdalības pakalpojumu ieviešanā, vēlēšanu procesu automatizācijā, publiskā iepirkuma procesu un pakalpojumu digitālajā transformācijā, fizisko personu datu pakalpojumu attīstībā, ostu pārvaldības digitālajā transformācijā, valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centra tīkla paplašināšanā un attīstībā, ārstniecības iestāžu procesu digitālajā transformācijā un ārstniecības procesā radīto datu pārvaldībā.</p> <p>Pasākums neradīs būtiskas SEG emisijas un ilgtermiņā veicinās SEG emisiju samazināšanu.</p>

	<p>Pasākuma ietvaros iegādātā IKT aparatūra un iekārtas būs energoefektīvas, saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība”. Datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums, kura ietvaros ir jāievēro prasības attiecībā uz iekārtu energoefektivitātes rādītājiem.</p> <p>Investīcijām būs pozitīva ietekme uz SEG emisiju samazināšanu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotājiem būs iespējams pakalpojumus saņemt attālināti, nedodoties uz valsts iestādēm – samazināsies degvielas patēriņš, izmantojot transportlīdzekļus. • Samazinoties papīra kā informācijas nesēja izmantošanai, tiks samazināts nepieciešamais resurss – koks, kas nepieciešams papīra ražošanai, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti. <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums, kura ietvaros ir jāievēro prasības attiecībā uz iekārtu kalpošanas ilgumu un nolietotās datortehnikas drošu utilizāciju: informāciju tehnoloģiju tehnikas piegādātājam pēc attiecīgās iekārtas kalpošanas laika beigām ir pienākums nodrošināt bezmaksas tehnikas pieņemšanu un utilizācijas servisu. Pasūtītājs izdzēs datus un nogādā piegādātājam iekārtu, savukārt piegādātājs to bez maksas pieņem un nodod utilizēšanai elektronisko atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam.</p> <p>Ražotāja atbildības sistēma saistībā ar nolietoto elektrisko un elektronisko iekārtu apsaimniekošanu jāparedz atbilstoši Ministru kabineta 2021.gada 28.janvāra noteikumiem Nr.64 “Kārtība, kādā atbrīvo no dabas resursu nodokļa samaksas par videi kaitīgām precēm”.</p> <p>Attīstot vienotu, profesionālu klientu apkalpošanas tīklu, palielināsies datortehnikas izmantošanas efektivitāte, samazinot nepieciešamību katram iedzīvotājam iegādāties individuālu datortehniku.</p> <p>Samazinoties papīra kā informācijas nesēja izmantošanai, tiks samazināts papīra ražošanā izmantoto izejmateriālu un enerģētisko resursu patēriņš, tiks samazinātas papīra ražošanas jaudas un attiecīgi ražošanas procesā radītais gaisa un ūdens piesārņojums.</p> <p>Pieaugot elektronisko pakalpojumu izmantošanas līmenim, samazināsies transporta ceļā pavadītais laiks – samazināsies transporta radītās SEG emisijas un gaisa piesārņojums.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>2.1.2.1.i. Pārvaldes atbalsta centrālās sistēmas</p>	<p>Plānotas investīcijas iestāžu IKT atbalsta pakalpojumu centralizācijā un modernizācijā, valsts iestāžu nekustamo</p>

	<p>īpašumu, finanšu, personāla un citu resursu pārvaldības automatizācijā, iestāžu dokumentu un uzdevumu pārvaldības digitālajā transformācijā, valsts pārvaldes un sabiedrības centralizētas mācību atbalsta platformas un tās pakalpojumu izveidē.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums, kura ietvaros ir jāievēro prasības attiecībā uz iekārtu energoefektivitātes rādītājiem, kalpošanas ilgumu, trokšņa līmeni, nolietotās datortehnikas drošu utilizāciju: IT tehnikas piegādātājam pēc attiecīgās iekārtas kalpošanas laika beigām ir pienākums nodrošināt bezmaksas tehnikas pieņemšanu un utilizācijas servisu. Pasūtītājs izdzēs datus un nogādā piegādātājam iekārtu, savukārt piegādātājs to bezmaksas pieņem un nodod utilizēšanai elektronisko atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.1.2.2.i. Latvijas nacionālais federētais mākonis</p>	<p>Ir plānotas investīcijas Latvijas nacionālā federētā mākoņa izveidē, nodrošinot koplietošanas skaitļošanas un datu pārvaldības infrastruktūru un tās pakalpojumus valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, iestāžu vajadzībām. Papildus, paredzētas investīcijas iestāžu informācijas sistēmu pārbūvei mūsdienīgā, energoefektīvā, modulārā informācijas sistēmu arhitektūrā.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums. Noteikumos ir iekļautas prasības, kas jāpiemēro datu centriem un mākoņpakalpojumiem attiecībā uz serveru energoefektivitātes rādītājiem, dīkstāves enerģijas patēriņa rādītājiem, serveru noslodzes rādītājiem, jaudas pielietojuma efektivitāti u.c.</p> <p>IT centralizētās datu apstrādes un skaitļošanas infrastruktūras pārveides uz videi draudzīgiem risinājumiem mērķis ir veicināt videi draudzīgu IKT risinājumu ieviešanu tautsaimniecībā (kuras pakalpojumi var tikt sniegti arī attālināti). Investīciju rezultātā samazināsies datu apstrādes un skaitļošanas infrastruktūras energoresursu patēriņš, kā rezultātā samazināsies arī infrastruktūras izmantošanā radītās SEG emisijas.</p> <p>IKT risinājumu attīstība arī uzlabo un saīsina komunikācijas ķēdes, kas ļauj ātrāk risināt sarežģītus jautājumus, dalīties zināšanās, tādējādi ietaupot resursus un samazina nepieciešamību pārvietoties, lai tiktos klātienē sanāksmēs, piemēram, organizējot videokonferences.</p> <p>Ministru kabineta 2014.gada 8.jūlija noteikumi Nr.388 “Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība” paredz visu iekārtu savākšanu un apstrādi, lai tiktu</p>

	<p>veicināta veselu iekārtu vai tajās esošo komponentu atkārtota izmantošana un pārstrāde.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” datortehnikas un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums. Noteikumos ir iekļautas prasības, kas jāpiemēro datu centriem un mākoņpakalpojumiem attiecībā uz serveru datu nesēju un tīkla aprīkojuma kalpošanas laika beigu pārvaldību.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>2.1.3.1.i. Datu pieejamība, koplietošana un analītika</p>	<p>Izveidota unificēta datu pārvaldības infrastruktūra, kurā pēc vienotiem principiem tiek nodrošināta plaša publiskā un privātā sektora datu koplietošana, tai skaitā pārrobežu līmenī.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādē ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums, kura ietvaros ir jāievēro prasības attiecībā uz iekārtu energoefektivitātes rādītājiem.</p> <p>Ministri kabineta 2014.gada 8.jūlija noteikumi Nr.388 “Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība” paredz visu iekārtu savākšanu un apstrādi, lai tiktu veicināta veselu iekārtu vai tajās esošo komponentu atkārtota izmantošana un pārstrāde.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumiem Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” attiecībā uz datortehnikas un IKT infrastruktūras iegādi ir obligāti jāpiemēro zaļais publiskais iepirkums, kura ietvaros ir jāievēro prasības attiecībā uz iekārtu kalpošanas ilgumu un nolietotās datortehnikas drošu utilizāciju : IT tehnikas piegādātājam pēc attiecīgās iekārtas kalpošanas laika beigām ir pienākums nodrošināt bezmaksas tehnikas pieņemšanu un utilizācijas servisu. Pasūtītājs izdzēs datus un nogādā piegādātājam iekārtu, savukārt piegādātājs to bezmaksas pieņem un nodod utilizēšanai elektronisko atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.komponente: Digitālā transformācija Reformu un investīciju virziens 2.2. “Uzņēmumu digitalizācija un inovācijas”</p>	
<p>2.2.1.1.i. Atbalsts Digitālo inovāciju centru un reģionālo digitālo aģentu tīkla izveidei</p>	<p>Rīgā tiks izveidots Eiropas Digitālo inovāciju centrs, pie kura resursiem piekļuve tiks nodrošināta komersantiem visā Latvijā. Eiropas Digitālo inovāciju centrs sniegs individuālām vajadzībām atbilstošu atbalstu uzņēmējiem. Lai sasniegtu komersantus visā Latvijas teritorijā, darbosies 800 reģionālie informācijas</p>

	<p>izplatīšanas kanāli, kuri uzņēmējus novirzīs uz kādu no pieciem plānošanas reģionu uzņēmējdarbības centriem.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.2.1.2.i. Atbalsts procesu digitalizācijai komercdarbībā produktivitātes paaugstināšanai</p>	<p>Investīcija sekmēs digitalizācijas procesu komercdarbībā, produktivitātes paaugstināšanā un veicinās produktivitātes paaugstināšanu ar mērķtiecīgu resursu ieguldīšanu augstākas pievienotās vērtības radīšanai komersantu darbības procesos, kā rezultātā veidosies Latvijas konkurētspējas priekšrocības. Ar šāda veida atbalstu procesu digitalizācijā tiks veicinātas investīcijas gan komersantu digitālo prasmju attīstībā, gan investīcijas jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanā uzņēmējdarbībā.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.2.1.3.i. Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā</p>	<p>Veicināt jaunu digitālu produktu un pakalpojumu radīšanu, kas palīdzētu Latvijas ekonomikai atgūties no krīzes un veicinātu konkurētspēju nākotnē ar mūsdienīgu automatizācijas, robotizācijas un darba kontroles rīku ieviešanu ražotnē, kā arī atbalstīt e-komercijas ieviešanu pārdošanas procesos. Pasākuma ietvaros tiks nodrošināts līdzfinansējums granta viedā Latvijas komersantiem tādu inovāciju projektu īstenošanā, kuriem būs pieprasījums tirgū.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.2.1.4.i. Finanšu instrumenti (aizdevumi ar granta elementu) komersantu Digitālās transformācijas veicināšanai</p>	<p>Veicināt uzņēmēju attīstību un apgrozījuma apjoma pieaugumu, atbalstot uz produktivitātes pieaugumu vērstas investīcijas uzņēmējdarbības digitālās transformācijas rīkos.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.2.1.5.i. Mediju nozares uzņēmumu digitālās transformācijas veicināšana</p>	<p>Investīciju mērķis ir veicināt mediju nozares digitālo transformāciju un veicināt mediju uzņēmumu darbības pielāgošanu atbilstoši mūsdienu mediju patēriņa tendencēm, tas ir, digitālā vidē. Vienlaikus ar atbalstu paredzēts veicināt mediju uzņēmumu konkurētspēju ar globāliem tirgus dalībniekiem un nodrošināt vietējā satura veidotāju ilgtspēju. Rezultātā paredzēts veicināt nozares, kas nepietiekami ievieš digitālās tehnoloģijas, digitālo transformāciju, tādējādi nodrošinot to ilgtspēju, kas nozīmē saglabāt plurālistisku mediju tirgu un stiprināt noturību pret dezinformāciju.</p> <p>Tāpat ir paredzēts atbalstīt mediju nozarei nepieciešamo digitālo prasmju attīstības aktivitātes, lai nodrošinātu, ka mediju nozares speciālisti spēj mediju uzņēmējdarbībā ieviest digitālus risinājumus, pielāgot satura ražošanu atbilstoši digitālā laikmeta formātiem un auditorijas pieprasījumam un paradumiem, kā arī palīdzēt apgūt prasmes, kas ļaus veikt uzņēmējdarbību atbilstoši pastāvošajām tendencēm.</p> <p>Mediju digitālā transformācija ilgtermiņā veicinās SEG emisiju samazināšanu – veicinot digitālo abonēšanu un samazinoties papīra kā informācijas nesēja izmantošanai, tiks samazināts nepieciešamais resurss – koks, kas nepieciešams papīra ražošanai, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti.</p>

	Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme
2.komponente: Digitālā transformācija Reformu un investīciju virziens 2.3. “Digitālās prasmes”	
2.3.1.1.i. Nacionāla līmeņa programmas ieviešana augsta līmeņa digitālo prasmju apguvei	Investīcijas plānotas augsta līmeņa digitālo prasmju programmas izstrādei un mācību un saistīto pētniecības un inovāciju aktivitāšu īstenošanai jomās ar augstu komercializācijas un eksporta veicināšanas potenciālu augsto tehnoloģiju vērtību ķēdēs. Atbalstāmās jomas – kvantu tehnoloģijās, augstas veiktspējas skaitļošanā un valodu tehnoloģijās. Vērtējums: ietekme nav identificēta.
2.3.1.2.i. Uzņēmumu digitālo pamatprasmju attīstība	Investīcija ļaus uzlabot uzņēmēju un nodarbināto digitālās prasmes, radot iespēju izmantot e-komercijas iespējas eksporta palielināšanai, un pirmais solis šo rādītāju uzlabošanai ir uzņēmumos nodarbināto digitālo prasmju uzlabošana vismaz pamatlīmenī un pēcāk augstākā līmenī, kas vēlāk ļautu uzņēmumiem izmantot digitālo risinājumu potenciālu, lai palielinātu eksportspēju. Uzņēmumu darbiniekiem tiks nodrošinātas vidēja un augsta līmeņa digitālo pārvaldības prasmju apmācības, kas ietver zināšanu apguvi ar mērķi veicināt uzņēmumu eksportspēju caur darbinieku prasmju pilnveidošanu mūsdienīgu digitālo analītikas un e-komercijas rīku, sistēmu un programmatūru izmantošanā. Vērtējums: ietekme nav identificēta.
2.3.1.3.i. Pašvadītas IKT speciālistu mācību pieejas attīstība	Plāna ietvaros paredzēts izveidot jaunu pieeju IKT speciālistu sagatavošanai, izveidojot pašvadītas IKT mācīšanās skolas mācību vidi un līdz 2027.gadam izglītojot vismaz 600 jaunus IKT speciālistus. Tāpat paredzētas investīcijas jau izveidoto ārpusformālās izglītības IKT speciālistu sagatavošanas iniciatīvu mērogošanai, īpaši atbalstot sieviešu iesaisti IKT darbā, intensīvu mācību īstenošanai cilvēkiem, kas vēlas mainīt karjeru un apgūt nepieciešamās iemaņas darbam IT jomā. Šādi plānots līdz 2026.gada beigām papildus iesaistīt mācībās ap 400 personām. Vērtējums: ietekme nav identificēta.
2.3.1.4.i. Individuālo mācību kontu pieejas attīstība	Attīstīt un aprobēt Latvijas kontekstam atbilstošu individuālo mācību kontu konceptu, lai stimulētu pieaugušo dalību izglītībā, it īpaši, digitālo prasmju apguvē, kā arī padarīt Latvijas izglītības sistēmai pieejamus pasaules labākos digitālos mācību līdzekļus, izmantojot specializētu augstas kvalitātes mašintulkošanas un citu mākslīgā intelekta tehnoloģiju risinājumu, iesaistot izglītības ekspertus lokalizētā satura validācijā un adaptācijā. Vērtējums: ietekme nav identificēta.
2.3.2.1.i. Digitālās prasmes iedzīvotājiem t.sk. jauniešiem	Paredzēts investēt sabiedrības digitālajās pamatprasmēs, kur labuma guvēji būs plašas sabiedrības grupas, t.sk. ietverot sociālā riska grupas, seniorus, cilvēkus ar zemu izglītības līmeni, kas ir identificētas kā būtiskākās grupas ar zemām digitālajām prasmēm.

	<p>Programma paredz īpašu uzmanību pievērst arī jauniešu tehnoloģiju jaunrades spēju attīstībai.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
2.3.2.2.i. Valsts un pašvaldību digitālās transformācijas prasmju un spēju attīstība	<p>Investīcijas paredzētas gan valsts tiešās pārvaldes un pašvaldību darbinieku digitālās kompetences un spēju paaugstināšanai, gan izpildes līmenī, ietverot Pakalpojumu pārvaldību, datu analītiku, mākslīgā intelekta un citu modernu tehnoloģiju pielietošanu darbības un pakalpojumu modernizācijā, elastīgu IKT projektu vadību, modernu digitālo infrastruktūru izmantošanu un pārvaldību.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
2.3.2.3.i. Digitālās plaiss mazināšana sociāli neaizsargātajam grupām un izglītības iestādēs	<p>Tiks iegādāta mācību procesa nodrošināšanai nepieciešama portatīvā dator tehnika, veidojot “datoru bibliotēku” ikvienā Latvijas skolā koordinētai sadarbībai pašvaldībās un tās izglītības iestādēs.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>2.komponente: Digitālā transformācija Reformu un investīciju virziens 2.4. “Digitālās infrastruktūras transformācija”</p>	
2.4.1.1.i. Pasīvās infrastruktūras izbūve <i>Via Baltica</i> koridorā 5G pārklājuma nodrošināšanai	<p>Investīcijas tieši vērstas uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto attīstības virzienu attiecībā uz transporta infrastruktūras plānošanu, kur uzsvērts, ka “Starptautiskas nozīmes transporta koridori, t.sk. TEN-T tīkls, nodrošinās sasaisti starp starptautiskas nozīmes attīstības centriem Latvijā un kaimiņvalstīs”.</p> <p>Šajā kontekstā investīcijas sniegs būtisku ieguldījumu 5G koridora izvietojuma mērķa sasniegšanā, sākotnēji koncentrējoties uz <i>Via Baltica</i> kā pilotprojektu, lai nākotnē attīstītu arī citus ceļu posmus. Investīcijas papildina ieguldījumus pētniecībā, piemēram, sniedzot iespējas inteligēnto transporta sistēmas attīstībai Latvijā, kā arī veicinot jaunu biznesa plānu un sadarbību veidošanu ar tehnoloģiju uzņēmumiem, piemēram, nodrošinot testa vidi savienotās un automatizētās braukšanas jomā.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
2.4.1.2.i. Platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu “pēdējās jūdzes” infrastruktūras attīstībā	<p>Investīcijas sniegs būtisku ieguldījumu par informācijas pārraides tīklu pārklājuma nodrošināšanu, kas rada stabilu un nepārtrauktu piekļuvi internetam visā valsts teritorijā, t.sk. ātras darbības platjoslas tīklu izveidi, nodrošinot, ka jebkurai māsaimniecībai ir jābūt pieejamam augstas kvalitātes interneta pieslēgumam par samērīgu pakalpojuma izmantošanas cenu.</p> <p>Rezultātā tiks radītas reģionālās attīstības iespējas dažādās jomās (izglītībā, veselībā u.c.), tas veicinās pieprasījumu pēc jaunu digitālo pakalpojumu attīstības, turklāt ilgtermiņā radīs konkurētspējīgu pamatu turpmākai ekonomikas attīstībai.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>3. komponente Nevienlīdzības mazināšana Reformu un investīciju virziens 3.1. Reģionālā politika</p>	
3.1.1.1.i. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana, jauno novadu	<p>Plānota jau eksistējošu valsts reģionālo un vietējo autoceļu stāvokļa kvalitātes uzlabošana (indikatīvi 234 km garumā), lai nodrošinātu novada administratīvo centru labāku sasniedzamību,</p>

<p>administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba vietu pieejamībai un drošai sasniedzamībai</p>	<p>uzlabotu piekļuvi valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem (t.sk. izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas kontekstā, kā arī veselības, kultūras, sociālo u.c. pakalpojumu sasniedzamībai) un darbavietām. Pasākums paredz to valsts reģionālo un valsts vietējo autoceļu posmu pārbūvi un atjaunošanu, kuri identificēti sadarbībā ar plānošanas reģioniem, izmantojot autoceļa seguma stāvokli, vidējo diennakts satiksmes intensitāti, kā arī to plānoto izmantošanu un novadu administratīvo centru.</p> <p>Ņemot vērā apdzīvojuma struktūru un iedzīvotāju skaita prognozes reģionos, netiek plānots transporta plūsmas un intensitātes pieaugums, bet tiks nodrošināta labāka seguma kvalitāte, drošāka satiksme, labāka satiksmes organizācija, t.sk. ceļazīmes un viedais aprīkojums, kvalitatīvāka seguma uzturēšana.</p> <p>Ņemot vērā to, ka tiks atjaunoti nelieli valsts reģionālo un vietējo autoceļu posmi (posma vidējais garums ap 9,46 km (no 0,4 km līdz 28,29 km)) visā Latvijas teritorijā, nav paredzams, ka būtiski palielināsies ceļu satiksmes dalībnieku pārvietošanās ātrums, t.i. būtiski nepalielināsies degvielas patēriņš transportlīdzekļos. Pārbūves posmi tika identificēti, izvērtējot autoceļu seguma stāvokli, vidējo diennakts satiksmes intensitāti, kā arī to plānoto izmantošanu un novadu administratīvo centru sasniedzamību pēc administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas.</p> <p>Lai gan vispārīgi gadījumos, kad plānota vienkāršota atjaunošana, darbu veikšana tiek paredzēta autoceļu ceļa nodalījuma joslas robežās, atsevišķos gadījumos (nelielos ceļu posmos) var būt nepieciešamība paredzēt risinājumu ārpus autoceļa ceļa nodalījuma joslas, lai veiktu lokālus darbus saskaņā ar nepieciešamajām drošības prasībām, kas identificētas, izstrādājot būvprojektu un ievērojot visus normatīvos aktus un veicot būvprojektu saskaņošanu ar atbildīgajām institūcijām, kas izsniegušas tehniskos noteikumus, tajā skaitā Valsts vides dienestu, kura tehniskie noteikumi jāsaņem, ja projektējamā autoceļa posmā atrodas aizsargājams objekts vai autoceļa posms atrodas šāda objekta aizsargjoslā, piemēram, Gaujas nacionāla parka vai Aiviekstes palienas aizsargjoslā.</p> <p>Potenciālās plānotās aktivitātes un to sasaiste ar pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plānots izbūvēt lietusūdens caurplūdes grāvjus u.tml. ceļa elementus atbilstoši klimata pārmaiņu radītajam nokrišņu intensitātes palielinājumam. Tas palīdzēs risināt esošo situāciju ceļa infrastruktūras pielāgošanā, jo šobrīd Latvijas novados vairākkārt konstatēta situācija, kad pie lielām lietavām tiek izskaloti atsevišķi ceļa posmi nepiemērotu esošo caurplūdes risinājumu dēļ. • Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem ceļu infrastruktūrai ir asfalta pastiprināta kušana un citi ceļu seguma bojājumi, tad ceļu tīkla uzlabošanā plānots
---	---

	<p>izmantot materiālus, kas ir karstumnoturīgi un samazinās asfalta kušanas iespējas un ceļa seguma bojājumus.</p> <ul style="list-style-type: none">• Esošo valsts reģionālo un valsts vietējas nozīmes autoceļu uzlabošanas rezultātā attiecīgajos posmos ceļa infrastruktūra kļūs klimatnoturīgāka, jo tiks izmantotas tehnoloģijas, kas novērš intensīvu nokrišņu radīto bojājumu, upju un notekgrāvju radīto bojājumu, kā arī karstuma radīto bojājumu iespējas. <p>Nav paredzams, ka pasākums būtiski palielinās piesārņotāju emisijas gaisā, jo autoceļu atjaunošana ir daļa no visaptverošā plāna transporta jomā un atbilst Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānam 2020. – 2030.gadam, kur sasaistē ar politiku transporta sektorā valsts reģionālo autoceļu kvalitātes uzlabošanas pasākumam ir norādīta pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti.</p> <p>Projektu īstenošanā tiks veicināta zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošana, sludinot iepirkumus būvniecības darbiem, paredzot otrreizējo izejvielu izmantošanu jaunu resursu vietā, izmantojot otrreizējus materiālus (pārstrādātu materiālu) autoceļu seguma, autoceļu malu grāvju un arī ceļa un citu norādes zīmju izgatavošanai. Paredzama no bioloģiski noārdāmiem atkritumiem iegūtā komposta izmantošana, neizmantojot augsni, pārstrādāto riepu izmantošana asfalta segumam, kas jau tiek pieļauta ar attiecīgajiem būvnormatīviem. Autoceļa caurteku izgatavošana būtu iespējama no otrreizējā materiāla. Šo prasību iestrāde atbilstu arī zaļās izaugsmes (aprites ekonomikas) pieejai.</p> <p>Izveidojot atkritumu loģistiku, lai samazinātu pārvadājumus un maksimāli izmantotu iegūtos materiālus uz vietas (atkārtota izmantošana, uz vietas pārstrādātā materiāla izmantošana, lai aizstātu iepērkamus materiālus). Atkritumu frakciju pārstrāde notiks iespējami tuvu to rašanās vietai. Autoceļu seguma atjaunošanā varētu tikt izmantoti arī pārstrādāti materiāli, kas palielinātu resursefektivitāti un samazinātu kopējās pasākuma dzīves cikla SEG emisijas.</p> <p>Autoceļu investīciju pasākuma ietvaros tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, tostarp apzaļumošanu un koku stādīšanu, tādējādi nodrošinot zaļu un ilgtspējīgas vides mērķu sasniegšanu. Apstādījumi mazina gaisa temperatūru un palīdz gaisa temperatūras svārstības padarīt mērenākas. Turklāt apstādījumu teritorijās ir vērojamas daudz mazākas temperatūras svārstības.</p> <p>Autoceļu izbūvē trokšņu aizsardzības pasākumi (tai skaitā, trokšņa aizsargsienas) būtu attiecināmi noteiktos autoceļu posmos (kur tas ir nepieciešams).</p> <p>Tāpat tiks īstenoti vajadzīgie ietekmes mazināšanas pasākumi, kuru mērķis ir zemes fragmentācijas un degradācijas samazināšana (piemēram, zaļie koridori, caurtekas), ir balstīti uz izvirzītajiem saglabāšanas mērķiem.</p>
--	---

	<p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.1.2.i. Pašvaldību kapacitātes stiprināšana to darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai</p>	<p>Pasākuma ietvaros paredzēts īstenot apmācības un citus kapacitātes paaugstināšanas pasākumus. Atbalsts tiks sniegts pašvaldību kapacitātei, stiprinot to darbības efektivitāti un kvalitāti, īstenojot pakalpojumu vadību pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai jaunizveidotajās pašvaldībās, t.sk. paredzot: 1) pašvaldību pakalpojumu novērtējumu; 2) metodisko atbalstu un apmācības pakalpojumu optimizācijai/plānošanai atbilstoši demogrāfijas tendencēm pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības uzlabošanai, administratīvā sloga mazināšanai, kā arī darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai (pakalpojumu dizaina pielietošana u.tml.); 3) pašvaldību pakalpojumu jaunu vai uzlaboto plānošanas un sniegšanas veidu pilotēšanu.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>3.1.1.3.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos</p>	<p>Plānota komersantu pieprasījumā balstītu industriālo parku un teritoriju attīstība reģionos (ārpus Rīgas plānošanas reģiona), t.sk. industriālo pieslēgumu ierīkošana un to saistītās jaudas palielināšana (t.sk. siltumapgāde, ūdensapgāde un kanalizācija, elektroenerģija, gāze), pievedceļu atjaunošana vai ierīkošana pie industriālajām teritorijām, kā arī komercdarbības mērķiem paredzēto ēku un to saistītās infrastruktūras attīstīšana. Industriālo parku un teritoriju izveide un industriālās infrastruktūras pielāgošana potenciālajiem nomniekiem reģionos stiprinās Latvijas ekonomiku, piesaistot augstas pievienotās vērtības produktu ražojošo uzņēmumu investīcijas un darbības pārcelšanu uz Latviju, tādējādi tiks radītas jaunas augsti apmaksātas darba vietas, kā arī veicināta starptautiskā konkurētspēja un eksports.</p> <p>Investīciju rezultātā uzņēmējiem būs iespēja attīstīt inovatīvus, klimatneitrālus un zaļus produktus un pakalpojumus, kas savukārt veicinātu SEG emisiju samazinošu risinājumu ieviešanu citās nozarēs, tādējādi samazinot kopējās SEG emisijas.</p> <p>Ņemot vērā vairāku uzņēmumu ģeogrāfisko tuvumu, kāds raksturīgs industriālām zonām, tiks veicināta savstarpēji simbiotisku (industriālās simbiozes) risinājumu īstenošana, kas palielinās resursefektivitāti un tādējādi samazinās industriālo darbību oglekļa pēdas nospiedumu.</p> <p>Tāpat industriālajos parkos un teritorijās tiek plānots uzstādīt AER tehnoloģijas, kā, piemēram, saules baterijas, vēja elektrostacijas, biomasas tehnoloģijas.</p> <p>Plānots atbalstīt viedo risinājumu ieviešanu apgaismojuma izveidē, kā arī vērtēt citu energoefektīvu un inovatīvu risinājumu ieviešanu ēku atjaunošanā un būvniecībā.</p> <p>Projektu ietvaros tiks veicināta zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošana, sludinot iepirkumus būvniecības darbiem. Tajā pašā laikā industriālajos parkos un teritorijās varētu būt iespēja attīstīt uzņēmumus, kam būtu potenciāls veidot jaunas zaļās darba vietas,</p>

	<p>produktus un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Latvijas virzību uz klimatneitralitāti, tādā veidā sabalansējot potenciāli radītās palielinātās SEG emisijas. AER tehnoloģiju izmantošana un energoefektivitātes pasākumu īstenošana ir cieši saistīta ar uzņēmējdarbības veicināšanu, inovācijām un modernu tehnoloģiju izmantošanu, tādējādi uzlabojot iedzīvotāju vispārējo dzīves kvalitāti un apmierinātību ar uzņēmējdarbības vidi.</p> <p>Plānotās industriālās būves un infrastruktūra tiks būvētas atbilstoši prognozētam klimata pārmaiņu radītajam nokrišņu intensitātes palielinājumam, paredzot atbilstošus lietus notekūdeņu sistēmu risinājumus intensīvu nokrišņu gadījumiem, dodot priekšroku zaļās infrastruktūras elementiem, izmantojot dabā balstītus risinājumus. Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem būvniecībā ir iekštelpu pārkaršana, būvniecības projektos tiks paredzēti atbilstoši telpu dzesēšanas un ventilācijas risinājumi. Ēku konstrukciju risinājumos būs paredzēta atbilstoša hidroizolācija, lai samazinātu ēku bojājumu iespēju gruntsūdeņu svārstību dēļ.</p> <p>Projektos plānota industriālo parku un teritoriju attīstība reģionos, t.sk. industriālo pieslēgumu ierīkošana un to saistītās jaudas palielināšana (t.sk. ūdens un kanalizācija). Tomēr, ja šāds pakalpojums tehniski un ekonomiski nav pieejams, tad tiks plānots decentralizēts ūdensapgādes (urbums) un notekūdeņu attīrīšanas risinājums, lai nepieļautu neattīrītu ražošanas notekūdeņu nonākšanu vidē. Komersantiem nepieciešamības gadījumā būs jāizbūvē notekūdeņu priekšattīrīšanas iekārtas, lai pirms notekūdeņu novadīšanas pa centralizētajiem kanalizācijas tīkliem uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, nodrošinātu to priekšattīrīšanu, sasniedzot atļaujā noteiktos piesārņojošo vielu rādītājus. Izbūvējot pievedceļu infrastruktūru, tiks paredzēta lietus ūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmu izbūve, plānot ūdenscaurlaidīgus segumus (ietvēm, laukumiem), lai mazinātu applūšanas riskus spēcīgu lietusgāžu gadījumā, tiks nodrošināta virsūdeņu savākšana no un attīrīšana.</p> <p>Tiks izvirzīti nosacījumi par zaļā publiskā iepirkuma izmantošanu, koncentrējoties uz otreizējo būvmateriālu un materiālu izmantošanu, tāpat priekšroka dodama videi draudzīgākiem materiāliem, kas satur mazāk kaitīgu vielu.</p> <p>Teritorijas labiekārtošanā iesaistītajiem uzņēmējiem un pašvaldībām tiks noteikta prasība iespēju robežās nodrošināt prasību, ka vismaz 70% (pēc masas) no nebīstamiem būvgružiem un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas būvlaukumā radušies būvniecības laikā.</p> <p>Industriālo parku teritorijās ienākošajiem uzņēmumiem tiks noteikta virkne priekšnoteikumu tieši saistībā ar aprites ekonomikas principu ieviešanu ražošanā: piemēram, tikai jaunu videi nekaitīgu, maksimāli efektīvu iekārtu iegāde, kas pēc tehnoloģiskā režīma rada mazu atkritumu daudzumu un patērē mazāk primāros resursus (elektroenerģija, ūdens, izejmateriāli</p>
--	---

	<p>utt.). Plānots attīstīt sadarbības formu – rūpniecisko simbiozi, kur vienā uzņēmumā radušies tehnoloģisko procesu atlikumi un uzņēmumā neizmantojami blakusprodukti kļūst par cita uzņēmuma ražošanas procesa izejvielām. Tas savukārt sniegtu ieguldījumu radīto atkritumu apjoma mazināšanā un ļautu lietderīgi izmantot līdz šim neizmantotos resursus kā izejvielas.</p> <p>Komersantiem, kas uzsāks savu darbību industriālajās zonās, tiks izteikts aicinājums viņu ražošanas tehnoloģijās nodrošināt atkritumu rašanās novēršanas programmu, kā arī maksimāli ievērot materiālu aprites nosacījumus savā ražošanas tehnoloģijā.</p> <p>Tāpat plānots attīstīt esošās rūpnieciskās apbūves teritorijas, prioritāri atbalstot tās, kas šobrīd rada vides piesārņojumu un kur notiek šo teritoriju degradācija - plānots veikt vides sanācijas darbus, kur tas būs nepieciešams, t.i., tiks novērsta turpmāka vides degradācija, tādējādi novēršot piesārņojumu zemē un ūdenī.</p> <p>Tiks atbalstīta tādu AER izmantošana, kas nerada gaisu piesārņojošo vielu emisijas (saule, vējš u.c.), samazināsies apdraudējums iedzīvotāju veselībai.</p> <p>Industriālajos parkos un teritorijās tiks atbalstīti labiekārtošanas darbi, piemēram, koku stādīšana, apzaļumošana, ko projektā varēs iekļaut, paredzot zaļās zonas ierīkošanu industriālajā parkā nodarbināto atpūtas vajadzībām.</p> <p>Nojaucot teritorijā vecās ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu, tai skaitā nepieļaujot azbesta šķiedru vai putekļu nokļūšanu vidē.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.1.4.i. Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai</p>	<p>Izveidojot finansēšanas fondu zemu izmaksu īres māju būvniecībai, tiku nodrošināta pieeja ilgtermiņa aizdevumiem ar zemām procentu likmēm un nepieciešamības gadījumā grantiem izmaksu ziņā iedzīvotājiem pieejamu īres mājokļu būvniecībai, lai veicinātu īres mājokļu pieejamību personām, kuras nevar atļauties būvniecības standartiem un energoefektivitātes prasībām atbilstošu mājokli par tirgus cenu. Plānots izbūvēt vismaz 700 zemu izmaksu īres mājokļus. Investīcijas plānotas, lai izveidotu finansēšanas fondu, kas attīstītu zemu izmaksu īres mājokļu pieejamību (pašvaldība savos noteikumos nosaka nosacījumus attiecībā uz pieslēgšanos ūdensapgādes un centralizētās siltumapgādes sistēmām, teritorijas labiekārtošanas darbiem jaunizveidojamās un esošās apbūves teritorijās). Plānots, ka programmas ietvaros tiks nodrošināta izmaksu ziņā pieejamu mājokļu nodrošināšana mājtsaimniecībām, kas nevar atļauties mājokli uz tirgus nosacījumiem, līdz ar to veicinot vietējās ekonomikas attīstību. Finansēšanas fonda finansēto mājokļu pieejamība dos šiem iedzīvotājiem iespēju īrēt zemu izmaksu, kvalitatīvu, energoefektīvu mājokli, veicinot kopējo sabiedrības</p>

	<p>interesi par kvalitātiem un energoefektīviem mājokļiem, tādējādi veicinot SEG emisiju samazinošu risinājumu ieviešanu mājokļu sektorā.</p> <p>Ņemot vērā, ka zemu izmaksu īres mājas tiks attīstītas kā gandrīz nulles enerģijas ēkas (saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 9.jūlija noteikumu Nr.383 "Noteikumi par ēku energosertifikāciju" 5.pielikumu, paredzams, ka samazināsies enerģijas apjoma izmantošana un tādējādi būs mazākas SEG emisijas.</p> <p>Plānotā finansēšanas fonda atbalstītās zemu izmaksu īres mājas tiks būvētas atbilstoši prognozētam klimata pārmaiņu radītajam nokrišņu intensitātes palielinājumam, paredzot atbilstošus lietus notekudeņu sistēmu risinājumus atbilstoši būvnormatīviem. Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem būvniecībā ir iekštelpu pārkaršana, būvniecības projektos tiks paredzēti atbilstoši telpu dzesēšanas un ventilācijas risinājumi. Izbūvētās ēkas plānots izmantot vairāk kā 30 gadus un aktīvu paredzamais darbmūžs pārsniedz 50 gadus. Ņemot vērā klimata pārmaiņu prognozes Latvijai, ēku būvniecībā tiks nodrošināta pielāgošanās arī plūdiem, nodrošinot ēku un infrastruktūras pretplūdu aizsardzību, izbūvējot noteces, veidojot zaļo infrastruktūru, nodrošinot atbilstošu hidroizolāciju un citus risinājumus). Tāpat, atbilstoši prognozēm, tiks nodrošināta pielāgošanās karstuma viļņiem, plānojot tādu iekštelpu gaisa apmaiņu un ventilāciju, kā arī mazināts kaitējums veselībai, veicinot pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķu sasniegšanu, novēršot ekstremālu gaisa temperatūru maiņu ietekmi uz cilvēku.</p> <p>Finansēšanas fonda atbalstītajā zemu izmaksu īres māju attīstīšanas teritorijā tiek plānots veikt labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu. Būvniecībā plānots izmantot ilgtspējīgus būvmateriālus un materiālus.</p> <p>Plānots, ka dalībniekiem, kuri veiktu finansēšanas fonda atbalstīto zemu izmaksu īres māju būvniecību, tiks noteikta prasība nodrošināt Direktīvas 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu 11.panta 2.punkta prasību, ka vismaz 70% (pēc masas) no nebīstamiem būvgružiem un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas būvlaukumā radušies autoceļa būvniecības laikā, tiks sagatavoti atkalizmantošanai, pārstrādei un citu materiālu reģenerācijai (tostarp aizbēršanas darbībām, kurās atkritumus izmanto citu materiālu aizstāšanai) saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un ES būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokolu.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.1.5.i. Izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide un aprīkošana</p>	<p>Paredzēts sniegt atbalstu pašvaldībām vispārējās vidējās izglītības iestāžu tīkla attīstībai, paredzot šādus risinājumus – izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveide vispārējās vidējās izglītības</p>

	<p>programmas īstenošanai (pilna apjoma pārbūve vai piebūves būvniecība, lai nodrošinātu atbilstību noteiktajiem standartiem), papildinot iepriekš veiktos ēku infrastruktūras uzlabojumus, un vispārējās vidējās izglītības iestādes aprīkojuma attīstība.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiek plānoti uzlabojumi izglītības iestāžu ēku fiziskajā vidē higiēnas prasībām atbilstošu mācību telpu izveidei (t.sk. būvdarbi, kas var skart inženiertīklu – ventilācijas vai apkures sistēmas – atjaunošanu, kur nepieciešams), kas varētu ietekmēt piesārņojošo vielu emisijas gaisā, ūdenī vai zemē. Investīcijas infrastruktūrā var tikt papildinātas ar mācību procesa nodrošināšanai nepieciešamo mēbeļu un aprīkojuma iegādi (tostarp, multifunkcionālu mācību telpu un STEM kabinetu aprīkojumu).</p> <p>Pasākuma ietvaros plānots veikt ēku, kurās tiek nodrošināts izglītības process, vides uzlabojumus, tādējādi izglītības iestāžu mācību vides uzlabošanai ir potenciāls samazināt enerģijas patēriņu.</p> <p>Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem būvniecībā Latvijā ir iekštelpu pārkaršana, tiks veikta ēkā esošo telpu ventilācijas risinājumu uzlabošana, lai nodrošinātu komforta temperatūru arī karstuma viļņu laikā.</p> <p>Projektu konkursu vai iepirkuma procesu, konkursa vai iepirkuma specifikācijās būs ietverti īpaši nosacījumi, kas saistīti ar vides mērķiem, piemēram, būvniecības un nojaukšanas atkritumu minimālo procentuālo daudzumu, kas tiks sagatavoti atkārtotai izmantošanai un pārstrādei, kā arī tiks ietvert prasība ierobežot atkritumu rašanos būvniecības laikā saskaņā ar ES būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokolu un ņemot vērā labākos pieejamos paņēmienus un veicinās atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi, selektīvi noņemot materiālus, izmantojot būvgružiem pieejamās šķirošanas sistēmas. Investīciju ietvaros plānota izglītības iestāžu fiziskās vides atjaunošanas (inženiertīkli, mācību telpu u.c. pārbūve, kur nepieciešams) laikā var tikt plānoti būvniecības darbi un dabas resursu ieguldījums, taču tas notiks koncentrējoties uz ilgtspējīgu būvmateriālu un materiālu izmantošanu.</p> <p>Plānots, ka iepirkuma, kas tiks izsludināts būvdarbu veikšanai, pretendenti tiks aicināti nodrošināt Direktīvas 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, 11.panta 2.punkta prasību, ka vismaz 70% (pēc masas) no nebīstamiem būvgružiem un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas būvlaukumā radušies būvniecības laikā tiks sagatavoti atkalizmantošanai, pārstrādei un citu materiālu reģenerācijai. Renovējot ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
--	--

	Cilvēka veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme
<p>3.1.1.6.i. Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde</p>	<p>Plānots samazināt SEG emisijas, veicinot pāreju uz AER izmantošanu, iegādājoties bezemisiju transportlīdzekļus, tādējādi aizstājot esošos transportlīdzekļus, kas darbojas ar fosilās izcelsmes degvielu. Plānots iegādāties 15 autobusus, kas darbināmi ar ūdeņradi vai elektrību (fokuss uz skolēnu autobusiem).</p> <p>Plāna ietvaros iepirktie transportlīdzekļi aizstās līdz šim izmantotās nolietotās transporta vienības. Ievērojot to, ka pēc transportlīdzekļa ekspluatācijas laika beigām ir jāaizstāj esošais transportlīdzeklis ar jaunu transportlīdzekli, jāpieņem, ka būs nepieciešama jauna transportlīdzekļa ražošana, neatkarīgi no degvielas veida, līdz ar to papildu ietekmes no tīra transporta līdzekļu ražošanas un izmantošanas šajā aspektā neradīsies.</p> <p>Pēc transporta līdzekļa dzīves cikla beigām (gan attiecībā uz aizstājamajām transportlīdzekļu vienībām, gan uz bezemisiju transportlīdzekļiem) tie tiks utilizēti atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem prasībām, t.i. tie tiks nodoti apstrādes uzņēmumiem, kas nodrošina nolietoto transportlīdzekļu pārstrādi un atkārtoti izmantojamo detaļu un materiālu atguvi un atgriešanu tautsaimniecībā.</p> <p>Bezemisiju un ar alternatīvajām degvielām darbināmiem transportlīdzekļi kopumā rada zemākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas un līdz ar to arī mazāku negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību. Tā kā investīcijas veicinās arī pasažieru plūsmu virzību no privātajiem transportlīdzekļiem uz sabiedrisko transportu, tad, samazinot kopējo transportlīdzekļu skaitu, sekmēs pilsētu trokšņa piesārņojuma samazināšanos un gaisa kvalitātes uzlabošanu.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Gaisa kvalitāte – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.2.1.i. Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem</p>	<p>Investīciju rezultātā plānots nodrošināt vides pieejamību sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrētajām valsts un pašvaldību institūcijām, kurās sniedz pakalpojumus sociālās atstumtības riskam pakļautajām grupām, tostarp personām ar invaliditāti. Plānots, ka vides pieejamību pilnveidos 76% no tām jeb 70 institūcijās. Valstī ir 35 457 personas ar kustību traucējumiem, t.sk. 140 nodarbinātas personas ar kustību traucējumiem, kurām ir noteikta 1.invaliditātes grupas, kā arī 1623 personas, kurām noteikta 2.invaliditātes grupa. Tiek lēsts, ka 53% no šīm personām ir nepieciešami mājokļa pielāgojumi. Lai uzlabotu personu ar invaliditāti dzīves kvalitāti un vienlīdzīgas iespējas piekļūšanai darba tirgum un pakalpojumiem, plānots sniegt atbalstu 140 personām ar invaliditāti viena mājokļa pielāgošanai.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiek plānoti būvniecības darbi, kas ir saistīti ar būvētās vides piekļūstamības nodrošināšanu, tostarp īstenoti</p>

	<p>vizuālās informācijas uzlabojumi, evakuācijas sistēmu pielāgošana un nodrošināšana cilvēkiem ar invaliditāti, ierīkotas uzbrauktuves, pandusi, pacelāji, uzstādītas viegli atveramas vai automātiskas durvis u.c. darbības.</p> <p>Projektu konkursu vai iepirkuma procesu, konkursa vai iepirkuma specifikācijās būs ietverti īpaši nosacījumi, kas saistīti ar vides mērķiem, piemēram, būvniecības un nojaukšanas atkritumu minimālo procentuālo daudzumu, kas tiks sagatavoti atkārtotai izmantošanai un pārstrādei, kā arī tiks ietvert prasība ierobežot atkritumu rašanos būvniecības laikā saskaņā ar ES būvniecības un būvju nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokolu un ņemot vērā labākos pieejamos paņēmienus un veicinās atkārtotu izmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi, selektīvi noņemot materiālus, izmantojot būvgružiem pieejamās šķirošanas sistēmas. Būvēs drīkstēs iebūvēt cilvēku veselībai, dzīvībai un videi nekaitīgus reglamentētās sfēras būvizstrādājumus, kuru atbilstība apliecināta saskaņā ar atbilstības novērtēšanu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem, tai skaitā elektrotehniskos izstrādājumus, ko ierobežo attiecīgās jomas normatīvie akti.</p>
	<p>Vērtējums: Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.2.2.i. Prognozēšanas rīka izstrāde sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtermiņa prognozēm, sistēmas ilgtermiņa stabilitātes izvērtēšanai un nodrošināšanai</p>	<p>Detalizētāk un efektīvāk izvērtēt sociālās drošības sistēmas esošos un iecerētos pasākumus, to ietekmi uz apdrošināšanas sistēmas dalībniekiem, atbalsta saņēmējiem, gan pašas sistēmas stabilitāti un finanšu ilgtspēju. Jaunais prognozēšanas rīks ļaus efektīvākā veidā prognozēs izmantot un atspoguļot demogrāfijas aspektu, un, panākot ātrāku un precīzāku rezultātu stiprinās administratīvo kapacitāti sociālās drošības jomā.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>3.1.2.3.i. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība</p>	<p>Tas ietvers esošo ilgstošas aprūpes institūciju pielāgošanu epidemioloģiskā apdraudējuma situācijai (izolācijas (pašizolācijas) telpu izveide un aprīkošana, digitālo risinājumu ieviešana, aprīkojums klientu, darbinieku un apmeklētāju inficēšanās riska novēršanai), kā arī jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes institūciju izveidi (jaunu ēku būvniecība un aprīkošana, digitālo risinājumu ieviešana) un esošo transformācija par multifunkcionāliem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinot pakalpojuma sniegšanu drošā vidē.</p> <p>Ņemot vērā, ka sabiedrībā balstītu sociālās aprūpes centri tiks attīstīti kā gandrīz nulles enerģijas ēkas, paredzams, ka samazināsies enerģijas apjoma izmantošana un tādejādi būs mazākas SEG emisijas.</p> <p>Investīcijas plānotas, lai izveidotu sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas vietas, kas attīstītu kvalitatīvu aprūpes pakalpojumu pieejamību pensijas vecuma personām (energoefektīvu ēku būvniecība ar pieslēgšanos ūdensapgādes un centralizētās siltumapgādes sistēmām vai videi draudzīgiem lokāliem risinājumiem, teritorijas labiekārtošanas un telpu</p>

	<p>aprīkošanas darbiem). Plānots, ka programma nodrošinās sabiedrībā balstītus sociālās aprūpes pakalpojumus ar izmitināšanu pensijas vecuma personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar par sevi aprūpēt. Programmas izveidotās sociālo pakalpojumu sniegšanas vietas dos iespēju iedzīvotājiem ar augstām aprūpes vajadzībām saņemt viņu vajadzībām atbilstošus pakalpojumus kvalitatīvā, energoefektīvā infrastruktūrā, nodrošinot SEG emisiju samazinošu risinājumu ieviešanu sociālo pakalpojumu sektorā.</p> <p>Plānotie sabiedrībā balstīti sociālās aprūpes centri tiks būvēti atbilstoši prognozētam klimata pārmaiņu radītajam nokrišņu intensitātes palielinājumam, paredzot atbilstošus lietus notekūdeņu sistēmu risinājumus intensīvu nokrišņu gadījumiem. Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem būvniecībā ir iekštelpu pārkaršana, būvniecības projektos tiks paredzēti atbilstoši telpu dzesēšanas un ventilācijas risinājumi. Ēku konstrukciju risinājumos būs paredzēta atbilstoša hidroizolācija, lai samazinātu ēku bojājumu iespēju gruntsūdeņu svārstību dēļ. Izbūvētās ēkas plānots izmantot vairāk kā 30 gadus un aktīvu paredzamais darbmūžs pārsniedz 50 gadus. Ņemot vērā klimata pārmaiņu prognozes Latvijai, ēku būvniecībā tiks nodrošināta pielāgošanās arī plūdiem, nodrošinot ēku un infrastruktūras pretplūdu aizsardzību, izbūvējot noteces, veidojot zaļo infrastruktūru, nodrošinot atbilstošu hidroizolāciju un citus risinājumus). Tāpat, atbilstoši prognozēm, tiks nodrošināta pielāgošanās karstuma viļņiem, plānojot tādu iekštelpu gaisa apmaiņu un ventilāciju, kā arī mazināts kaitējums veselībai, veicinot pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķu sasniegšanu, novēršot ekstremālu gaisa temperatūru maiņu ietekmi uz cilvēku.</p> <p>Plānots, ka dalībnieki, kuri veiks sabiedrībā balstītu sociālās aprūpes centru būvniecību, tiks aicināti nodrošināt Direktīvas 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, 11.panta 2.punkta prasību, ka vismaz 70% (pēc masas) no nebīstamiem būvgružiem un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas būvlaukumā radušies sabiedrībā balstītu sociālās aprūpes centru būvniecības laikā tiks sagatavoti atkalizmantošanai, pārstrādei un citu materiālu reģenerācijai.</p> <p>Ņemot vērā, ka sabiedrībā balstīti sociālās aprūpes centri tiks būvēti kā gandrīz nulles enerģijas ēkas, paredzams mazāks tādu primāro resursu patēriņš, kā elektroenerģija.</p> <p>Ja sabiedrībā balstītu sociālās aprūpes centru būvniecības ietvaros teritorijā tiks nojauktas vecās ēkas, kurās ir azbestu saturoši materiāli, azbestu saturošus izstrādājumus apstrādās un transportēs atbilstoši normatīvajiem aktiem par darba aizsardzības prasībām darbā ar azbestu.</p>
	<p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>

	<p>Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.2.4.i.Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveide cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai</p>	<p>Paredzēts izveidot Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centru, lai veicinātu cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspēju, t.sk. apmācot atbalsta speciālistus darbam ar cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Pasākuma ietvaros paredzēta moderna, pieredzē un praksē balstīta Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveide, t.sk. nodrošinot vides pieejamību, un pilnveidota profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšana cilvēkiem ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem.</p> <p>Pasākuma ietvaros tiks uzlabota ēku, kurās tiek sniegti pakalpojumi, energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu.</p> <p>Renovācijas programmai ir potenciāls samazināt enerģijas patēriņu, palielināt energoefektivitāti, būtiski uzlabojot attiecīgo ēku energosniegumu, un būtiski samazināt SEG emisijas.</p> <p>Tā kā viens no prognozētajiem klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem būvniecībā Latvijā ir iekštelpu pārkaršana, tiks veikta ēkā esošo telpu ventilācijas risinājumu uzlabošana, lai nodrošinātu komforta temperatūru arī karstuma viļņu laikā.</p> <p>Plānoto siltināšanas un citu remontdarbu (ventilācija, lifts, panduss) izbūves laikā neizbēgami ir būvniecības darbi un dabas resursu ieguldījums, taču tas notiks koncentrējoties uz ilgtspējīgu būvmateriālu un materiālu izmantošanu.</p> <p>Plānots, ka iepirkuma, kas tiks izsludināts būvdarbu veikšanai, pretendenti tiks aicināti nodrošināt Direktīvas 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu, 11.panta 2.punkta prasību, ka vismaz 70% (pēc masas) no nebīstamiem būvgružiem un ēku nojaukšanas atkritumiem, kas būvlaukumā radušies zemu izmaksu īres māju būvniecības laikā tiks sagatavoti atkalizmantošanai, pārstrādei un citu materiālu reģenerācijai.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>3.1.3.5.i. Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto iedzīvotāju iesaiste darba tirgū</p>	<p>Veicināt bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu iekļaušanos darba tirgū produktīvākās un labākas kvalitātes darba vietās, sniedzot mērķētu, secīgu un savstarpēji papildinošu atbalsta pasākumu kopumu, īpašu uzsvāru liekot uz pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides pasākumiem. Bezdarbnieku un darba meklētāju profilēšanas rīku pilnveide, t.sk. efektīvu instrumentu izstrāde bezdarbnieku un darba meklētāju prasmju un kompetenču izvērtēšanai pirms bezdarbnieku un darba meklētāju iesaistes piemērotākajās pārkvalifikācijas un prasmju apguves programmās, ar sekojošu “mācību portfeļu”</p>

	<p>komplektēšanu atbilstošāka piedāvājuma veidošanai atkarībā no personas zināšanu un prasmju līmeņa, starptautiski atzīta digitālo prasmju vērtēšanas rīka pielāgošana un ieviešana Latvijas bezdarbnieku un darba meklētāju prasmju līmeņa noteikšanai, lai piedāvātu atbilstošākos digitālo prasmju pilnveides pasākumus. Aktīvās darba tirgus politikas pasākumu finansiālā atbalsta mehānismu – stipendiju mehānismu (nosacījumi, apmērs) pārskatīšana un pilnveide, lai veicinātu efektīvākas darba tirgus pārejas un lielāku nelabvēlīgākā situācijā esošo darba tirgus dalībnieku iesaisti apmācību pasākumos, t.sk. jaunas profesijas apguvē un pārkvalifikācijā.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>4.komponente: Veselība Reformu un investīciju virziens 4.1. “Kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība un gatavība epidemioloģiskajām krīzēm”</p>	
<p>4.1.1.1.i. Atbalsts sabiedrības veselības pētījumu veikšanai</p>	<p>Attiecīgo pētījumu mērķis ir uzlabot sabiedrības veselības politikas plānošanu un īstenošanu, t.sk. kontekstā ar nepieciešamību nodrošināt epidemioloģisko drošību, attīstot uz pacientu vērstus ilgtspējīgus integrētus veselības aprūpes pakalpojumus. Pētījuma rezultāti tiks izmantoti sabiedrības veselības politikas pilnveidošanai.</p> <p>Pētījumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Antimikrobiālās rezistences jomā, lai apzinātu efektīvākās intervences un uzraudzības metodes. 2) Pētījums ar mērķi apzināt nevakcinēšanās iemeslus lai nodrošinātu plašāku vakcinācijas aptveri un mazinātu infekciju slimību izplatības riskus Latvijā. 3) Pētījums par infekciju slimību izplatības riskiem un to ietekmi uz sabiedrības veselības rādītājiem. <p>Pētījumi nodrošinās pamatu tālākai sabiedrības veselības politikas plānošanai un ieviešanai, t.sk. integrētajai veselības aprūpei, nepieciešamajiem uzlabojumiem normatīvajā ietvarā, metodoloģiskajā vadībā, vakcinācija process pilnveidē u.c.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>4.1.1.2.i Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai, lai nodrošinātu visaptverošu ilgtspējīgu integrētu veselības pakalpojumu, mazinātu infekciju slimību izplatību, epidemioloģisko prasību nodrošināšanā</p>	<p>Ārstniecības iestāžu infrastruktūras uzlabošanas investīcijas, balstoties uz integrētās aprūpes rekomendāciju kopumu un rekomendāciju kopumu epidemioloģisko prasību nodrošināšanai, tiks veiktas stacionārajās un ambulatorajās ārstniecības iestādēs (t.sk. universitāšu un reģionālajās slimnīcās, kas sniedz valsts apmaksātos sekundāros ambulatoros pakalpojumus gan Rīgas, gan visas Latvijas reģionu iedzīvotājiem), ņemot vērā šo iestāžu nozīmīgo lomu un intensīvo iesaisti epidemioloģisko situāciju vadīšanā, t.sk. ņemot vērā lielo COVID19 pacientu skaitu. Pasākums neradīs ievērojamas SEG emisijas, ņemot vērā, ka plāna ietvaros plānota ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstība, kam būs nebūtiska ietekme uz SEG emisijām. Ņemot vērā, ka plānots infrastruktūras attīstība atbilstoši mūsdienu prasībām, tad plānots, ka ēkas un iekārtas tiks uzlabotas</p>

	<p>(vai daļa iekārtu aizstātas ar jaunām), tad daļā gadījumu iespējama arī pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām. Tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti.</p> <p>Projektu īstenošanā iespēju robežās tiks veicināta zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošana un tiks nodrošināta atkritumu apstrāde atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labas pārvaldības principiem.</p> <p>Pasākumam, plānojot jau esošo ārstniecības iestāžu attīstību nav paredzams, ka pasākums būtiski palielinās piesārņotāju emisijas gaisā, pasākuma ietvaros tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, tostarp apzaļumošanu un koku stādīšanu, tādējādi nodrošinot zaļu un ilgtspējīgas vides mērķu sasniegšanu. Apstādījumi mazina gaisa temperatūru un palīdz gaisa temperatūras svārstības padarīt mērenākas. Turklāt apstādījumu teritorijās ir vērojamas daudz mazākas temperatūras svārstības.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>Investīcija 4.1.1.3.i. Investīcijas sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju (I – III līmeņa stacionārās iestādes, poliklīnikas, ambulances, poliklīnikas) infrastruktūrā</p>	<p>Atbalsts paredzēts 48 minētajām iestādēm šādu infrastruktūras attīstības vajadzību nodrošināšanai, atbalstot atjaunošanas, pārbūves būvdarbus un iekārtu un aprīkojuma iegādi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prioritāri epidemioloģiskās drošības nodrošināšanai nepieciešamie infrastruktūras uzlabojumi (t.sk. atbilstošas ventilācijas nodrošināšana). • Fiziskā vides pieejamība (t.sk. lai nodrošinātu piekļuvi personām ar funkcionāliem traucējumiem, kas atbilstoši Veselības inspekcijas izvērtējumam joprojām virknē iestāžu nav atbilstoša). • Infrastruktūras attīstība integrētu pakalpojumu pieejamībai. <p>Pasākums neradīs ievērojamas SEG emisijas, ņemot vērā, ka plāna ietvaros plānota ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstība, kam būs nebūtiska ietekme uz SEG emisijām.</p> <p>Ņemot vērā, ka plānots infrastruktūras attīstība atbilstoši mūsdienu prasībām, tad plānots, ka ēkas un iekārtas tiks uzlabotas (vai daļa iekārtu aizstātas ar jaunām), tad daļā gadījumu iespējama arī pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām. Tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, piemēram, koku stādīšanu, apzaļumošanu, tādējādi veicinot CO₂ piesaisti.</p> <p>Projektu īstenošanā iespēju robežās tiks veicināta zaļā publiskā iepirkuma prasību ievērošana un tiks nodrošināta atkritumu apstrāde atbilstoši normatīvo aktu prasībām un labas pārvaldības principiem.</p> <p>Pasākumam, plānojot jau esošo ārstniecības iestāžu attīstību nav paredzams, ka pasākums būtiski palielinās piesārņotāju emisijas</p>

	<p>gaisā, pasākuma ietvaros tiek plānots atbalstīt teritorijas labiekārtošanas darbus, tostarp apzaļumošanu un koku stādīšanu, tādējādi nodrošinot zaļu un ilgtspējīgas vides mērķu sasniegšanu. Apstādījumi mazina gaisa temperatūru un palīdz gaisa temperatūras svārstības padarīt mērenākas. Turklāt apstādījumu teritorijās ir vērojamas daudz mazākas temperatūras svārstības.</p>
	<p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>4.2.1.1.i. Atbalsts cilvēkresursu attīstības sistēmas ieviešanai</p>	<p>Sistēmas ieviešanai plāna ietvaros tiks izveidots koordinējošs nozarē iesaistīto institūciju sadarbības organizācijas, metodiskās vadības un kvalitātes kontroles mehānisms izglītības satura kvalitātes nodrošināšanai un uzraudzībai turpmāko investīciju ilgtspējīgai nodrošināšanai, un ieviesta simulācijas pieeja ārstniecības personu mācību procesā.</p> <p>Rezultātā plānots izveidot koordinējošu nozarē iesaistīto institūciju sadarbības organizācijas modeli, metodiskās vadības un kvalitātes kontroles mehānismu izglītības satura kvalitātes nodrošināšanai un uzraudzībai turpmāko investīciju ilgtspējīgai nodrošināšanai.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>4.3.1.1.i. Atbalsts sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības novērtēšanai un uzlabošanai</p>	<p>Lai konstatētu vājos posmus valsts apmaksātā ambulatorā pakalpojuma pieejamības nodrošināšanā, plāna ietvaros tiks veikta investīcija – pētījums par veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību veselības sistēmas novērtēšanai un uzlabošanai jeb kartējums iekļaujot izmaiņas, ko var radīt administratīvi teritoriālās reformas ietekme.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>5.komponente: Ekonomikas transformācija un produktivitātes reforma Reformu un investīciju virziens 5.1. “Produktivitātes paaugstināšana caur investīciju apjoma palielināšanu P&A”</p>	
<p>5.1.1.1.i. Pilnvērtīga inovāciju sistēmas pārvaldības modeļa izstrāde un tā nepārtraukta darbināšana</p>	<p>Izveidot pilnvērtīgu RIS3 pārvaldības modeli, kurš ir balstīts uz inovāciju sistēmas aktuālo izaicinājumu risināšanu un nepārtrauktu sadarbības veicināšanu starp <i>triple-helix</i> pārstāvjiem. Tiks nodrošināti nosacījumi uzņēmumu veiksmīgai dalībai globālajās vērtību ķēdēs, veicinot to zināšanu paplašināšanu, stimulējot investīcijas inovācijās un uzņēmējdarbības atklājuma procesus. Tāpat tiks veicināta specializācija Latvijas tautsaimniecībā, kas ļaus stiprināt uzņēmumu konkurētspēju starptautiskos tirgos.</p>
	<p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>5.1.1.2.i. Atbalsta instruments inovāciju klasteru attīstībai, kas nodrošinātu pilna inovāciju</p>	<p>Izveidot valsts atbalsta instrumentu, kas attīstītu P&A kapacitāti uzņēmumos, veicinātu starpsektoru sadarbību inovācijas procesā un paaugstinātu inovatīvu uzņēmumu īpatsvaru tautsaimniecībā, tādējādi veicinot privāto P&A investīciju apjomu un publisko</p>

<p>cikla atbalstu komersantiem RIS3 jomās vienas organizācijas ietvaros</p>	<p>investīciju atdevi. Jaunizveidotie Inovāciju klasteri nodrošinās pilna inovāciju cikla atbalstu RIS3 specializācijas jomas ietvaros, veicot tādas aktivitātes kā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Finansējuma piešķiršana jaunu, inovatīvu produktu izstrādei un attīstībai. 2. Tīklošanās aktivitātes. 3. Atbalsts integrācijai starptautiskās vērtības ķēdēs, sadarbības tīklos un ekosistēmās. 4. Atbalsts dalībai ES līmeņa pētniecības programmās. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p align="center">5.komponente: Ekonomikas transformācija un produktivitātes reforma Reformu un investīciju virziens 5.2. “Augstskolu pārvaldības modeļa maiņas nodrošināšana”</p>	
<p>5.2.1.1.i. Pētniecības, attīstības un konsolidācijas grantu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iekšējie pētniecības un attīstības granti. 2. Digitalizācija, tehnoloģiju attīstība un pētniecības un izglītības infrastruktūras uzlabošana. 3. Akadēmiskā un zinātniskā personāla atjaunotnes granti (doktorantūras un pēcdoktorantūras pētniecības granti, “exit” granti). 4. Jaunu un nākotnes izaicinājumiem un tematiskajai specializācijai pielāgotu studiju programmu izveide. 5. Konsolidācijas granti strukturālo pārmaiņu īstenošanai. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p align="center">6.komponente: Likuma vara Reformu un investīciju virziens 6.1. “Ēnu ekonomikas mazināšana godīgas uzņēmējdarbības veicināšanai”</p>	
<p>6.1.1.1.i Esošo analītisko risinājumu modernizācija</p>	<p>Tiek plānota šādu sistēmu modernizācija: (1) Fizisko personu riska sistēma (ietverot amatpersonu risku analīzi), (2) Akcīzes nodokļu risku vadības sistēma.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.1.2.i Jaunu analīzes sistēmu izstrāde</p>	<p>Paredzēts izstrādāt un ieviest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nodokļu maksātāju segmentācijas sistēmu, kas paredz padziļinātu pieeju nodokļu maksātāju analīzei, integrējot pāri par 90 rādītājiem; 2. Padziļināta nodokļu segmentācijas informācija ļauj pieņemt datus balstītus lēmumus Valsts ieņēmuma dienesta iekšējos procesos. Vienlaicīgi nodokļu maksātājiem paredzētā informācija tiks izvietota Publicējamo datu bāzē; 3. Segmentācijas datu vizualizācija un izvietošana elektroniskā deklarēšanas sistēmā ļauj nodrošināt strukturētu pieeju komunikācijai ar nodokļu maksātāju; 4. Nodokļa maksātāja 360 grādu skatījums ļaus izvēlēties kvalitatīvu pakalpojumu grozu atbilstoši katra nodokļu maksātāja specifikai; <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.1.3.i. Personāla apmācības darbam ar</p>	<p>Paredz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iespēju Valsts ieņēmumu dienesta speciālistiem pašu spēkiem attīstīt analītiskos risinājumus. Līdz ar to,

<p>analītisko platformu, konsultācijas</p>	<p>nepieciešams nodrošināt attiecīgo speciālistu apmācības darbam ar SAP HANA tehnoloģisko platformu.</p> <p>2. Apmācības ir paredzētas iestādes analītiķiem un speciālistiem, kas būtu gatavi paplašināt savu kvalifikāciju ar prasmēm darbam ar analītisko platformu.</p> <p>3. Būtiski nodrošināt SAP HANA platformas stabilu darbību un korektu ekspluatāciju. Līdz ar to, ir paredzētas apmācības un konsultācijas infrastruktūru uzturošam personālam – platformas administratoriem. Šāda pieeja ļauj operatīvi risināt ekspluatācijas problēmas un nodrošināt sistēmas darbības nepārtrauktību.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.2.1.i Dzelzceļa rentgena iekārtu sasaiste ar BAXE un mākslīgā intelekta izmantošana dzelzceļu kravu skenēšanas attēlu analīzei</p>	<p>Lai pabeigtu uzsākto reformu, nepieciešama BAXE informācijas sistēmas savienošana arī ar dzelzceļu muitas kontroles punkta skeneriem. Šāds risinājums potenciāli samazinās kontrabandas preču ieviešanas riskus, kas Indras muitas kontroles punktā ir viens no augstākajiem starp ES dzelzceļa muitas kontroles punktu sistēmā. Savukārt BAXE informācijas sistēmā, iestrādājot tajā analītiskos rīkus, būs iespējams operatīvi analizēt vilcienu plūsmu, kuras apstrādei muitas dienestam tiek dots ļoti ierobežots laiks. Tā rezultātā vilciena kontroles laiks tiks būtiski samazināts, vienlaikus minimizējot arī iespējamās iekšējos riskus, novēršot gan apzinātos pārkāpumus.</p> <p>Aktivitātes ieviešanas procesā, iesaistot kvalificētas amatpersonas, paredzēts attīstīt mākslīgā intelekta izmantošanu skenēšanas attēlu analīzes automatizācijai, kas ļautu būtiski samazināt šai funkcijai nepieciešamos personāla resursus, ļaujot novirzīt tos jomām, kurās nepieciešams pastiprinājums. Vienlaikus tiks radīti labvēlīgi apstākļi godīgai starptautiskai tirdzniecībai un sekmēta tranzīta un loģistikas sektora attīstība Latvijā.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.2.2.i Muitas laboratorijas kapacitātes stiprināšana</p>	<p>Pasākuma ieviešanas laikā paredzēts iegādāties spektrometrus, kas ļaus operatīvi veikt nezināmu vielu identifikāciju gan Valsts ieņēmuma dienesta Muitas pārvaldes Muitas laboratorijas telpās, gan arī Lidostas muitas kontroles punktā Rīgā. Mērījumi var tikt veikti visdažādāko izmēru un formu paraugiem, mērījumus var veikt cauri stikla vai plastmasas traukiem. Pielietojumu piemēri: kriminālistika (bīstamie materiāli, šķiedras un tekstilmateriāli, tinte, tipogrāfijas krāsas); narkotiku analīze; kontrabandas viltotu preču analīze (pārtika, alkohols, degvielas, kosmētika) u.c. Preču kontrole tiks veikta, nebojājot preču iepakojumu, tādejādi neradot papildus zaudējumus uzņēmējiem. Vienlaikus muitas darbinieki tiks aizsargāti no tiešas saskares ar un veselībai kaitīgām potenciāli bīstamām vielām.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.2.3.i Saņemto pasta sūtījumu muitas kontroles</p>	<p>Tiks ieviesta viedās skenēšanas un automātiskās šķirošanas/analīzes līnija pasta sūtījumu muitas kontrolei. Automātiskā šķirošanas līnija pasta sūtījumiem Lidostas MKP</p>

<p>pilnveidošana Lidostas MKP</p>	<p>nodrošinās vairāku procesu vienlaicīgu izpildi - tiks noskanēti, analizēti un automātiski secīgi novirzīti pasta sūtījumi izlaišanai vai papildus padziļinātajai muitas kontrolei, sekmējot ātrāku muitas kontroles veikšanu pasta sūtījumiem.</p> <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.1.2.4.i. Infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā</p>	<p>Infrastruktūras izbūve ietver šādus posmus – kontroles dienestu kompleksa izbūve un ceļu, laukumu u.c. palīginfrastruktūras izveide, kā arī kravas rentgena iekārtas uzstādīšana un tai nepieciešamās infrastruktūras izbūve.</p> <p>Kontroles dienestu funkciju īstenošanai jaunajā infrastruktūrā paredzēts nodrošināt loģisku (secīgu) sasaisti starp publisko un slēgto teritoriju, proti, kontroles dienestu funkciju īstenošanai paredzēto teritoriju integrējot (sasaistot) ar Rīgas brīvostas teritoriju, ņemot vērā perspektīvo pārvada pieslēguma vietu Kundziņsalā, tādā veidā novēršot problemātisko punktu radītos transporta kustības ierobežojumus Rīgas pilsētā, sekmējot Eiropas transporta tīkla (TEN-T) infrastruktūras attīstību un Nacionālās programmas „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” mērķu izpildi. Investīcijas ļaus samazināt auto un dzelzceļa kravu apkalpošanas laiku Rīgas ostā, pilnveidot un automatizēt kontroles funkcijas un informācijas apmaiņu ar valsts iestādēm, samazināt administratīvo slogu komersantiem, attīstīt multimodālus transporta koridorus, kā arī ievērojami mazināt ar Rīgas ostu saistītā transporta kustības negatīvo ietekmi uz Rīgas pilsētas kopējo transporta plūsmu, gaisa un trokšņu piesārņojumu, siltumnīcefekta gāzu emisijas daudzumu, tādā veidā uzlabojot Rīgas pilsētas gaisa kvalitāti, kā arī uzlabot drošības pasākumus Rīgas ostā.</p> <p>Tiks veicināta kravu kustības plūsma, nodrošinot to ātru apstrādi. Tiks radīta moderna darba vide veiksmīgai visu kontroles dienestu funkciju izpildei, kas iekļausies kopējā kravu kustības plūsmā. Mazināsies ar Rīgas ostu un tranzītu saistītā transporta kustības negatīvā ietekme uz Rīgas pilsētas kopējo transporta plūsmu un tiks veicināta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanās - kontroles dienesti veiks savus uzdevumus jaunajā infrastruktūrā, kurā telpas dienestu vajadzībām un funkciju īstenošanai tiks veidotas kā koplietošanas vai izvietotas blokos pēc to nozīmes.</p> <p>Investīcijas veicinās izmaiņas kravas transportlīdzekļu plūsmā, to novirzot no Rīgas pilsētas centra, ilgtermiņā nodrošinot centra atslogošanu no transporta un mazinot SEG emisijas un uzlabojot gaisa kvalitāti pilsētā.</p> <p>Pasākuma īstenošanas rezultātā sagaidāma SEG emisiju samazināšanās ņemot vērā, ka kontroles infrastruktūras izveide satiksmes vada tuvumā uzlabos kravu kustības ātrumu, mazinās dīkstāves un sastrēgumus pilsētas centrā, tādējādi mazinot arī siltumnīcefekta gāzu emisijas. Pasākuma rezultātā tiks veicināta labāka transporta plūsmas organizācija. Mazināsies ar Rīgas ostu un tranzītu saistītā transporta kustības negatīvā ietekme uz Rīgas pilsētas kopējo transporta plūsmu un tiks veicināta Rīgas pilsētas</p>

	<p>gaisa kvalitātes uzlabošanās – kontroles dienesti veiks savus uzdevumus jaunajā infrastruktūrā, kurā telpas dienestu vajadzībām un funkciju īstenošanai tiks veidotas kā koplietošanas vai izvietotas blokos pēc to nozīmes.</p> <p>Ņemot vērā uzņēmumu ģeogrāfisko izvietojumu Rīgā, tiks veicināta savstarpēji simbiotisku risinājumu īstenošana, kas palielinās resursefektivitāti un tādējādi samazinās industriālo darbību oglekļa pēdas nospiedumu.</p> <p>Transports Latvijā ir lielākais enerģijas patērētājs, kā arī nozīmīgs SEG emisiju avots. Pasākuma īstenošana pozitīvi ietekmēs satiksmes sastrēgumu problēmas risināšanu Rīgā. Savukārt modernizētās infrastruktūras izveide radīs uzņēmējiem plašākas iespējas attīstīt klimatneitrālus un zaļus transporta pakalpojumus, tādējādi samazinot kopējās SEG emisijas.</p> <p>Veidojot muitas kontroles infrastruktūru Kundziņsalā, plānots paredzēt lietus ūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmu izbūvi, plānot ūdenscaurlaidīgus segumus (ietvēm, stāvlaukumiem), lai mazinātu applūšanas riskus spēcīgu lietusgāzu gadījumā.</p> <p>Kustības intensitātei un pieprasījumam atbilstošas infrastruktūras pašreizējais trūkums negatīvi ietekmē iespējamo mobilitāti un Latvijas, Rīgas reģiona, Rīgas pilsētas, kā arī Rīgas ostas turpmāko izaugsmi.</p> <p>Esošā ostas perimetra kontroles sistēma, teritorijas videonovērošanas sistēmas un caurlaižu kontroles punktu infrastruktūra, konfigurācija un tehniskais aprīkojums, kā arī pieejamais programmnodrošinājums, integrācijas trūkums ar citu iestāžu informācijas sistēmām un zemais automatizācijas līmenis ievērojami apgrūtina pieaugošā cilvēku un transporta apjoma apkalpošanu, radot “pudeles kakla efektu” - sastrēgumus un dīkstāves, kas, savukārt negatīvi ietekmē SEG emisiju pieaugumu. Infrastruktūras izveide kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā ietver arī teritorijas labiekārtošanas darbus.</p> <p>Plānotās kontroles dienestu administratīvais komplekss, kontroles ēkas un infrastruktūra tiks būvētas atbilstoši prognozētam klimata pārmaiņu radītajam nokrišņu intensitātes palielinājumam, paredzot atbilstošus lietus notekūdeņu sistēmu risinājumus intensīvu nokrišņu gadījumiem, dodot priekšroku zaļās infrastruktūras elementiem, izmantojot dabā balstītus risinājumus. Būvniecības projektos tiks paredzēti atbilstoši telpu dzesēšanas un ventilācijas risinājumi, mazinot klimata pārmaiņu izraisīto risku būvniecībā – iekštelpu pārkaršanu, ēku konstrukciju risinājumos tiks paredzēta atbilstoša hidroizolācija, lai samazinātu ēku bojājumu iespēju gruntsūdeņu svārstību dēļ.</p> <p>Savukārt kravu kontroles reģena iekārtas iegāde veicinās muitas kontroles procesu paātrināšanu, tāpēc neizraisīs pašreizējā vai nākotnes klimata negatīvās ietekmes palielināšanos uz pašu pasākumu, cilvēkiem, dabu vai aktīviem. Izvērtējot Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā norādītos klimata</p>
--	---

	<p>pārmaiņu riskus, secināts, ka minētie riski būtiski neskar konkrētā muitas kontroles aprīkojuma izmantošanu.</p> <p>Efektīvās muitas kontroles rezultātā no aprites tiks izņemtas cilvēku veselībai un videi kaitīgas vielas, tiks mazināta videi negatīvo faktoru ietekme. Tādejādi tiks pildīts Eiropas zaļais kurss, kura mērķis ir arī aizsargāt, saglabāt un stiprināt ES dabas kapitālu un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labbūtību no vidiskiem apdraudējumiem un ietekmes.</p> <p>Tiks ievēroti Ministru kabineta 2017.gada 20.jūnija noteikumi Nr.353 “Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība” un nosakot Zaļā publiskā iepirkuma prasības un kritērijus būvdarbu komponentēs – energoefektivitāte, būvniecības materiāli, atkritumu apsaimniekošana, ūdens apsaimniekošana, transports un citas. Vienlaikus ievērojot prasības attiecībā uz iekārtu kalpošanas ilgumu un nolietotās datortehnikas drošu utilizāciju.</p> <p>Ministru kabineta 2014.gada 8.jūlija noteikumi Nr.388 “Elektrisko un elektronisko iekārtu kategorijas un marķēšanas prasības un šo iekārtu atkritumu apsaimniekošanas prasības un kārtība” paredz visu iekārtu savākšanu un apstrādi, lai tiktu veicināta veselu iekārtu vai tajās esošo komponentu atkārtota izmantošana un pārstrāde.</p> <p>Būvniecības laikā paredzēts ierobežot atkritumu rašanos saskaņā ar ES būvgružu un ēku nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokolu un ņemt vērā labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, kā arī atvieglot atkalizmantošanu un augstas kvalitātes pārstrādi, kas panākams, ar būvgružu šķirošanai paredzēto, pieejamo sistēmu palīdzību selektīvi izņemot materiālus.</p> <p>Infrastruktūras izveide notiks saskaņā ar Latvijas pielāgošanās laika klimata pārmaiņām plānā posmam līdz 2030.gadam noteiktajam, ka infrastruktūra un apbūve ir klimatnoturīga un plānota atbilstoši iespējamajiem klimata riskiem. Viens no minētā plāna virzieniem ir būvju un ēku pielāgošana klimata pārmaiņu ietekmēm un slodzēm, veicinot publiskā sektora un lielāko uzņēmumu ēkās tādu materiālu un tehnoloģiju izmantošanu, t.sk zaļās infrastruktūras risinājumu ieviešanu, kas pasargā ēkas no siltuma uzkrāšanas, lai samazinātu kondicionēšanas sistēmu uzstādīšanas un lietošanas nepieciešamību, kā arī attīstīt vai reģenerēt urbānas teritorijas, paredzot un īstenojot zaļās infrastruktūras risinājumus, kas sekmē pielāgošanos klimata pārmaiņām.</p> <p>Izveidoto infrastruktūru plānots izmantot vairāk kā desmit gadus. Ņemot vērā klimata pārmaiņu prognozes Latvijai, ēku būvniecībā tiks nodrošināta pielāgošanās arī plūdiem (saskaņā ar Rīgas pilsētas plūdu risku pārvaldības plānu, nodrošinot ēku un infrastruktūras pretplūdu aizsardzību, izbūvējot noteces, veidojot zaļo infrastruktūru, nodrošinot atbilstošu hidroizolāciju un citus risinājumus). Prasības tiks iekļautas projektu nosacījumos un būvprojektu izstrādē. Tāpat, atbilstoši prognozēm, tiks</p>
--	--

	<p>nodrošināta pielāgošanās karstuma viļņiem, plānojot tādu iekštelpu gaisa apmaiņu un ventilāciju, kā arī mazināts kaitējums veselībai, veicinot pielāgošanās klimata pārmaiņām mērķu sasniegšanu, novēršot ekstremālu gaisa temperatūru maiņu ietekmi uz cilvēku.</p> <p>Vērtējums: SEG emisijas – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Pielāgošanās klimata pārmaiņām – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Resursu izmantošana – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme Cilvēku veselība, drošība – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme</p>
<p>6.komponente: Likuma vara Reformu un investīciju virziens 6.2. “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšana, ekonomisko noziegumu izmeklēšana, tiesvedības procesu modernizācija un preventīvo darbību īstenošana”</p>	
<p>6.2.1.1.i. AML inovāciju centra izveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas identificēšanas uzlabošanai</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pētniecības zāles un stratēģiskās komunikāciju telpas izveide / aprīkošana. 2. Zināšanu apmaiņas, nodošanas un komunikācijas drošās tehnoloģiski aprīkotās platformas izveide. 3. Iesaistīto pušu starpsistēmu savienojumu izveide, nodrošinot informācijas aizsardzību, un sistēmas pielāgošana datu apmaiņai, saziņai; JIT (<i>joint investigation team</i>) un JAT (<i>joint analysis team</i>) veidošana, koordinācija un vadība. 4. Datu analīze un vadības algoritmu izstrāde, risināmās problēmu definēšana un matemātisko modeļu atlasīšanai. 5. Tehnoloģiski analītiskās platformas izveide hipotēžu analīzei. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.2.1.2.i. Ekonomisko noziegumu izmeklēšanas kapacitātes stiprināšana</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Runas atpazīšanas modeļa trenēšana (apmācība) ekonomisko noziegumu izmeklēšanas ietvaros veicamo interviju procesuālo darbību vajadzībām. 2. Ekonomisko noziegumu izmeklētāju profesionālo spēju apliecinājuma CAMS sertifikācijas (<i>Criminal Anti Money Laundering Certification</i>) īstenošana. 3. Ekonomisko noziegumu izmeklētāju tehniskā aprīkojuma iegāde mobila, lietisko pierādījumu izgūšanas, izmeklēšanas procesuālo darbību veikšanai, caurspīdīguma nodrošināšanai un korupcijas risku mazināšanai izmeklēšanas procesuālo darbību ietvaros. 4. Lielapjoma datu glabātuvju iegāde un uzstādīšana reģionālo ekonomisko noziegumu izmeklētāju struktūrvienībās lietisko pierādījumu apstrādes un izmeklēšanas procesuālo darbību kvalitatīvai īstenošanai. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>

<p>6.2.2.1.i. Vienota tiesnešu, tiesu darbinieku, prokuroru, prokuroru palīgu un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) kvalifikācijas pilnveides mācību centra izveide</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaunā modeļa struktūras definēšana un darbinieku kompetenču noteikšana, izmantojot esošās iestrādes un zināšanas. 2. Jaunu programmu izstrāde un jau esošo programmu precizēšana. 3. Infrastruktūras atjaunošana un pilnveidošana Justīcijas skolas vajadzībām. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.komponente: Likuma vara Reformu un investīciju virziens 6.3. “Vieda, laba un inovatīva pārvaldība”</p>	
<p>6.3.1.1.i Atvērta, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izveidota kopīga vietne mācību platformā, kur pieejami interaktīvi rīki un metodes vērtību iedzīvināšanai. 2. Organizēti informatīvi pasākumi un kampaņas. 3. Izveidots un uzturēts publiskās pārvaldes Uzticības personu ētikas jautājumos tīkls, nodrošināta Uzticības personu mācības. 4. Sniegts atbalsts pašvaldību nodarbinātajiem labākai izpratnei par valsts pārvaldes principiem un vērtībām pilnveidei. 5. Apmācības un attīstības pasākumi visiem publiskās pārvaldes darbiniekiem: ievada mācības, e-mācību materiāli, zināšanu pārbaudes par publisko pārvaldi, principiem un vērtībām, godprātīgas rīcības prasībām, atbilstību, interešu konfliktu, kiberdrošību utt. 6. Atbildīgo personu trauksmes celšanas jomā kapacitātes celšana. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.3.1.2.i Publiskās pārvaldes profesionalizācija un administratīvās kapacitātes stiprināšana</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Veicināt profesionālo kompetenču attīstību, balstoties kompetencēs, standartos, prasmēs un zināšanu pārnēsē. 2. Kompetenču centru pieejas izveide būtiskākajām profesijām publiskajā sektorā. 3. Stiprināt stratēģiskās līderības kapacitāti atbilstoši mūsdienas prasībām un nākotnes vajadzībām. Stiprināt vadītāju kompetenču un prasmju attīstību. 4. Izstrādāts vadītāju kompetenču ietvars, kompetenču novērtēšanas un attīstības metodes, attīstības potenciāla matrica, koučinga un mentoringa atbalsts kompetenču attīstībā, talantu vadības sistēma. <p>Vērtējums: ietekme nav identificēta.</p>
<p>6.3.1.3.i Publiskās pārvaldes inovācijas eko-sistēmas attīstība</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tiks attīstīta normatīvā bāze publiskā sektora inovācijā. 2. Tiks nodrošināta inovācijas speciālistu sagatavošana un piesaiste. 3. Tiks nodrošināta atbilstoša infrastruktūra (koprades telpas un tehniskais aprīkojums inovācijas laboratorijas darbībai). 4. Tiks sekmēts, lai inovācijas procesā radītie prototipi (politiku, pakalpojumu, produktu, procesu, komunikācijas u.c. dizainā) tiktu pilotēti ārpus laboratorijas, kā arī sekmīgi ieviestas inovācijas.

	Vērtējums: ietekme nav identificēta
<p>6.3.1.4.i Nevalstisko organizāciju izaugsme sociālās drošības pārstāvniecībā un sabiedrības interešu uzraudzība</p>	<p>Investīciju ietvaros:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tiks nodrošināta nevalstisko organizāciju pārstāvniecības stiprināšana sociālās drošības jomā – organizāciju kapacitātes stiprināšana un darbinieku veikspējas stiprināšanu, sekmējot sociāli vismazāk aizsargāto iedzīvotāju grupu interešu pārstāvību dialogā ar publisko pārvaldi lēmumu pieņemšanas, politikas plānošanas un īstenošanas procesos; 2. Tiks nodrošināta ekspertu piesaiste, cilvēkresursu kompetenču stiprināšana, mācības, sociālekonomisko datu izstrāde sociālo grupu pārstāvniecībai nacionālā, reģionālā, starptautiskā līmenī un medijos; 3. Tiks attīstīta un plašākā mērogā ieviesta sabiedrības interešu uzraudzības (“sargsuņa”) funkcija nevalstisko organizāciju iesaistē publiskā finansējuma un ārvalstu investīciju pārredzamības un tiesiskas izmantošanas nodrošināšanā; 4. Tiks sekmēta pilsoniskās līdzdalības un iedzīvotāju interešu pārstāvības organizāciju attīstības un koprades centru (inkubatori) izveide reģionos un nacionālā līmenī; 5. Tiks stimulēta nevalstisko organizāciju sadarbības attīstīšana un tīklošanās, strādājot pie risināmo problēmu definēšanas un kopīgu risinājumu/priekšlikumu izstrādes jomās, kur pilsoniskais dialogs ir vājš vai neeksistējošs – sociālā drošība un sabiedrības interešu uzraudzības; 6. Tiks sekmēti sociālā dizaina un inovatīvu pakalpojumu izstrādes pasākumi sociālās drošības jomā; 7. Izstrādāts kopējais ietvars un apkopotas metodes, principi, veidi un priekšnosacījumi sabiedrības interešu aizstāvības īstenošanai, kas būtu vienlīdz saistoši gan biedrībām un nodibinājumiem, kuri vēlas savu darbību attīstīt sabiedrības interešu uzraudzības jomā, gan arī publiskās pārvaldes iestādēm viedojot sadarbības praksi ar nevalstisko sektoru finansējuma izlietojuma uzraudzībā.
	Vērtējums: ietekme nav identificēta

4.pielikums

Pārskats par saņemtajiem priekšlikumiem

Sabiedriskā apspriešana 2021.gada 1.marts – 2021.gada 31.marts

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
Sabiedriskās apspriešanas sanāksme, 2021.gada 1.marts – 2021.gada 31.marts				
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija				
1.	Visā dokumentā		Papildināt ar klimata aspektiem, ņemot vērā, ka plāna viena no komponentēm ir klimata pārmaiņas un ilgtspēja, kā arī tiek veidotas atsauces uz klimata pārmaiņu mazināšanas plānošanas dokumentiem. Līdz ar to sadaļās, kur tiek aprakstīti pamatdokumenti nepieciešams integrēt atsauces uz klimatu, ne tikai uz vides aizsardzību.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
2.	6. lpp.	Klimata pārmaiņu komponentē paredzēts mazināt SEG misijas un palielināt SEG emisiju piesaisti, veicinot pāreju uz AER, investējot ilgtspējīgos transporta risinājumos pakalpojumu sasniedzamības uzlabošanai, t.sk. administratīvi teritoriālās reformas kontekstā, kā arī uzlabojot energoefektivitāti dzīvojamās ēkās un uzņēmējdarbībā un veicinot katastrofu pārvaldības pasākumus un pielāgošanos klimata pārmaiņām.	Papildināt 6. lpp. 1.1. punkta 2. rindkopas tekstu, aiz vārdiem “energoefektivitāti dzīvojamās” ar vārdiem “valsts un pašvaldību ēkās un infrastruktūrā”.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
3.	7. lpp.	1.2. apakšnodaļa	Lūdzam precizēt apakšnodaļu par ES Vides aizsardzības dokumentiem, iekļaujot aktuālās ES rīcībpolitiku stratēģijas. ES kopš 2019.gada beigām ir jauna izaugsmes stratēģija “Zaļais kurss” un to vairākas	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
4.	7.lpp	Starptautiskie vides aizsardzības dokumenti un vides aizsardzības mērķi	Papildināt šādā redakcijā: "Starptautiskie klimata un vides aizsardzības dokumenti un mērķi".	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
5.	8.lpp	ES vides aizsardzības dokumenti	Papildināt šādā redakcijā: "ES klimata un vides aizsardzības dokumenti".	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
6.	8.lpp.	klimata pārmaiņu mīkstināšanai	Papildināt šādā redakcijā: "klimata pārmaiņu ierobežošanai".	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
7.	11.lpp	Sadaļa "Nacionālie vides aizsardzības dokumenti un mērķi"	Lūdzam precizēt Par Notekūdeņu apsaimniekošanas investīciju plānu 2021. – 2027.gadam. Tas vairs neatrodas izstrādē. Apstiprināts ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2020. gada 11. novembra rīkojumu Nr. 1-2/144. Pieejams: https://www.varam.gov.lv/lv/notekudenu-apsaimniekosanas-investiciju-plans-2021-2027-gadam .	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
8.	15.lpp 1.tabula	Ietekmju vērtēšanas kritēriji: vai plāna īstenošana sekmēs/nodrošinās virzību uz vides aizsardzības mērķu sasniegšanu (2. nodaļa) attiecībā uz:	Izteikt šādā redakcijā: "Ietekmju vērtēšanas kritēriji: vai plāna īstenošana sekmēs/nodrošinās virzību uz klimata un vides aizsardzības mērķu sasniegšanu (2. nodaļa) attiecībā uz:"	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
9.	15 lpp 1. tabulas 2. rindas 2. ailē "Ietekmju vērtēšanas kritēriji."	Klimatnoturības paaugstināšanu	Izteikt šādā redakcijā: "Klimatnoturīguma paaugstināšanu".	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
10.	15.lpp	1.tabulā SIVN vides aspektam “Klimata pārmaiņas (klimatneitralitāte un klimatnoturība)”	1.tabulā SIVN vides aspektam “Klimata pārmaiņas (klimatneitralitāte un klimatnoturība)” aicinām pievienot arī tādas vērtēšanas kritērijus kā: -CO ₂ piesaiste - energoefektivitātes paaugstināšana	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
11.		Iespējamās izmaiņas, ja plāns netiks īstenots Plānā uz piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām attiecas šādi reformu un investīciju virzieni: 1. 1.1. Emisiju samazināšana transporta sektorā; 2. 1.2. Energoefektivitātes uzlabošana; 3. 1.3. Pielāgošanās klimata pārmaiņām; 3.1. Reģionālā politika.	Skaidrot, kā piesārņoto vietu sanācija palēninās Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030. gadam (turpmāk – NEKP) noteikto pasākumu un rīcībpolitiku īstenošanu, transporta, atkritumu apsaimniekošanas un enerģētikas sektorā. Nav saprotams, kā vēsturisko vietu sanācija palēninās energoefektivitātes, ēku energoefektivitātes, siltumapgādes un aukstumapgādes, transporta, enerģētiskās drošības un iekšējā enerģijas tirgus, atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas, kā arī lauksaimniecības, zemes izmantošanas un mežsaimniecības jomu pasākumu īstenošanu. Izvērtēt un sniegt pamatojumus plānā iekļauto pasākumu ietekmei uz citu plānošanas dokumentu pasākumu un rīcībpolitiku izpildi vai neizpildi.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
12.	18. lpp.	3.1.1. apakšnodaļa “Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas”	Lūdzam iekļaut 3. nodaļas “Esošās situācijas raksturojums” 3.1.1. apakšnodaļu “Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas” 3.3. apakšnodaļā “Vides kvalitāte”, kā arī norādīt kā sasaistās piesārņoto vietu tipa “Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas” sanācija ar Atveseļošanās un noturības mehānisma (turpmāk – ANM) investīcijām. Nav nepieciešams izvērst jautājumu par dūņu piesārņojuma negatīvo ietekmi, jo ANM plāns neparedz pasākumus saistībā ar piesārņotajām vietām vai tajās esošo dūņu izmantošanu.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
13.	18. lpp.	3. nodaļa	Lūdzam papildināt katru 3. nodaļas apakšnodaļu ar aprakstu, kā ANM investīcijas tieši vai netieši ietekmēs atbilstošo vides stāvokli, kā arī precizēt, kuras ANM investīcijas tieši kuru un kādā veidā ietekmēs politikas plānošanas dokumentu īstenošanu. Ierosinām svītrot tekstus par plāna neīstenošanu (ar sešu dažādu dokumentu uzskaitījumu, kas pievienots katrā apakšpunktā, bet nav saistīts ar konkrēto vides jomu)	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
14.		(6) Dabas un kultūrvēsturisko ainavu vērtību aizsardzība no klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes jomās.	Informējam, ka Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām attiecīgā rīcības virziena redakcija ir: (6) Dabas (t.sk. Baltijas jūras piekrastes) un kultūrvēsturisko ainavu vērtību aizsardzība no klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes.	Skatīt precizēto Vides pārskatu
15.	23.lpp	Saskaņā ar SEG emisijas inventarizācijas un CO ₂ piesaisti valstī datiem, 2018.gadā Latvijas SEG emisijas, ieskaitot netiešās CO ₂ emisijas, enerģētikā, transportā, rūpnieciskajos procesos un produktu izmantošanā, lauksaimniecībā, atkritumu apsaimniekošanā bija 11727,48 kt CO ₂ ekv.	Saskaņā ar SEG emisiju inventarizācijas datiem, 2018.gadā Latvijas SEG emisijas, ieskaitot netiešās CO ₂ emisijas, enerģētikā, transportā, rūpnieciskajos procesos un produktu izmantošanā, lauksaimniecībā, atkritumu apsaimniekošanā bija 11757,61 kt CO ₂ ekv. Aktuālākos datus par SEG emisijām un to dinamiku no 1990. gada iespējams atrast Nacionālo SEG emisiju inventarizācijas ziņojumu kopsavilkumos: https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/zinojums-par-klimat	Skatīt precizēto Vides pārskatu
16.	24.lpp 1.at.		Precizēt datus atbilstoši jaunākajiem pieejamajiem: https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/zinojums-par-klimatu	Skatīt precizēto Vides pārskatu
17.	24.-25.lpp	2018.gadā SEG intensitāte bija 435,86 t CO ₂ ekv./milj. <i>euro</i> (2015.gada salīdzināmajās cenās), kas ir 63,0% samazinājums attiecībā pret 1995.gadu. Vislielākais SEG emisiju avots 2018.gadā ir enerģētikas sektors (ieskaitot transportu), radot 66% no kopējām Latvijas SEG	Norādām, ka tekstā nav lietota jaunākā pieejamā informācija. To var atrast: https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/zinojums-par-klimatu Vēršam uzmanību, ka atsevišķos sektoros var tikt radītas gan emisijas, gan piesaiste, līdz ar to jāpievērš uzmanība, kur tiek lietotas mīnuss zīmes. Piedāvājam šādus teksta labojumus: “2018.gadā SEG intensitāte bija 436,96 t CO ₂ ekv./milj. <i>euro</i> (2015.gada salīdzināmajās cenās), kas ir 63,0% samazinājums attiecībā pret 1995.gadu.	Skatīt precizēto Vides pārskatu

	Priekšlikums	Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
	<p>emisijām. Galvenais SEG emisijas cēlonis šajā sektorā ir nepieciešamība pēc siltumenerģijas gada aukstajā sezonā un energoresursu avots, kas ietekmē SEG un piesārņojošo vielu emisijas gaisā apjomus. Enerģētikas sektora emisijas sastāv no divām daļām – kurināmā sadedzināšanas un transporta emisijas.</p> <p>Enerģētikas sektora kopējās emisijas 2018.gadā ir samazinājušās par 60,2% salīdzinot ar 1990.gadu, kamēr transporta emisijas šajā pašā laika periodā ir pieaugušas par 10,3%. 2018.gadā autotransports veidoja 93,6%, dzelzceļa transports 5,6% no kopējām SEG emisijām transportā. Autotransporta emisijas 2018.gadā ir palielinājušās par 11,4%, salīdzinot ar 2005.gadu, dzelzceļa transporta emisijas – samazinājušās par 35,6%. Emisiju dinamikas cēloņi ir saistīti ar patērētā kurināmā daudzuma un veida izmaiņām...</p>		

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		<p>SEG emisijas no rūpnieciskajiem procesiem un produktu izmantošanas 2018.gadā sektors veidoja 7,6% no kopējām Latvijas SEG emisijām. Lielāko apjomu – 63,1% no sektora emisijām rada minerālu rūpniecība, bet ozona slāni noārdošo vielu aizvietošanai izmantotie produkti rūpniecības sektorā veido 30,1% no kopējām rūpniecisko procesu un produktu izmantošanas sektora emisijām.</p> <p>SEG emisijas no atkritumu apsaimniekošanas veido 4,7% no kopējām SEG emisijām. Tās ietver CH₄ emisijas no sadzīves atkritumu apglabāšanas (69,6%) no kopējām SEG emisijām atkritumu apsaimniekošanas sektorā, CH₄ un N₂O emisijas veidojas cieto atkritumu bioloģiskās apstrādes (8,7%), no notekūdeņu attīrīšanas un novadīšanas (21,6%) un neliels daudzums (0,1%) no atkritumu sadedzināšanas.</p> <p>Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības(ZIZIMM) sektorā neto SEG emisijas(gan piesaiste, gan emisijas) 2017.gadā bija –1417,54 kt CO₂ ekv., salīdzinot ar – 10208,72 kt CO₂ ekv. 1990.gadā. Salīdzinājumā ar 1990. gadu, 2018.gadā izmaiņas ZIZIMM SEG emisijās/CO₂ piesaistē ir -113,9%. CO₂ piesaistes samazinājums ZIZIMM sektorā saistāms ar mežistrādes apjoma pieaugumu. Ievērojama nozīme SEG emisijas palielinājumā ir meža zemes transformācija par apbūvi (autoceļiem un cita veida infrastruktūru), kā arī dabiski apmežojušos platību transformācijai par aramzemēm un zālājiem."</p>		
18.	25.lpp.	<p>“Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā vidējā termiņā tiks traucēta mērķtiecīga valsts attīstība klimatnoturības virzienā, netiks ieviesti.”</p>	<p>“Ja plāns netiks ieviests, tad turpmākajā laikā vidējā termiņā tiks traucēta mērķtiecīga valsts attīstība klimatneitralitātes un klimatnoturības virzienā, netiks ieviesti.”</p>	<p>Ņemts vērā</p> <p>Skatīt precizēto Vides pārskatu</p>
19.	26. lpp.	<p>Kopš 2005.gada emisijas šajā sektorā ir samazinājušās par 40,6%, kā vienu no samazinājuma</p>	<p>3.3.2. punkta 4. rindkopas 3. teikumu izteikt šādā redakcijā: “Kopš 2005.gada emisijas šajā sektorā ir samazinājušās par 40,6%, kā viens no</p>	<p>Ņemts vērā</p> <p>Skatīt precizēto Vides pārskatu</p>

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		iemesliem ir minēt energoefektivitātes pasākumu ieviešanu.		
20.	28. un 30.lpp.		Lūdzam precizēt 3.3.3. un 3.3.4. nodaļu, jo nodaļai “Virszemes ūdeņu kvalitāte” un nodaļai “Atkritumu apsaimniekošana” nav tiešas saistības ar Ministru kabineta 2006. gada 2. maija noteikumiem Nr. 362 “Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli”, šīs jomas regulē citi normatīvie akti.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
21.	30.lpp. -31.lpp.	3.3.4.nodaļas 1.un 2.rindkopa.	Lūdzam precizēt datus par atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2021.-2028.gadam.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
22.	34. lpp.	2. tabula	Lūdzam pievienot un skaidrot 2. tabulā “1.1.1. r. Rīgas metropoles areāla transporta sistēmas zaļināšana” un “1.1.2.2. i.: Biometāna izcelsmes apliecinājumu sistēmas izveide – VUGD specializēto transportlīdzekļu iegāde” neaprašīto ietekmi uz cilvēka drošumu un veselību, jo 2. pielikumā tā ir novērtēta kā pozitīva, netieša, ilgtermiņa.	Komentārs ir zaudējis aktualitāti Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
23.	34. lpp.	2. tabula	Lūdzam nodrošināt 2. tabulas rezultātu korelāciju ar 2. attēlu, ja lielai daļai 2. tabulā ietvertu virzienu vērtējums ir “Vērtējums: ietekme nav identificēta”, tad nav nepieciešama datu apkopošana par to, kas nav identificēts, 2. tabula papildināma tiktāl līdz nonāk pie secinājuma par ietekmes vērtību (negatīvu, pozitīvu vai secinājuma “nav ietekmes”).	Komentārs ir zaudējis aktualitāti Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
24.	35. lpp.	2. tabula “1.2.1.1.i. Daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un pāreja uz AER tehnoloģiju izmantošanu” - “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, virszemes un pazemes (gruntsūdeņu) ūdeņu kvalitāti, kā arī un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.”	Lūdzam skaidrot negatīvo ietekmi, jo ANM plāns neparedz monokultūru audzēšanu un izmantošanu energoefektivitātes uzlabošanai. Lūdzam precizēt arī kopsavilkumā minēto informāciju par šo aktivitāti.	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
25.	34.-35.lpp	2.tabulā attiecībā uz reformu investīcijas virzieniem 1.1.2.1.i., 1.1.2.2.i. un 1.1.2.3.i.	Minētie investīciju virzieni attiecas un biometāna transportlīdzekļu iegādi. Izvērtēt, vai transportlīdzekļu iegāde, ņemot vērā transportlīdzekļu darba mūžu var tikt klasificēta kā ilgtermiņa ietekme	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
26.	36. lpp.	2. tabula “1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē un saistītas pētniecības un attīstības aktivitātes (t.sk. bioekonomikā)” - “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties	Lūdzam skaidrot negatīvo ietekmi, jo ANM plāns neparedz monokultūru audzēšanu un izmantošanu energoefektivitātes uzlabošanai. Lūdzam precizēt arī kopsavilkumā minēto informāciju par šo aktivitāti.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER. Negatīva ietekme uz kultūras mantojumu, ja veicot energoefektivitātes pasākumus, netiek saglabātas kultūras mantojuma vērtības.”		
27.	36. lpp.	2. tabula “1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti” - “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.”	Lūdzam skaidrot negatīvo ietekmi, jo ANM plāns neparedz monokultūru audzēšanu un izmantošanu energoefektivitātes uzlabošanai. Lūdzam precizēt arī kopsavilkumā minēto informāciju par šo aktivitāti.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
28.	36. lpp.	Paredzēts uzlabot pašvaldību ēku energoefektivitāti, lai samazinātu ikgadējo primāro enerģijas patēriņu un sasniegtu enerģijas ietaupījumu, ieviešot efektīvākos SEG emisiju samazinošos pasākumus ēku energoefektivitātes kāpināšanai un siltumnoturības uzlabošanai.	Lūdzam papildināt pasākumam “1.2.1.3.i. Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz AER tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti” ietekmes uz vidi novērtējuma 1. punktu aiz vārda “ēku” ar vārdiem “un infrastruktūras”, kā arī svītrot teikumu “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.”	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
29.	36. lpp.	2. tabula “1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās” - “Negatīva ietekme uz bioloģisko	Lūdzam skaidrot negatīvo ietekmi jo ANM plāns neparedz monokultūru audzēšanu un izmantošanu energoefektivitātes uzlabošanai. Lūdzam precizēt arī kopsavilkumā minēto informāciju par šo aktivitāti.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
		daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.”			
30.	36. lpp.	Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.	Lūdzam pasākumam “1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās” ietekmes uz vidi novērtējumā teikumu “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.” aizstāt ar teikumu “Negatīva ietekme uz kultūras mantojumu, ja veicot energoefektivitātes pasākumus, netiek saglabātas kultūras mantojuma vērtības.”	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
31.	36.lpp 2.tab.	Ar pielāgošanās klimata pārmaiņām saistītie pasākumi	Norādām, ka klimata politika saistāma ar klimata pārmaiņu mazināšanu (SEG emisiju samazināšana un CO ₂ piesaistes palielināšana) un pielāgošanās klimata pārmaiņām (klimatnoturības veicināšana, klimata pārmaiņu radīto risku mazināšana).	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
32.	37. lpp.	2. tabula “1.3.1.2.i. Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana, potamālo upju regulēto posmu atjaunošana” - “Mežsaimniecības, lauksaimniecības, dabas objektu un urbāno ainavu elementu degradācija vai iznīcināšana; dabas un kultūrvēsturisko vērtību degradācija vai iznīcināšana; ainavas vizuālās kvalitātes un vērtības izmaiņas; tūrisma infrastruktūras degradācija vai iznīcināšana; tūristu plūsmas	Lūdzam skaidrot, kāda ir paredzamā saistība un kāda ir ietekme, sniedzot šādu informāciju, kā arī kādi kritēriji tika izmantoti nosakot tiešu pozitīvu ietekmi no polderu sūkņu staciju, aizsargdambju, potamālo upju regulēto posmu atjaunošanas uz ūdeņu kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. Nav saprotams, kā 2. pielikumā šim pasākuma ir pozitīva ietekme visos vides aspektos. Nav saprotams, kādu iemeslu dēļ uzskaitītais (Mežsaimniecības, lauksaimniecības, dabas objektu un urbāno ainavu elementu degradācija vai iznīcināšana; dabas un kultūrvēsturisko vērtību degradācija vai iznīcināšana; ainavas vizuālās kvalitātes un vērtības izmaiņas) būtu pieskatāms ieguvumiem (šūna zaļi iekrāsota).	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		samazināšanās vai arī palielināšanās skartajās teritorijās”.		
33.	37.lpp 1.3.1.2i pasākums	Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz klimata pārmaiņām (klimatnoturība, SEG emisiju samazināšana), ūdeņu un augsnes kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, ainavu, cilvēku drošību un resursu izmantošanu.	Norādām, ka šis pasākums principā sniedz ieguldījumu pielāgošanās klimata pārmaiņām, nevis būtisku ieguldījumu SEG samazināšanā. Vienīgie SEG samazinājumi var veidoties no energoefektīvāku sūkņu uzstādīšanas. Būtu jāizvairās no vārdu savienojuma “pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz klimata pārmaiņām”, jo klimata pārmaiņas nav jāveicina.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
34.	37.lpp 2.tabula 1.3.1.3.i. Ieguldījumi CO ₂ piesaistē un mežu noturības veicināšana	Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti, SEG emisijām.	Norādām, ka pasākums sniedz ieguldījumu CO ₂ piesaistes palielināšanā nevis SEG emisiju samazināšanā. Lūgums attiecīgi precizēt vērtējumu. Lūdzam papildināt ar “klimatnoturību”, izsakot teikumu sekojoši: Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti, CO ₂ piesaisti un klimatnoturību.	Komentārs ir zaudējis aktualitāti Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
35.	2., 3. komponente		Lūgums pasākumiem, kuriem nav iespējams noteikt tiešu SEG emisiju samazinājumu vai CO ₂ emisiju piesaistes palielinājumu, vērtējumu izteikt kā neitrālu vai attiecīgi, ka ietekme nav identificējama. Skaidrojam, ka, lai gan no klimata viedokļa ir atbalstāma digitalizācija, tomēr no SEG emisiju uzskaites viedokļa, pasākumus neizstrādājot korekti, var palielināties SEG emisijas.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
36.	41. lpp.	2. tabula “3.1.1.1.i. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana, jauno novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba	Lūdzam vēlreiz pārvērtēt un skaidrot norādītās tiešās un negatīvās ietekmes, norādot, ka SEG emisijas ir nebūtiskas un to mazinošos efektus, un tām ir arī nebūtiska ietekme uz gaisa kvalitāti, nav saprotams arī uz kādiem kultūras mantojuma objektiem ir paredzama negatīva ietekme, ja tāda tiek identificēta, tad norādīt konkrētāk atbilstoši to klasifikācijai.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		vietu pieejamībai un drošai sasniedzamībai”		
37.	41.lpp.	2.tabula 3.1.1.2.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	Lūdzam skaidrot, kā minētās investīcijas sniegs tiešu, pozitīvu, ilgtermiņa ietekmi, piemēram, uz virszemes ūdeņu kvalitāti, augsnes un grunts kvalitāti, pazemes ūdeņu resursiem un kvalitāti.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
38.	42. lpp.	2. tabula “3.1.1.2.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos”	Lūdzam skaidrot investīciju tiešo pozitīvo ietekmi uz minētajiem vides aspektiem, tā drīzāk ir novērtējam kā nebūtiska vai vispār neesoša.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
39.	41.-42.lpp	Pasākumu 3.1.1.1.i. un 3.1.1.2.i. vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti, SEG emisijām.	Nav saprotams, kā esošu ceļu atjaunošana un jaunu ceļa posmu izbūve (3.1.1.1.i.) un jaunu industriālo parku izbūve (3.1.1.2.i.) varētu radīt SEG emisiju samazinājumu.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
40.	49. lpp.	4.3. apakšnodaļa “Plāna investīciju savstarpējās mijiedarbības”	Lūdzam skaidrot, kā “3.1.1.3.i. Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai”, ja ietekme uz SEG emisijām ir novērtēta netieša, ietekmē energoefektivitātes pasākumus un SEG samazināšanu, un kā tieši “1.1.2.3.i.: Lauku saimniecībām (arī lauksaimnieciskā ražošanā) un uzņēmumiem nepieciešamā transporta un tehnikas pielāgošana darbināšanai ar biometānu” pasākuma investīcijas ietekmēs gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības plānu Rīgas metropoles areālā.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
41.	49. lpp.	4.3. apakšnodaļa “Plāna investīciju savstarpējās mijiedarbības”	Lūdzam kopsavilkumā precizēt informāciju par investīciju summāro ietekmi un norādīt korektu informāciju saskaņā ar vides pārskatā identificēto, ka 66 % plāna pasākumu ir neitrāla ietekme uz vides aspektiem.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
42.	51.lpp	Vienlaikus biometāna izmantošanas veicināšana risina izaicinājumus citos sektoros, piemēram, ZIZIM sektorā radītās emisijas (kūstmēsli), kā arī	Lietot korektus saīsinājumus. ZIZIM- zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektors.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		bioloģiski noārdāmo atkritumu apsaimniekošanas jomā.		
43.	51.lpp.	Tāpat plānots, ka investīciju atbalsts transporta iegādei sniegs pienesumu klimata adaptācijas reformu virzienā, modernizējot transportu valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestā	Lūgums aizstāt vārdus "klimata adaptācijas reformu" ar "pielāgošanās klimata pārmaiņām".	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
44.	57.lpp.1.piel.	Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi. Nacionālie vides aizsardzības mērķi	Izteikt sekojoši "Starptautiskie un nacionālie klimata mērķi ". SEG emisiju samazināšanas un CO ₂ piesaistes palielināšanas mērķi ir skatāmi klimata politikas, nevis vides aizsardzības kontekstā. Attiecīgi labot arī "Nacionālie klimata mērķi".	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
45.	57.lpp. 1.piel.	Samazināt SEG emisijas vismaz par 40% salīdzinājumā ar 1990.gada līmeni	Svītrot, jo šie mērķi nav aktuāli Eiropas zaļā kursa ietvaros un ES dalībvalstu apņemšanos samazināt SEG emisijas par vismaz 55% līdz 2030.gadam salīdzinājumā ar 1990.gadu, kas tika apstiprināta 2020.gada 10.-11.decembra Eiropadomes secinājumos	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
46.	57.lpp.1.piel	Ceļvedis virzībai uz konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni 2050.gadam. Noteikts ilgtermiņa mērķis samazināt SEG emisijas par 80%.	Svītrot, jo šis mērķis nav aktuāls, jo Eiropas zaļais kurss, paredz līdz 2050.gadam ES sasniegt SEG emisiju neto nulles līmeni jeb klimatneitralitāti.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
47.	57.lpp. 1.piel.		Papildināt <i>Starptautiskie vides aizsardzības mērķi</i> ar aktuālajiem dokumentiem - Eiropas zaļo kursu un Eiropas Komisijas paziņojumu "Eiropas 2030.gada klimata politikas ieceru kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē iedzīvotāju labā".	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
48.	58.lpp. 1.piel	Enerģijas, kas ražota no AER, īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā transportā (%):7	Papildināt ar atsauci atbilstoši NEKP 1.tabulā norādītajam.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
49.	59.-60.lpp 2.piel.	Nav racionāli iespējams, ka ietekme ir reizē tieša un netieša.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
50.	59. lpp.	Lūdzam 2.pielikumam katras lappuses tabulas augšpusē pievienot novērtētos vides aspektus, lai būtu pārskatāmāks dokuments.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
51.		Lūdzam kopsavilkumā precizēt informāciju par investīciju summāro ietekmi un skaidrot uz kuriem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem investīcijām ir ietekme, ja ANM plāna nav vispār vides aizsardzības investīciju, tikai klimata investīcijām ir pastarpināta ietekme uz gaisa aizsardzības pasākumiem.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto kopsavilkumu
Labklājības ministrija				
52.		LM ir veikusi ANM plānā iekļauto investīciju atbilstības novērtējumu “Nenodarīt būtisku kaitējumu” principam, kurā, saskaņā ar Eiropas Komisijas paziņojumā par principa “Nenodarīt būtisku kaitējumu” piemērošanu iekļautajiem norādījumiem, padziļinātais novērtējums veikts attiecībā uz investīcijām 3.1.2.3.i. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturībai un nepārtrauktībai (jaunu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes institūciju pensijas vecuma personām izveidei) un investīcijām 3.1.2.4.i. Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveidei cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai. Pārējām LM plānotajām investīcijām piemērots vienkāršots novērtējums, jo tām ietekme uz vides mērķiem nav paredzama vai ir nebūtiska. Ņemot vērā minēto, lūdzam Finanšu ministriju izvērtēt nepieciešamību precizēt ANM plāna Vides pārskata projektu, pārskatot LM plānoto investīciju ietekmes uz vidi novērtējumu atbilstoši (š.g. 18.martā) LM iesniegtajam “Nenodarīt būtisku kaitējumu” novērtējumam.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
Dabas aizsardzības pārvalde				

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
53.	<p>Komponentes Nr.1 “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” investīcija Nr.1.1.2.3.i. “Lauku saimniecībām (arī lauksaimnieciskā ražošanā) un uzņēmumiem nepieciešamā transporta un tehnikas pielāgošana darbināšanai ar biometānu (iekļauj kā jaunas tehnikas iegādi, kā arī pārbūvi), biometāna (kā saspiestā, tā sašķidrinātā formā) pārvadāšanas moduļu iegāde, atkritumu apsaimniekošanas transporta līdzekļu iegāde”:</p>	<p>1) Pārvalde norāda, ka biometāna ražošana ir atbalstāma, lai risinātu problēmas ar kūsmēsļu pārstrādi un bioloģiski noārdāmiem atkritumiem, taču nav pieļaujams atbalsts biometāna ražotnēm, kas kā kurināmo izmanto speciāli šim nolūkam audzētus kultūraugus (piemēram, kukurūza vai citi kultūraugi) un kuru izmantošana biometāna ražošanā rada ietekmi uz vidi, tādējādi “zaļo” mērķu sasniegšanai tiktu atbalstīta tādu kultūru audzēšana, kas noplicina bioloģisko daudzveidību;</p> <p>2) ANM plāna 35.lpp. norādīts, ka “Nepiedāvājot alternatīvas iespējas biogāzes energoresursu ražotājiem, pastāv risks zaudēt vai samazināt jau sasniegto atjaunojamās enerģijas īpatsvaru enerģētikas sektorā”. Pārvalde rosina ANM plānā un vides pārskatā izvērtēt kā vienu no alternatīvām biometāna ražošanā izmantot, piemēram, bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanā iegūto nopļauto zāli, kas nav izmantojama lauksaimniecībā, vai citu īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanas laikā iegūto biomasu, piemēram, niedres, kam šobrīd nav pielietojuma un tādējādi ir apgrūtinātas iespējas veicināt šādu platību apsaimniekošanu. Tādējādi biometāna ražošana sniegtu lielāku ieguldījumu vides un klimata problēmu risināšanā, kā arī Vides pārskatā būtu iespējams šī pasākuma ietekmi novērtēt ar augstāku pievienoto vērtību.</p>	<p>Komentārs ir zaudējis aktualitāti</p>	<p>Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu</p>
54.	<p>Komponentes Nr.1 “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” investīcija 1.3.1.1.i. “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši VUGD infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija”:</p>	<p>ANM plānā (40. lpp.) kā viens no galvenajiem izaicinājumiem ir norādīts: “veicot autoparka nomaiņu paredzētas sinerģijas ar biometāna izmantošanas plāniem, iegādājoties tādu autotransportu, kas izmantotu saražoto biometānu”. Pārvalde norāda, ka, veicot autoparka nomaiņu, papildus šim aspektam ieteicams izvēlēties un iegādāties tādu tehnisko aprīkojumu, kura izmantošanai meža ugunsgrēku gadījumā nākotnē nebūtu veidojami plataki meža ceļi vai būtiski paplašināmas dabiskās brauktuves, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām un pastiprinot mežu fragmentāciju. Vides pārskatā būtu vērtējama jaunā autotransporta atbilstība esošajiem meža ceļiem un brauktuvēm, kā arī,</p>	<p>Komentārs ir zaudējis aktualitāti</p>	<p>Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu</p>

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		ja tehnikas vienību, kas tiktu iegādāta ugunsapsardzības nodrošināšanai, ekspluatācijai būtu nepieciešama būtiska meža ceļu pārbūve/atjaunošana un dabisko brauktuviņu paplašināšana, tad vides pārskatā ieteicams izvērtēt ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnēm ⁶⁰ .		
55.	Komponentes Nr.1 “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” investīcija Nr. 1.3.1.2.i. “Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana, potamālo upju regulēto posmu atjaunošana”	Atbilstoši ANM plānam (42. lpp.), investīcijas ietvaros plānots sakārtot valsts pretplūdu infrastruktūru saskaņā ar plūdu riska pārvaldības plāniem. Pārvalde norāda, ka vides pārskatā jāsniedz izvērtējums par plānoto 29 infrastruktūras objektu pārbūves/atjaunošanas ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnēm¹ , tai skaitā kontekstā ar skarto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas mērķiem un Eiropas Komisijas ziņojumā par Eiropas dabas stāvokli ⁶¹ sniegtajiem secinājumiem.	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
56.		Saistībā ar paredzētajiem ANM plāna pasākumiem ietekmi uz Eiropas Savienības īpaši aizsargājamiem biotopiem un aizsargājamo sugu dzīvotnēm vides pārskatā jāizvērtē, ņemot vērā šādus aspektus: a) potenciālais biotopu zudums, kas saistīts ar <u>tiešu dzīvotnes iznīcināšanu</u> , piemēram, veicot atmežošanu īpaši aizsargājamu mežu biotopu platībās vai ierīkojot infrastruktūras objektus tādos īpaši aizsargājamajos biotopos kā <i>Upju straujtecēs un dabiski upju posmi 3260</i> ; b) platības, kurās sagaidāma no mitruma atkarīgo Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu <u>iznīcināšana vai degradēšana kvalitātes zuduma rezultātā</u> , saistībā ar meliorācijas objektu pārbūves/atjaunošanas rezultātā radītajām <u>hidroloģiskā režīma pārmaiņām to piegulošajās teritorijās</u> .	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu

⁶⁰ Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”: <http://ozols.gov.lv>

⁶¹ “State of nature in the EU. Results from reporting under the nature directives 2013-2018”: <https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>

		Priekšlikums	Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
57.		<p>Pārvalde uzsver, ka sezonāla applūšana un dabisks hidroloģiskā režīma līmenis nodrošina labvēlīgus pastāvēšanas apstākļus virknei Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu, piemēram, <i>Palieņu zālāji 6450</i>, <i>Staignāju meži 9080*</i>, <i>Purvaini meži 91D0*</i>, <i>Aktīvi augstie purvi 7110*</i> un var būt būtiski nepieciešams īpaši aizsargājamās dabas teritorijās esošo dabas vērtību saglabāšanai.</p> <p>Piemēram, “Sākotnējais plūdu riska novērtējums 2019.–2024.gadam” norāda, ka Plūdu Direktīvas ieviešanas 2.cikla laikā Daugavas upes baseinā izvēlētas divas jaunas nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas, tai skaitā Daugava no Līvāniem līdz Daugavpilij. Plānā sniegta informācija: “Daugavas upes applūstošajās teritorijās, posmā no Līvāniem līdz Daugavpilij (Līvānu un Ilūkstes pilsētas, Jēkabpils, Līvānu, Ilūkstes un Daugavpils novadi), 1% varbūtības plūdu gadījumā tiek apdraudēti apmēram 2400 cilvēki. Tajā pašā laikā tiek appludinātas arī 2 NAI, 164 ha lielas ĪADT platības un vairāk par 8300 ha lauksaimniecības zemes. Tiek apdraudēti ceļa posmi, kas kopumā sastāda vidēji 154 km.” Pārvalde norāda, ka augstākminētajā plūdu riska teritorijā ietvertā Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (<i>NATURA 2000</i>) – dabas parks “Dvietes paliene” ir izcila regulāri applūstošu palieņu pļavu aizsardzības teritorija, viena no daudzveidīgākajām un bagātākajām putniem nozīmīgajām vietām Latvijā. Dabas parkā ietilpst visplašākā būtiski nepārveidotā paliene Daugavas tecējumā un vienas no lielākajām palieņu zālāju platībām Latvijā, tā vērtējama kā funkcionējošas palienes un dabisku, mazpārveidotu zālāju teritorijas etalons valsts un, iespējams, arī Eiropas Savienības mērogā. Dabas parka “Dvietes paliene” pļavu regulāra applūšana ne tikai nav uzskatāma par apdraudējumu īpaši aizsargājamai dabas teritorijai, bet ir tās dabas vērtību saglabāšanas būtisks priekšnosacījums.</p> <p>Tāpat vides pārskatā jāņem vērā, ka meliorācijas un hidrotehnisko būvju atjaunošanas un pārbūves pasākumi īstenojami atbilstoši likumam “Par</p>	<p>Komentārs pieņemts zināšanai</p>	

	Priekšlikums	Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
	<p>ietekmes uz vidi novērtējumu” un plānoto pasākumu ietekme uz NATURA 2000 teritorijām jāizvērtē saskaņā ar Ministru Kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumiem Nr.300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”.</p> <p>Pārvalde atbalsta ANM plānā norādīto (52. lpp.) apņemšanos valsts pretplūdu infrastruktūrā pēc iespējas integrēt zaļo infrastruktūru un rekomendē daļu investīciju novirzīt zaļās infrastruktūras teritoriju izveidei, atjaunošanai un apsaimniekošanai. Kā atbalstāmas zaļās infrastruktūras piemērs ir minamas upju palienes un to sniegtais ekosistēmu pakalpojums – spēja uzkrāt un aizturēt ūdeni, tādējādi samazinot stipru lietusgāžu radītās sekas un pasargājot no plūdiem lejup pa straumi esošās teritorijas. Saskaņā ar Eiropas parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/60/EK par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību 7.pantu, plūdu riska pārvaldības plānā jāņem vērā tādi būtiski aspekti kā dabas aizsardzība un plānā var iekļaut “ilgtspējīgas zemes izmantošanas prakses veicināšanu, ūdensaiztures uzlabošanu, kā arī kontrolētu konkrētu teritoriju appludināšanu plūdu gadījumā”.</p> <p>Atbilstoši Eiropas Komisijas Zaļās infrastruktūras stratēģijai, “zaļās infrastruktūras risinājumi, kas uzlabo noturību pret katastrofām, ir arī ES katastrofu draudu pārvarēšanas politikas neatņemama sastāvdaļa”, “ietekmi uz cilvēku sabiedrību un vidi bieži var samazināt, ja līdztekus katastrofu novēršanas infrastruktūrai, piemēram, upju aizsargbūvēm, tiek izmantoti zaļās infrastruktūras risinājumi, piemēram, funkcionālas palienes.”</p> <p>Pārvalde norāda, ka plūdu mazināšanas infrastruktūrā integrējot zaļo infrastruktūru, tiek sniegts ieguldījums arī Baltijas jūras eutrofikācijas mazināšanā (palienes darbojas kā dabisks filtrs, kas izgulsnē piesārņojumu no palu ūdeņiem un uzkrāj augiem izmantojamās barības vielas – slāpekļa un fosfora savienojumus), tā sekmējot konvencijas par</p>		

	Priekšlikums	Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
	<p>Baltijas reģiona jūras vides aizsardzību ieviešanu, un tiek atjaunoti īpaši aizsargājami biotopi un nodrošinātas dzīvotnes īpaši aizsargājamām sugām, tā veicinot Eiropas Savienības Putnu un Dzīvotņu direktīvu ieviešanu.</p> <p>Arī Eiropas Vides Aģentūras ziņojumā „Plūdu draudi un vides jutība – paliņu atjaunošanas, ūdens resursu politikas un tematisko politiku sinerģijas izpēte” izcelti ieguvumi, ko sniedz integrētas pieejas izmantošana plūdu riska pārvaldībā, un sniegti argumenti, kādēļ koordinēta, caur saskaņotiem pasākumiem un darbībām veikta ES normatīvo aktu, piemēram, Putnu un Dzīvotņu direktīvas, Plūdu direktīvas un Ūdeņu struktūrdirektīvas ieviešana pastiprinātu atsevišķo politiku efektivitāti.</p> <p>Pārvalde vērš uzmanību uz nacionālajā risku novērtējumā lauksaimniecības un mežsaimniecības jomā norādīto, ka nozīmīgi (Latvijas mērogā) plūdu postījumi gadās reizi dažos gados, bet tie nereti saistīti ar <u>neapdomīgu cilvēka darbību</u>, tai skaitā, apdzīvoto vietu atrašanās sen zināmās plūdu zonās, jaunu ciematu būvniecību, piemēram, Svētes palienē. Pētījums norāda: “palu neesamība vairākus gadus pēc kārtas iedrošina cilvēkus būvēt mājas un nodarboties ar intensīvu lauksaimniecību agrāk regulāri applūstošās teritorijās. Šī tendence var radīt palielinātus zaudējumus atsevišķos gados.” Līdz ar to Vides pārskatā Pārvalde rosina kritiski izvērtēt meliorējamās platības, lai, piemēram, netiktu iznīcināti vai degradēti īpaši aizsargājami biotopi, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes vai NATURA 2000 teritorijas tādēļ, ka pašvaldību teritoriju plānojumos kā potenciāli apbūvējamas platības iekļautas sen zināmas applūstošas teritorijas un tagad tajās nepieciešams būvēt meliorācijas/pretplūdu infrastruktūras objektus. Savukārt ja ANM plānā tiks paredzēta meža meliorācijas sistēmu atjaunošana, arī ir jāņem vērā to pārbūves ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām, biotopiem un NATURA 2000 teritorijām (gan tieša īpaši aizsargājamo biotopu/sugu dzīvotņu iznīcināšana, gan dabas vērtību degradēšana, veicot</p>		

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		hidroloģiskā režīma pārmaiņas no mitruma atkarīgajos ES nozīmes īpaši aizsargājamajos biotopos, kas atrodas meža meliorācijas sistēmu teritorijā un pieguļošajās platībās).		
58.	Komponentes Nr.1 “Klimata pārmaiņas un vides ilgtspēja” investīcija Nr. 1.3.1.3.i. “Ieguldījumi CO2 piesaistē un mežu noturības veicināšanā – neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža ieaudzēšana, jaunaudžu kopšana”:	<p>1) Vides pārskatā iekļaujama izvērsta informācija par platībām un konkrētiem pasākumiem, ko plānots īstenot šīs investīcijas ietvaros, lai sasniegtu ANM plānā izvirzīto rādītāju: “meža zemju papildus piesaistītais CO₂ apjoms 2050 gadā būs 3,38 milj. tonnas CO₂ ekv”. Ir jāizvērtē, kā investīcijas ietvaros plānotie ieguldījumi meža zemēs sasauca ar dabas aizsardzības mērķiem un to ietekme uz īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām sugām kontekstā ar Eiropas Komisijas ziņojumā par Eiropas dabas stāvokli² sniegtajiem secinājumiem.</p> <p>2) ANM plāna detalizācijas pakāpe par šo investīciju apgrūtina konkrētu priekšlikumu sniegšanu, tomēr pēc iepazīšanās ar ANM sniegto informāciju Pārvalde norāda:</p> <p>a) <u>Mirusī koksne</u> (kritalas, stumbeņi, sausokņi) un <u>bioloģiski veci koki mežā ir būtisks dabas daudzveidības elements</u>, kas nodrošina mājvietas daudzām īpaši aizsargājamām sugām, kas īpaši pielāgojušās dzīvei šādā vidē. Vecu un lielu dimensiju mirušo koku klātbūtne ir pazīmes, kas norāda uz meža augstu dabiskuma pakāpi un to izmanto kā kritēriju, vērtējot meža teritorijas atbilstību ES īpaši aizsargājama biotopa statusam. Pārvalde aicina vides pārskatā ņemt vērā, ka Eiropas Komisijas ziņojumā par Eiropas dabas stāvokli kā būtiski draudi, ko bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai rada mežsaimniecības nozare, minēta vecu un mirušo koku izvākšana, vecu mežaudžu platību samazināšanās un <u>monokultūru</u> mežu veidošana. Tāpat kritiski vērtējama nepieciešamība veikt meža ceļu tīkla paplašināšanu, kuras radītā <u>mežu fragmentācija</u> nelabvēlīgi ietekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos.</p>	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu

		Priekšlikums	Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
			<p>b) Pārvalde norāda, ka veicot meža ieaudzēšanu, nav pieļaujama sekojošu teritoriju apmežošana, jo tas var radīt negatīvu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. bioloģiski vērtīgas platības (tai skaitā nevajadzētu apmežot arī zāļu purvus), b. ainaviski nozīmīgas platības, c. plūdu riskus mazinošas platības (pat ja tās ir aizaugušas lauksaimniecības zemes). <p>Līdz ar to Vides pārskatā iekļaujama informācija un izvērtējums par to, vai un kāda ietekme uz bioloģisko daudzveidību sagaidāma, veicot meža ieaudzēšanu, kā arī vai, īstenojot ANM plānu, netiks samazināta lauksaimnieciskajai ražošanai pieejamās platības.</p> <p>c) Saskaņā ar nacionālo risku novērtējumu mežsaimniecības jomā⁹ viens no nozīmīgākajiem riskiem saistībā ar klimata pārmaiņām ir <u>dendrofāgo kukaiņu ietekme</u>. Pētījumā norādīts, ka nākotnē sagaidāma nozīmīgāko dedrofāgo kukaiņu ietekmes palielināšanās un iespējama vairāku jaunu sugu ieviešanās. Pētījums primāri izvirza rekomendācijas: nodrošināt <u>koku sugu mistrojumu</u> meža masīva līmenī un veicināt labvēlīgus apstākļus dobumperētājiem putniem.</p> <p>Plānojot meža ieaudzēšanu un neproduktīvu mežaudžu nomaiņu, ir jāņem vērā, ka ieviešot monokultūras, it īpaši vienlaidus egļu audzes, pastāv būtisks risks veicināt dendrofāgo kukaiņu (piemēram, egļu astoņzobu mizgraužu) savairošanos. Pārvalde aicina Vides pārskatā izvērtēt plānoto meža ieaudzēšanu kontekstā ar klimata pārmaiņu rezultātā sagaidāmo dendrofāgo kukaiņu ietekmes pieaugumu, savukārt ANM plānā paredzētie pasākumi, tos detalizējot, būtu jāvērs uz klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu, nevis iespējamiem papildus pasākumiem ietekmju mazināšanai nākotnē.</p> <p>d) Pārvaldes ieskatā investīcijas ietvaros <u>nav atbalstāmi tādi pasākumi kā jaunaudžu kopšana, kas atbilstoši normatīvajiem</u></p>		

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
			<p>aktiem ir zemes īpašnieka pienākums. Meža likuma 21.pants nosaka, ka “meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir atjaunot mežaudzi pēc cirtes vai citu faktoru ietekmes, ja mežaudzes šķērslaukums ir kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu, kā arī nodrošināt atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes kopšanu.” Līdz ar to kritiski vērtējama šāda pasākuma iekļaušana ANM plānā un, ja šāds pasākums tiek saglabāts, Vides pārskatā sniedzama detalizēts vērtējums par šāda pasākuma pozitīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un kopējiem sabiedrības ieguvumiem.</p>		
Liepājas pilsētas pašvaldības administrācija					
59.	33. un 36.	<p>No 33.lpp.: Vērtējot plāna investīciju pasākumu ietekmi uz vidi, secināts, ka tā ietekme (tieša, pozitīva, negatīva, netieša, ilgtermiņa, īstermiņa) ir saistīta ar šādiem galvenajiem ietekmes uz vidi aspektiem: (..) - Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsardzība (..).</p> <p>No 36.lpp.: Plānots sniegt atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai un pārejai uz AER centrālās valdības īpašumā esošām un izmantojamām ēkām, tai skaitā vēsturiskajām ēkām, lai panāktu primārās enerģijas patēriņa samazinājumu (..).</p>	<p>Viens no AMN plāna ietekmes uz vidi aspektiem ir "Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsardzība", lūdzam skaidrot, vai šis aspekts attiecas uz visiem Latvijas reģioniem vai tikai uz Rīgas reģionu, jo ANM plānā 1.2.1.4.i. “Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās” atbalsts vēsturiskajām ēkām ir paredzēts tikai centrālās valdības īpašumā esošām un izmantojamām ēkām. Vai tiek paredzēti kultūras mantojuma saglabāšanas pasākumi valsts īpašumā esošām vēsturiskām ēkām pašvaldībās?</p>	<p>Komentārs pieņemts zināšanai</p>	<p>Minētais komentārs ir attiecināms uz plānošanas dokumentu nevis Vides pārskatu</p>
60.	36.	<p>1.2.1.2.i. Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz AER</p>	<p>Izskatīt iespēju papildināt 1.2.1.2.i rindkopu ar vienu no ietekmes uz vidi izvirzītajiem aspektiem “resursu izmantošana”, jo, veicot ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, tiek paildināts ēku</p>	<p>Ņemts vērā</p>	<p>Skatīt precizēto Vides pārskatu</p>

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē un saistītas pētniecības un attīstības aktivitātes (t.sk. bioekonomikā): “Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti un SEG emisijām.”		
61.	36.	1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās: “Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti un SEG emisijām.”	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
62.	36.	1.2.1.4.i. Energoefektivitātes uzlabošana valsts sektora ēkās, t.sk. vēsturiskajās ēkās: “Negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību un ainavu iespējama, attīstoties monokultūrām lauksaimniecībā, kas tiek izmantotas AER.”	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
63.	37.	1.3.1.3.i. Ieguldījumi CO ₂ piesaistē un mežu noturības veicināšanā: “Vērtējums: tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti, SEG emisijām.”	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un

Priekšlikums				Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
					apstiprināto plānu
64.	38.	2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide: “Vērtējums: netieša ietekme uz gaisa kvalitāti un SEG emisiju mazināšanu.”	Izskatīt iespēju papildināt 2.1.1.1.i. rindkopu ar vienu no izvirzītajiem ietekmes uz vidi aspektiem “resursu izmantošana”, jo, digitalizācijas ietekmē tiek taupīti resursi (t.sk.papīra, laika, enerģijas u.c.). Izteikt rindkopu šādā redakcijā: “Vērtējums: netieša ietekme uz gaisa kvalitāti, resursu izmantošanu un SEG emisiju mazināšanu.”.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
65.	38.	2.1.2.1.i. Pārvaldes atbalsta centrālās sistēmas: “Vērtējums: ietekme nav identificēta.”	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša ietekme uz resursu izmantošanu.”.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
66.	42.un 43.	3.1.2.1.i. Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem: “Vērtējums: ietekme nav identificēta.”	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša ietekme uz cilvēku veselību, drošību.”.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
67.	43.	3.1.2.3.i. Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība: “Vērtējums: ietekme nav identificēta.”	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša ietekme uz cilvēku veselību, drošību.”.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
68.	43.	3.1.2.4.i.Sociālās integrācijas kompetenču attīstības centra izveide cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem drošumspējas veicināšanai: “Vērtējums: ietekme nav identificēta.”	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša ietekme uz cilvēku veselību, drošību.”.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
69.	44.	4.komponente: Veselība (visās sadaļās): “Vērtējums: ietekme nav identificēta.”	Lūdzam skaidrot, kādēļ 4.komponentes Veselības sadaļas pasākumos netiek paredzēta netieša ietekme uz cilvēka veselību,	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
70.	6.	2.rindkopa par klimatu pārmaiņu komponenti.	drošību, kas ir viens no Vides pārskatā izvirzītajām ietekmes uz vidi aspektiem?	
			Izskatīt iespēju papildināt 2. rindkopu par klimata pārmaiņu komponenti, norādot informāciju par procentuālo sadalījumu analogi pārējām komponentēm: Klimata pārmaiņu komponentei plānots novirzīt 37% no kopējā finansējuma.	Ņemts vērā
				Skatīt precizēto Vides pārskatu
71.	7.	Plānā tiek prognozēta šādu ar vides saistītu iznākuma un rezultātu rādītāju sasniegšana: (..)	Izskatīt iespēju papildināt ar vidi saistītos sasniedzamos iznākuma un rezultātu rādītājus ar sekojošiem politikas ietekmes rādītājiem no Atjaunošanas un noturības mehānisma plāna Latvijai 2021 – 2026 projekta: iv. Personas ar vismaz pamata digitālajām prasmēm 43% (2019) - 70% (2027) no komponentes “digitālā transformācija”; i. Palielināt privātās investīcijas P&A ~ 58 milj. EUR no komponentes “ekonomikas transformācija”. Pamatojums: personu digitālajām prasmēm ir pozitīva netieša ilgtermiņa ietekme uz vidi, jo no tā ir atkarīga cilvēku migrācijas intensitāte dažādu pakalpojumu saņemšanai. Ar pamata digitālajām prasmēm ir pietiekami, lai veiktu, piemēram, preču pasūtījumus interneta vidē, pierakstu uz ārsta vizīti u.c. ikdienišķas darbības, kuru rezultātā pakalpojums/prece tiek saņemta elektroniski vai tuvāk mājoklim, samazinot nepieciešamību pēc transporta pakalpojumiem, tādā veidā uzlabojot gaisa kvalitāti. Savukārt privāto investīciju palielināšanai P&A ir pozitīva tieša ilgtermiņa ietekme uz vidi, gadījumos, kad investīcijas tiek ieguldītas tādu inovatīvu produktu izstrādē, kas sekmē klimata pārmaiņu samazināšanos vai pielāgošanos tām. Ņemot vērā to, ka ANM plāna investīcijas paredz atbalstīt un attīstīt RIS3 specializācijas jomas, kas ir tieši saistītas ar tautsaimniecības transformāciju uz augstāku pievienoto vērtību un lielāku resursefektivitāti, un sekmēs ilgspējīgu ekonomisko attīstību - investīciju palielināšanai P&A ir pozitīva tieša ilgtermiņa ietekme uz vidi.	Komentārs pieņemts zināšanai
				Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri	
72.	20.	Latvijā nozīmīgos dabas resursus veido tādi derīgie izrakteņi kā dolomīts, ģipšakmens, kaļķakmens, smilts-grants, smilts, kvarca smilts, māls un kūdra.	Izskatīt iespēju papildināt esošo redakciju, izsakot teikumu šādā redakcijā: Latvijā nozīmīgos dabas resursus veido tādi derīgie izrakteņi kā dolomīts, ģipšakmens, kaļķakmens, smilts-grants, smilts, kvarca smilts, māls, kūdra un sapropelis . Pamatojums: Latvijas ezeros aplēstais sapropeļa daudzums ir 700 – 800 miljoni m ³ , bet sapropeļa krājumi purvos sasniedz 1,5 miljardus m ³ . Kopējie sapropeļa resursi Latvijā sastāda aptuveni 2 miljardus m ³ . Sapropeļa resursu daudzums un tā plašās izmantošanas iespējas padara to par valsts mēroga stratēģisku dabas resursu. ⁶²	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
73.	29.	Pārejas ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, bet piekrastes ūdeņu ūdensobjektu – vidēja (2 ūdensobjekti) un slikta (2 ūdensobjekti).	Lūdzam skaidrot un esošo redakciju papildināt , nosaucot šos 2 vidējas kvalitātes un 2 sliktas kvalitātes piekrastes ūdensobjektus.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
74.	36., 37.	1.3.1.1.i. Plānots izbūvēt 43 katastrofu pārvaldības centrus, 6 atsevišķus ugunsdzēsības depo, ka arī Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžas ēku, (..).	Lūdzam precizēt investīcijas Nr. 1.3.1.1.i. sasniedzamos rādītājus, kuri minēti ietekmes uz vidi aprakstā. ANM plānā minēts, ka šīs investīcijas ietvaros paredzēts īstenot <u>nelielu daļu</u> no gandrīz nulles enerģijas patēriņa katastrofu pārvaldības centru būvniecību, īstenojot vismaz 7 katastrofu pārvaldības centru izbūvi. Savukārt ANM plāna pielikumā par sasniedzamajiem rādītājiem 1.3.1.1.investīcijai tiek norādīti 8 jaunbūvēti katastrofu pārvaldības glābšanas un ātrās reaģēšanas dienestu centri. Lūdzam skaidrot, kuri rezultāti tiek izvērtēti attiecībā uz ietekmi uz vidi: ANM plāna īstenošanas gaitā sasniedzamie vai Iekšlietu ministrijas kopumā paredzētie/plānotie.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
75.	37.	1.3.1.2.i. 29 projektu, t.sk., polderu sūkņu staciju atjaunošanu, aizsargdambju atjaunošanu, potamālo upju regulēto posmu	Izskatīt iespēju papildināt esošo redakciju, izsakot teikumu šādā redakcijā:	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu

⁶² <https://www.lu.lv/vpp/zemes-dzilu-resursu-izpete-jauni-produkti-un-tehnologijas-zeme/5-apaksprojekts/projekta-rezultati/sapropelis/>

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		atjaunošanu, kuros viena publiskā sektora projekta īstenošanā nodarbināti līdz 30 darbinieku. Plānots, ka kopējā projektu ietekmētā platība, kurā mazināti applūšanas riski, būs līdz 59 000 ha.	Plānots, ka kopējā projektu ietekmētā platība, <u>veicot valsts meliorācijas un hidrotehnisko būvju atjaunošanu un pārbūvi</u> , tiks mazināts applūšanas risks līdz 59 000 ha.	
76.	39.	2.2.1.3.i. Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā. Vērtējums: ietekme nav identificēta.	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, gaisa kvalitāti, SEG emisiju mazināšanu, resursu izmantošanu un cilvēku veselību un drošību”. Pamatojums sasaistē ar 13.priekšlikumu.	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu
77.	39.	2.3.1.2.i. Uzņēmumu digitālo pamatprasmju attīstība. Vērtējums: ietekme nav identificēta.	Izskatīt iespēju papildināt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: negatīva ietekme uz gaisa kvalitāti, palielinot uzņēmumu eksportspēju.”	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu
78.	40.	2.3.2.1.i. Sabiedrības digitālo pamatprasmju attīstība un sabiedrības, īpaši jauniešu tehnoloģiju jaunrades spēju attīstība un atbalsts. Vērtējums: ietekme nav identificēta.	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, gaisa kvalitāti, SEG emisiju mazināšanu un resursu izmantošanu”. Pamatojums sasaistē ar 13.priekšlikumu.	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu
79.	42.	3.1.1.3.i. Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai. Vērtējums: netieša ietekme uz gaisa kvalitāti un SEG emisiju mazināšanu.	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti, SEG emisiju mazināšanu un cilvēku veselību un drošību.	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
80.	45.	5.1.1.2.i. Atbalsta instruments inovāciju klasteru attīstībai. Vērtējums: ietekme nav identificēta.	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: netieša pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, gaisa kvalitāti, SEG emisiju mazināšanu, resursu izmantošanu”. Pamatojums sasaistē ar 13.priekšlikumu.	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu
81.	46.	6.1.1.2.i Infrastruktūras izveidē, radot atbilstošu vidi ērtai pakalpojumu pieejamībai un efektīvai kontroles dienestu funkciju īstenošanai Kundziņsalā. Vērtējums: ietekme nav identificēta.	Izskatīt iespēju aizstāt esošo redakciju ar šādu vērtējumu: “Vērtējums: tieša pozitīva ietekme uz klimata pārmaiņām, gaisa kvalitāti, SEG emisiju mazināšanu, trokšņu piesārņojuma mazināšanu. Negatīva ietekme uz ainavas aizsardzību”.	Komentārs pieņemts zināšanai Skatīt precizēto Vides pārskatu
82.	51.	4.4. Pārrobežu ietekme	Izskatīt iespēju papildināt esošo redakciju ar skaidrojumu par ANM plāna īstenošanas ietekmes uz vidi uz ūdeņu kvalitāti. <u>Vides pārskata projekta 29.lpp. minēts:</u> Būtiska ietekme uz ūdeņu kvalitāti ir pārrobežu piesārņojumam, jo 56% no kopējās upju noteces rodas ārpus Latvijas – mūsu kaimiņvalstīs Lietuvā, Igaunijā, Baltkrievijā un Krievijā. Līdz ar to šajās valstīs radies ūdeņu piesārņojums nokļūst Latvijas teritorijā. Robežšķērsojošā ūdeņu piesārņojuma pārnese no kaimiņvalstīm ir viena no nozīmīgākajām Latvijas iekšējo ūdeņu problēmām visām piesārņojošo vielu grupām, īpaši biogēnajiem elementiem un noturīgajām vidi piesārņojošām vielām.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
83.			Izskatīt nepieciešamību ņemt vērā nacionālo plūdu riska pārvaldības plānu iespējamo risku izvērtēšanā.	Ņemts vērā Skatīt precizēto Vides pārskatu
Vides konsultatīvā padome				
84.		1.1.2.1.i.: Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai paredzēto transportlīdzekļu iegāde	Ja pasākumu potenciālās ietekmes izvērtējumā tiek pieļauti un apskatīti dažādi attīstības scenāriji (kā tas ir darīts, izvērtējot energoefektivitātes pasākumus, kur tiek minēta potenciāli negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību no atjaunīgo energoresursu tehnoloģijām (turpmāk – AER), ja kā AER tehnoloģija tiek izvēlēta biogāzes ražošana no monokultūrām), tad pie šī pasākuma arī ir jāmin iespējama negatīva	Komentārs ir zaudējis aktualitāti Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
				Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
85.	1.1.2.2.[Ar metānu darbināmu] VUGD specializēto transportlīdzekļu iegāde	<p>1)Nav vērtēta pasākuma finanšu ieguldījumu efektivitāte (kapitālieguldījuma attiecība pret efektu). Ir jāņem vērā, ka VUGD specializētie transportlīdzekļi tiek izmantoti dežūrežīmā, kā arī to darbības laikā galvenā funkcija nav pārvietošanās. Attiecīgi efektivitāte būs vairākas reizes, ja ne kārtas, mazāka, nekā iegādājoties ar [bio]metānu darbināmus transportlīdzekļus, kuru galvenā funkcija ir pārvietošanās.</p> <p>2)Nav vērtēta biometāna piegādes infrastruktūras pieejamība un izveidošanas izmaksas daudzo teritoriāli izkaisīto ugunsdzēsēju depo tuvumā. Biometāna infrastruktūras pārliedzums radīs palielinātu degvielas, laika, un nolietojuma patēriņu.</p> <p>3)Nav vērtēti drošības riski - iespējas piegādāt metānu VUDG tehnikas darbības vietām, piemēram, mežu dzēsēšanā, varētu būt visai ierobežotas.</p>	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
86.	1.1.2.3.i.: Lauku saimniecībām (arī lauksaimnieciskā ražošanā) un uzņēmumiem nepieciešamā transporta un tehnikas pielāgošana darbināšanai ar biometānu	Tas pats, kas attiecībā uz investīciju 1.1.2.1.i.	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu
87.	1.3.1.2.i. Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana,	Balstoties uz pieejamo aprakstu par šo pasākumu īstenošanu, nav pamata pieņemt, ka šie pasākumi samazinās siltumnīcefektu izraisīto gāzu (turpmāk – SEG) emisijas.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
	potamālo upju regulēto posmu atjaunošana	<p>Paildus tam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību (turpmāk "Putnu direktīva"), Padomes Direktīvai 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (turpmāk "Biotopu direktīva") un Ramsāres konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” nosaka dalībvalstu pienākumu nodrošināt aizsargājamo mitrzemju, tajā skaitā palieņu pļavu un purvu biotopu, saglabāšanu un labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanu. Eiropas Savienība dažādu fondu (piemēram, LIFE programmas) ietvaros iedala līdzekļus meliorēto platību un iztaisnoto upju posmu atjaunošanai, saldūdeņu biotopu atjaunošanai. Tāpēc darbības, kas saistītas ar meliorāciju bieži ir pretrunā ES dabas dabas kapitāla aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas politikai sauszemes un ūdeņu ekosistēmās. Tāpat mitrzemēm un purvu biotopiem ir būtiska loma oglekļa piesaistē. Tāpēc jebkādas meliorācijas aktivitātes ir rūpīgi izvērtējamas klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības kontekstā. Lai arī ANM plāna (189) punkts ietver vispārīgu atrunu, ka pretplūdu aizsardzības pasākumi nekaitēs ekosistēmām un bioloģiskajai daudzveidībai, uzskatām, ka šī investīcija ANP ietvaros nav atbalstāma.</p>		
88.	1.3.1.3.i. Ieguldījumi CO ₂ piesaistē un mežu noturības veicināšanā	<p>Balstoties uz pieejamo aprakstu par šo pasākumu īstenošanu, nav pamata pieņemt, ka šie pasākumi samazinās SEG emisijas, jo jaunaudžu kopšana visbiežāk tiek veikta pēc kailcirtes. Savukārt, kailcirte rada ievērojamas CO₂ emisijas.</p> <p>Investīcijā paredzētie pasākumi nodrošinātu ilgtermiņa CO₂ absorbciju no atmosfēras tikai tad, ja nocirstā koksne tiktu izmantota tikai būvmateriāliem un mēbelēm. Tādu garantiju nav, ka koksne netiks izmantota darbībām, kuru rezultātā absorbētais CO₂ ātrāk atgriezīsies atmosfērā.</p> <p>Neproduktīvo mežaudžu aizstāšana un jaunaudžu kopšana ir saimnieciska rakstura pasākumi, kura mērķis ir palielināt mežaudžu ekonomisko vērtību. Tas galvenokārt atspoguļo zemes īpašnieku</p>	Komentārs ir zaudējis aktualitāti	Skatīt 2021.gada 27.aprīļa Ministru kabineta sēdes protokola Nr.36 27.§ un apstiprināto plānu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
		<p>intereses, kurām, mūsaprāt, nevajadzētu būt ANM plāna sastāvdaļai. Turklāt šāda investīcija veicinātu videi un dabai kaitīga mežsaimniecības modeļa subsidētu uzturēšanu, kā arī radītu tiešus draudus bioloģiskajai daudzveidībai, jo potenciāli tiktu izcirstas bioloģiski vērtīgās mežaudzes, t.sk. ES nozīmes meža dzīvotnes.</p> <p>Vecās mežaudzes ir nozīmīgi Eiropas nozīmes aizsargājami biotopi un Eiropas nozīmes aizsargājamo sugu dzīvotnes. Tāpēc šādas investīcijas iekļaušana ANM plāna nav atbalstāma un ir arī pretrunā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību, Padomes Direktīvai 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, Sugu un biotopu aizsardzības likumam un Latvijas starptautiskajām saistībām bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomā.</p> <p>Tāpat, ņemot vērā Eiropas nozīmes pļavu biotopu nelabvēlīgo aizsardzības stāvokli Latvijā, jaunu mežu ieaudzēšana ir rūpīgi izvērtējams pasākums, kas Latvijas apstākļos nav atbalstāms ANM plāna ietvaros.</p> <p>Uzskatām, ak šī investīcija un ar to saistītie pasākumi neatbilst SEG emisiju samazināšanas mērķiem un rada nopietnus draudus bioloģiskajai daudzveidībai. Līdz ar to ANM plāna ietvaros esošajā redakcijā tā nav atbalstāma. Tā jāpārvērtē un jāprecizē, lai nodrošinātu dabas kapitāla saglabāšanu, bet nepieļautu finanšu instrumentu pretdarbību un līdzekļu nelietderīgu, savstarpēji pretrunīgu izlietojumu.</p>		
89.	2.1.1.1.i. Pārvaldes modernizācija un pakalpojumu digitālā transformācija, tai skaitā uzņēmējdarbības vide	<p>Digitālo risinājumu pieaugums bez padziļinātākas analīzes par to, cik lielā mērā tas samazinās vajadzību veikt piesārņojošas darbības (pārvietošanās, dokumentu izdrukāšana utml.), kā arī to vai digitālie risinājumi caur efektivitātes pieaugumu netiešā veidā neveicinās materiālu un enerģijas patēriņu, nav pietiekams pamatojums, lai paredzētu būtisku SEG emisiju samazinājumu. Attiecīgi ietekme vai nu nav būtiska vai arī esošajā situācijā ir grūti noteikt, vai tā būs pozitīva vai negatīva attiecībā uz klimatu.</p>	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Priekšlikums			Atzīme par ņemšanu vērā vai noraidīšanu	Komentāri
90.	3.1.1.1.i. Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana, jauno novadu administratīvo centru un tajos sniegto pakalpojumu un darba vietu pieejamībai un drošai sasniedzamībai	Autoceļu uzlabošana bieži ir saistīta ar autosatiksmes intensifikāciju, kas var novest pie SEG emisiju pieauguma, kā arī lokāla gaisa piesārņojuma pieauguma. Attiecīgi nav pamatojuma šim pasākumam sniegt pozitīvu vērtējumu attiecībā uz SEG emisiju samazinājumu un gaisa kvalitātes uzlabošanos.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
91.	3.1.1.2.i. Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstīšanai reģionos	Balstoties uz pieejamo aprakstu par šo pasākumu īstenošanu, nav pamata pieņemt, ka šie pasākumi samazinās SEG emisijas. Ja šīs investīcijas veicina saimniecisko darbību, tad SEG emisijas varētu pieaugt. Taču visticamāk būtiska ietekme uz SEG emisijām ilgtermiņā nebūs.	Ņemts vērā	Skatīt precizēto Vides pārskatu
92.	3.1.1.3.i. Aizdevumu fonda izveide zemu izmaksu īres māju būvniecībai	Balstoties uz pieejamo aprakstu par šo pasākumu īstenošanu, nav pamata pieņemt, ka šie pasākumi samazinās SEG emisijas. Visticamāk būtiska ietekme uz SEG emisijām ilgtermiņā nebūs.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
93.	3.1.1.4.i. Izglītības iestāžu (vidusskolu) infrastruktūras pilnveide un aprīkošana	Tas pats, kas attiecībā uz 3.1.1.3.i. investīciju.	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu
94.	5.1.1.2.i. Atbalsta instruments inovāciju klasteru attīstībai	Šī pasākuma īstenošanas rezultātā varētu rasties papildus SEG emisijas, ja tiktu veicināta tāda ražošana, tādi uzņēmējdarbības veidi, kas rada būtiskas SEG emisijas (neizstājot esošas emisijas).	Komentārs pieņemts zināšanai	Skatīt precizēto Vides pārskatu

Sagatavoja:
Astrīda Celmiņa
ES fondu stratēģijas departaments
Izvērtēšanas nodaļa

5.pielikums Publikāciju paziņojumi laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"

2021. gada 1. marts, Nr. 41

LATVIJAS VESTNESIS

LATVIJAS REPUBLIKAS OFICIĀLAIS IZDEVUMS

OP 2021/41.DA2

OFICIĀLIE PAZIŅOJUMI > DAŽĀDI SLUDINĀJUMI

Paziņojums

Paziņojums par plānošanas dokumenta "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns" stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata nodošanu sabiedriskajai apspriešanai

Finanšu ministrija saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" prasībām nodod sabiedriskajai apspriešanai "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna" (turpmāk - plānošanas dokuments) stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros izstrādāto Vides pārskata projektu (turpmāk - Vides pārskats).

Plānošanas dokumentu un Vides pārskatu ir izstrādājusi Finanšu ministrija (adrese: Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, Latvija, tālrunis 67095656; e-pasts: pasts@fm.gov.lv; tīmekļvietnes adrese: www.fm.gov.lv).

Plānošanas dokuments attiecas uz "Budžeta un finanšu politika" jomu.

Plānošanas dokumenta izstrāde uzsākta 2020.gadā un pēc tā publiskās apspriedes un konsultācijām ar Eiropas Komisiju plānots virzīt apstiprināšanai Ministru kabinetā 2021.gada aprīlī un iesniegt apstiprināšanai Eiropas Komisijā. Plānošanas dokumenta īstenošana ietekmēs visu Latvijas Republikas teritoriju.

Plānošanas dokuments, Vides pārskats un tā kopsavilkums ir pieejams Finanšu ministrijas tīmekļa vietnē (www.fm.gov.lv un www.esfondi.lv).

Sabiedriskā apspriešana norisināsies no 2021.gada 1.marta līdz 2021.gada 31.martam. Saskaņā ar "Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma" 20.pantu Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksme notiks neklātienēs formā (attālināti) laika posmā no 2021.gada 22.marta līdz 2021.gada 28.martam (videoprezentācija būs pieejama tīmekļa vietnēs www.fm.gov.lv un www.esfondi.lv, sākot ar 22.martu), kuras laikā ieinteresētās puses var sūtīt jautājumus uz Finanšu ministrijas e-pasta adresi: pasts@fm.gov.lv. Tiešsaistes videokonference notiks 2021.gada 26.martā plkst. 10.00 (pieejas saite tiks nosūtīta e-pastā pēc pieprasījuma).

Rakstiskus priekšlikumus/atsauksmes ar norādi "Priekšlikumi Vides pārskatam par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu" var nosūtīt līdz 2021.gada 31.martam pa pastu Finanšu ministrijai vai arī elektroniski uz e-pasta adresi: pasts@fm.gov.lv. Juridiskām personām nepieciešams norādīt institūcijas nosaukumu, reģistrācijas numuru, priekšlikumu sniegšanas datumu un kontaktinformāciju, bet fiziskām personām - vārdu, uzvārdu, adresi un datumu. Anonīmi iesniegumi netiks ņemti vērā.

2021. gada 7. oktobris, Nr. 194

LATVIJAS VESTNESIS

LATVIJAS REPUBLIKAS OFICIĀLAIS IZDEVUMS

OP 2021/184.DA2

OFICIĀLIE PAZIŅOJUMI > DAŽĀDI SLUDINĀJUMI

Finanšu ministrijas oficiālais paziņojums

Paziņojums par valsts plānošanas dokumenta "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns" pieņemšanu un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras noslēgšanu.

Finanšu ministrija saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" prasībām paziņo par to, ka ar Ministru kabineta 2021.gada 28.aprīļa rīkojumu Nr. 292 "Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu" un iesniegts Eiropas Komisijā 2021.gada 30.aprīlī "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns" un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros izstrādātais un pēc Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma precizētais Vides pārskats ir pieejams tīmekļa vietnē www.esfondi.lv.

Plānošanas dokumentu un Vides pārskatu ir izstrādājusi Finanšu ministrija (adrese: Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, Latvija, tālrunis 67095656; e-pasts: pasts@fm.gov.lv; tīmekļvietnes adrese: www.fm.gov.lv).

www.vestnesis.lv